

Kangasalan kaupunki Tilinpäätös 2024

Kuva: Kangasalan kaupunki

SISÄLLYS

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	4
1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET	7
2 TOIMINTAKERTOMUS	9
2.1. Kaupungin hallinto	9
2.2. Kaupungin palvelutoiminnan ja talouden tarkastelu.....	12
2.2.1 Tietoja kaupungin väestöstä ja työllisyyden kehityksestä	12
2.2.2 Julkisen talouden näkymät.....	16
2.2.3 Kangasalan kaupungin talous vuonna 2024	19
2.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	24
2.2.5 Kaupungin henkilöstö	25
2.2.6 Ympäristötekijät	26
2.2.7 Muut ei-taloudelliset asiat	27
2.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	27
2.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	28
2.3 Kaupunginhallituksen selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	30
2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	33
2.4.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	33
2.4.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	35
2.5 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	37
2.5.1 Tase ja sen tunnusluvut (1000 €)	37
2.6 Kokonaistulot ja menot.....	40
2.7 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	41
2.7.1 Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt	42
2.7.2 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	43
2.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	68
2.7.4 Arvio konserniyhtiöiden tulevasta kehityksestä.....	70
2.7.5 Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	72
2.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	76
2.8. Tilikauden tuloksen käsittely	80
3 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	81
3.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen palvelukeskuksittain	81
3.1.1 Strateginen johto.....	83
3.1.2 Sivistyskeskus	94
3.1.3 Tekninen keskus	104
3.1.5 Konserniyhtiöille ja yhteistoimintatahoille myönnettyt konsernituet ja avustukset.....	115
3.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen	116
3.3 Investointien toteutuminen	119
3.4 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu	121
3.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta, 1000 €	122

4. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	123
4.1 Kangasalan kaupungin tuloslaskelma	123
4.2 Kangasalan kaupungin rahoituslaskelma	124
4.3. Kangasalan kaupungin tase.....	125
4.4 Kangasalan kaupungin konsernituloslaskelma	127
4.5 Kangasalan kaupungin konsernin rahoituslaskelma	128
4.6 Kangasalan kaupungin konsernitase	129
5. LIITETIEDOT	131
Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	131
Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	131
Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	132
Tuloslaskelman liitetiedot	134
Taseen liitetiedot.....	137
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	137
Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	144
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	146
Eriytetyt tuloslaskelmat	148
6 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	149
KANGASALAN VESI -liikelaitos	149
7. TILINPÄÄTÖKSEN 2024 ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	183
8. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA	184

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Talouden tasapainotuksen vuosi, ripeästi ja yhdessä

Vuosi 2024 jää Kangasalan kaupungin historiaan todennäköisesti vuotena, jolloin taloutta tasapainotettiin ennätysellisen paljon yhden vuoden aikana. Kaupungin rahoituksen pohjan mureneminen alkoi vuoden 2023 aikana, jolloin sotesiirtymän taloudelliset vaikutukset realisoituivat kaupungin talouteen. Erityisesti tulopohjan ennusteet näyttivät synkiltä useiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Aiempien vuosien verohännät poistuvat, valtionosuudet pienenivät merkittävästi ja korkotason nousu heikensi rakentamisen ja työllisyyden suhdannenäkymää. Samanaikaisesti menopuolella oli kasvupaineita inflaation, palkkaratkaisun sekä korkean investointitason vuoksi. Siitä alkoi tasapainotustoimenpiteiden sarja, joista suurin osa toteutettiin vuoden 2024 aikana.

Kolmivuotiseksi suunniteltu tasapainotusohjelma sisälsi kymmeniä toinen toistaan seuraavia ratkaisuja, päätöksiä ja toimenpiteitä. Lopputulos on luettavissa tästä tilinpäätöksestä palvelukeskuksittain. Koko konsernin läpäisseet ponnistelut mahdollistivat sen, että tilinpäätös on aiemmasta $-11,5$ miljoonan euron alijäämästä muutettu seitsemän miljoonaa euroa ylijäämäiseksi.

Tasapainotusohjelman merkittävimpiä osa-alueita olivat alkuperäisen vuoden 2024 talousarvion sisältämät toimenpiteet, joiden suuruus oli $0,8$ miljoonaa euroa. Lisäksi asetimme investointikaton vuodelle 2024 ja valmistelimme myös heti helmikuuksi 2024 valtuuston päätettäväksi kaupungin investointien vähennysohjelman, jonka suuruus oli $2,7$ miljoonaa euroa. Muutimme myös poistosuunnitelman perusteita niin, että saavutimme sillä $4,5$ miljoonan euron tulosvaikutuksen.

Valtuusto päätti myös vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä kesäkuun kokouksessaan ja sen tulosvaikutus realisoituu vuoden 2025 talousarviossa. Vuoden 2024 merkittävin taloudentasapainotus valmisteltiin huolellisen ja monipuolisen ohjelmoinnin avulla kesäkuulle 2024 ja siinä yhteydessä taloutta tasapainotettiin yhteensä $3,6$ miljoonaa euroa.

Tasapainotustoimenpiteiden kirjo on monipuolinen: esimerkiksi vakituista henkilöstöä vähennetään, joukkoliikenteen palvelutasoja tarkistettiin, henkilöstön hyvinvointietuuden tasoa madallettiin, kakkosluokkalaisten iltapäivätoiminta lopetettiin, kunnallinen perhepäivähoito toimintamuotona päättyi, kiinteistö Oy Harjunsolan I tekninen alasajo toteutettiin ja rakennusvalvonnan taksoja korotettiin.

Kaupunginhallitus johti kokonaisuutta tarkalla suunnitelmalla, jonka eri elementtejä olivat mm. yhteisen tilannekuvan muodostaminen taloustilanteesta ja sen jatkuva ylläpito, laaja lautakuntien työskentely, henkilöstön ja kuntalaisten kuuleminen kyselyiden avulla, laaja ja monipuolinen viestintä sekä valtuuston tiivis työskentely aiheen äärellä. Valtuusto kokoontui huhtikuussa 2024 seminaariin priorisoimaan vaihtoehtoisia toimenpiteitä ja niiden pohjalta valmisteltiin kesäkuuksi merkittävä taloutta pysyvästi korjaava muutostalousarvio.

Kaupunginhallitus seurasi taloustilanteen kehittymistä tarkasti kuukausittain ja lautakunnat toteuttivat koko vuoden tiiviisti lukuisia päätettyjä toimenpiteitä. Kiinteistöjen myyntikori päivitettiin kaupunginhallituksessa ja uudet myyntikohteet asetettiin myyntiin. Palveluverkkosuunnitelma päivitettiin talous-orientoituneesti ja myös siinä linjatut kiinteistöistä luopumiset on otettu työohjelmaan.

Vaikka kulunutta vuotta sävytti talouden tasapainotus, oli vuosi täynnä monipuolista toimintaa. Vuonna 2024 yhteinen tavoitteemme koko konsernissa oli elinvoiman edistäminen sekä liikkuvan ja harrastavan kaupungin kehittämisen tavoite. Elinvoimaisuutemme konkretisoitui monin tavoin, olimme valtakunnan tilastoissa sijalla seitsemän maan sisäisessä muuttovoitossa ja muissakin valtakunnallisissa vertailuissa menestyimme. Kangasala on Suomen 12:nneksi elinvoimaisin kunta. Sijoituimme erinomaisesti vuoden 2024 alueiden tutkimuksessa, jossa arvioitiin Manner-Suomen kuntien elinvoimaa ja tulevaisuusvalmiutta. Tutkimuksessa kuntien menestysten tarkastelu perustui useisiin indikaattoreihin, kuten työllisyysaste, tulotaso, yritysten liikevaihto ja väestönkehitys.

Arvioitaessa kaupungin toimintaa kokonaisuutena vuonna 2024 voin todeta, että saavutimme hyvin valtuuston talousarviossaan asettamat toiminnalliset tavoitteet. Tilikauden tulos oli positiivinen 6,2 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä plussalla 7 miljoonaa euroa. Ottaen huomioon vuoden 2024 talousarvion lähtökohta, joka oli 11,5 miljoonaa euroa miinuksella, oli vuosi erittäin hyvä. Pidän koko konsernin toimintaa talouden tasapainiottamisen äärellä huippusuorituksena vuonna 2024.

Vuotta sävytti laaja yhteisen tilannekuvan ja ymmärryksen luominen, kyvykkyys tuottaa vaihtoehtoisia tasapainotustoimenpiteitä ja ennen kaikkea, kyky tehdä tarvittavat ja osin vaikeatkin ratkaisut. Onnistuimme nopeassa liikkeelle lähdössä toimintaympäristön muuttuessa ja onnistuimme ajoittamaan päätöksenteon useisiin eri osiin vuoden varrella, keskittäen merkittävimmät käyttötalousmuutokset kesäkuun valtuuston kokoukseen.

Olemme olleet koko matkan ajan avoimia ja viestineet sekä tilanteen vaikeudesta että ratkaisuista niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. Olen ilahtunut myös siitä, että talousviestintämme palkittiin valtakunnallisesti osana Tärkeissä töissä -kampanjaa.

Kaupungin palvelukeskusten toimintaa arvioitaessa piirtyy kuva toimintojaan monipuolisesti kehittävästä ja nopeasti kasvavasta kaupungista. Tilinpäätösasiakirjassa avataan monipuolisesti eri palvelukeskusten toimintaa palvelualueittain. Tavoitteista ja niiden toteutumisen tapaa tutkiessa on helppo huomata, että Kangasalan kaupungin tapa ottaa talousarvioasiakirjan tavoitteet koko konsernia koskien kaupunkistrategiasta on vaikuttava. Toimintatapamme varmistaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisen käytännön tekoina ja on siten paikallista päätöksentekoa kunnioittavaa ja arvostavaa.

Kiitän kaupungin ja sen yhtiöiden henkilökuntaa erittäin hyvästä työstä ja valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamisesta vuoden 2024 aikana. Luottamushenkilöt ansaitsevat jälleen aivan erityisen kiitoksen. Olemme jakaneet yhteisen tilannekuvan, hoitaneet kaupungin asioita yhteen hiileen puhaltamalla ja ratkaisuja vaikeassa tilanteessa positiivisella tavalla hakien.

Kangasalla on vahva ja myönteinen kehitysvire päällä. Talouden tasapainottaminen etenee suunnitellusti ja on todennäköistä, että edessä on noususuhdanteinen kausi. Rakentaminen ja asuntokauppa näyttää jo orastavia piristymisen merkkejä ja se on kaltaisellemme kasvukaupungille tärkeää. Jatketaan yhdessä kaupungin kehittämistä, rohkeus ja realismi yhdistäen.

Oskari Auvinen
kaupunginjohtaja

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

Lainsäädäntö

Kunnan tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta sekä tytäryhteisön tiedonantovelvollisuudesta säädetään kuntalaissa seuraavaa:

113 § Tilinpäätös

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

114 § Konsernitilinpäätös

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

115 § Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös

annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

116 § Tytäryhteisön ja kuntayhtymän tiedonantovelvollisuus

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kangasalan kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös

Tilinpäätös on laadittu edellä mainittujen kuntalain säännösten sekä kirjanpitolautakunnan kuntajoston ja Kuntaliiton antamien ohjeiden ja suositusten mukaisesti.

Tilinpäätösaineisto on toimitettu oheismateriaalina kaupunginhallituksen kokouspiirille ja johtoryhmän jäsenille.

2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1. Kaupungin hallinto

Valtuusto (puoluekanta sulkeissa)

Kangasalan kaupungin ylin päättävä toimielin on valtuusto. Valtuusto ohjaa päätöksillään koko kaupungin kehittämistä. Valtuutettujen lukumäärä on 51.

Valtuuston puheenjohtajana toimi Hanna Laine (SDP), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Mika Ollila (Kok.) ja toisena varapuheenjohtajana Jari Leino (PS).

Valtuutetut

Airola Sami (PS)	Lahikainen Stiina (Vihr.)
Alanko Pertti (Kok.)	Lahti Pekka (SDP)
Arra Simo (Kesk.)	Laine Hanna (SDP) pj.
Haaparanta Jari (SDP)	Lehtonen Mikko (Sit.)
Haavisto Jussi (Rehti Kangasala)	Leino Jari (PS) II vpj.
Hackspik-Tuomisto Merja (Kok.)	Linna Tero (PS)
Hagqvist Jari (KD)	Malm Jorma (Kok.)
Heinänen Jaana (SDP)	Mansikka-aho Juha (KD)
Hillo Simo (Kok.)	Markkinen Jari (SDP)
Holma Hanna (Kesk.)	Muhonen Anna-Maria (Kok.)
Härkönen Kristiina (Vihr.)	Mäkelä Heikki (Kesk.)
Isokallio Sina (Vihr.)	Mäkinen Wellu (PS)
Jokilampi Jussi (PS)	Mäntylä Jorma (Vas.)
Jussila Jorma (KD)	Nupponen Maiju (Vas.)
Jussila Mauri (Kok.)	Oesch Tommy (Kok.)
Kaarne Isto (SDP)	Ollila Heikki A. (Kok.)
Karppila Hannu (Kesk.)	Ollila Mika (Kok.) I vpj.
Keskinen Ville (KD)	Orell Mari (Vihr.)
Kinnari Miia (PS)	Palovuori Karri (PS)
Kotakorpi Jouni (Vihr.)	Rinne Elina (Vihr.)
Kouhia Raimo (SDP)	Salminen Jussi (PS)
Kuusjärvi Topi-Pekka (KD)	Thomassen Anne-Mari (SDP)

Tulenheimo Tapio (Kok.)

Tuokko Irina (SDP)

Törhönen Marko (PS)

Uotila Riku-Sippo (Rehti Kangasala)

Uotila-Välimäki Soili (Kok.)

Vahvelainen Saana (Kok.)

Vilkki Petri (SDP)

Valtuuston paikkajakauma:

Kansallinen Kokoomus r.p. (12 valt.)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. (10 valt.)

Perussuomalaiset r.p. (9 valt.)

Vihreä liitto r.p. (6 valt.)

Suomen Kristillisdemokraatit r.p. (5 valt.)

Suomen Keskusta r.p. (4 valt.)

Vasemmistoliitto r.p. (2 valt.)

Rehti Kangasala (2 valt.)

Sitoutumattomat (1 valt.)

Kaupunginhallitus

Valtuuston valitsema 9-jäseninen kaupunginhallitus vastaa kaupungin yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Puheenjohtaja

Vahvelainen Saana (Kok.)

Varajäsen

Muhonen Anna-Maria (Kok.)

Varapuheenjohtaja

Kouhia Raimo (SDP)

Markkinen Jari (SDP)

Jäsen

Hackspik-Tuomisto Merja (Kok.)

Tuokko Irina (SDP)

Jokilampi Jussi (PS)

Mäkinen Wellu (PS)

Orell Mari (Vihr.)

Jussila Jorma (KD)

Arra Simo (Kesk.)

Jussila Mauri (Kok.)

Thomassen Anne-Mari (SDP)

Linna Tero (PS)

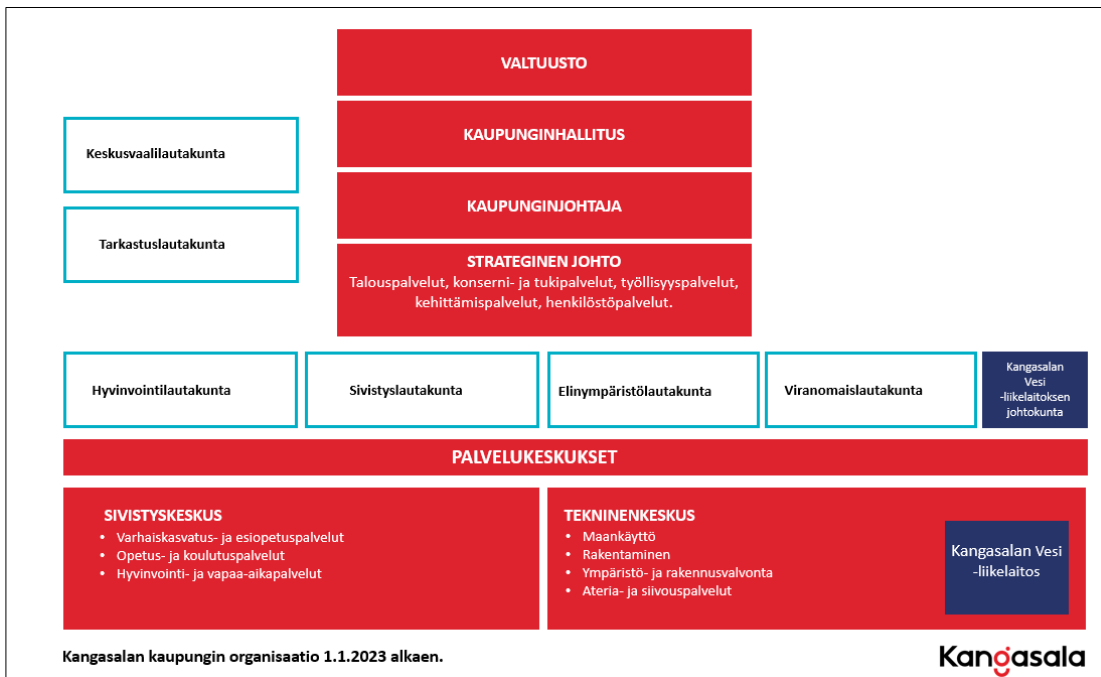
Kinnari Miia (PS)

Lahikainen Stiina (Vihr.)

Keskinen Ville (KD)

Lehtonen Mikko (Sit.)

Kaupungin organisaatiokaavio

2.2. Kaupungin palvelutoiminnan ja talouden tarkastelu

2.2.1 Tietoja kaupungin väestöstä ja työllisyyden kehityksestä

Väestö

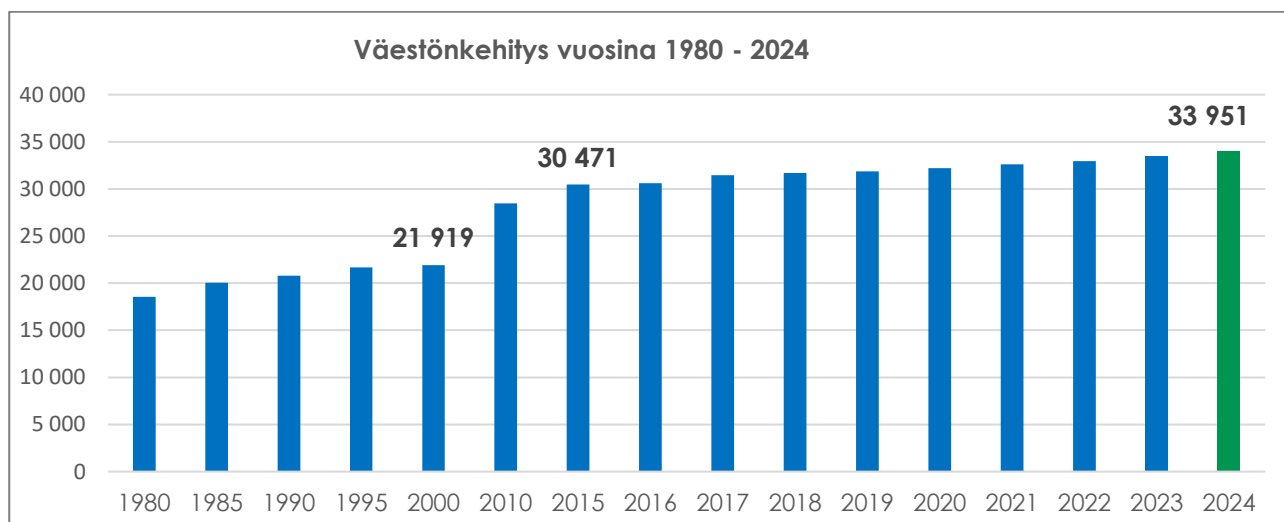
Kangasalan kaupunki sijaitsee Pirkanmaan maakunnassa, jossa oli 31.12.2024 23 kuntaa, joista 12 on kaupunkia.

Kangasalla oli 31.12.2024 asukkaita 33 951, joista miehiä 16 794 ja naisia 17 157. 31.12.2023 asukkaita 33 473, joista miehiä 16 523 ja naisia 16 950. Vuodesta 2023 väkiluku kasvoi 478 henkilöä eli 1,4 %.

Pirkanmaalla oli asukkaita 31.12.2024 tilastokeskuksen mukaan 545 406 (vuonna 2023 asukkaita 539 309) ja Tampereen seutukunnassa (Hämeenkyrö, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi) asukkaita oli 442 018 yhteensä (vuonna 2023 asukkaita oli 435 377, Tilastokeskus)

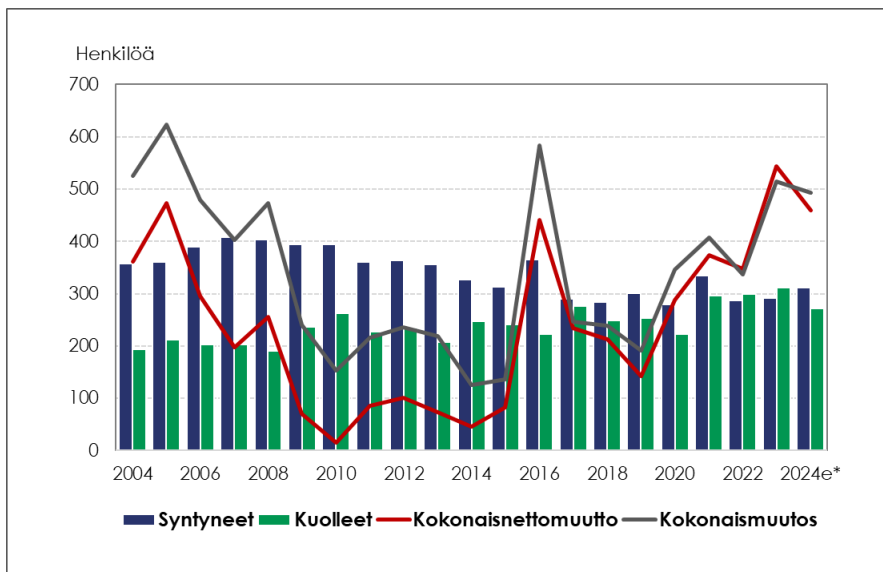
Kangasala	2020	2021	2022	2023	2024
Väestö 31.12.	32 214	32 622	32 959	33 473	33 951
Väkiluvun muutos	346	408	337	514	478
Väkiluvun muutos, %	1,1	1,3	1,0	1,6	1,4
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	18,8	18,6	18,2	17,9	17,4
15-64 -vuotiaiden osuus, %	60,2	60,4	60,6	61,0	61,2
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	20,9	21,0	21,1	21,2	21,4

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

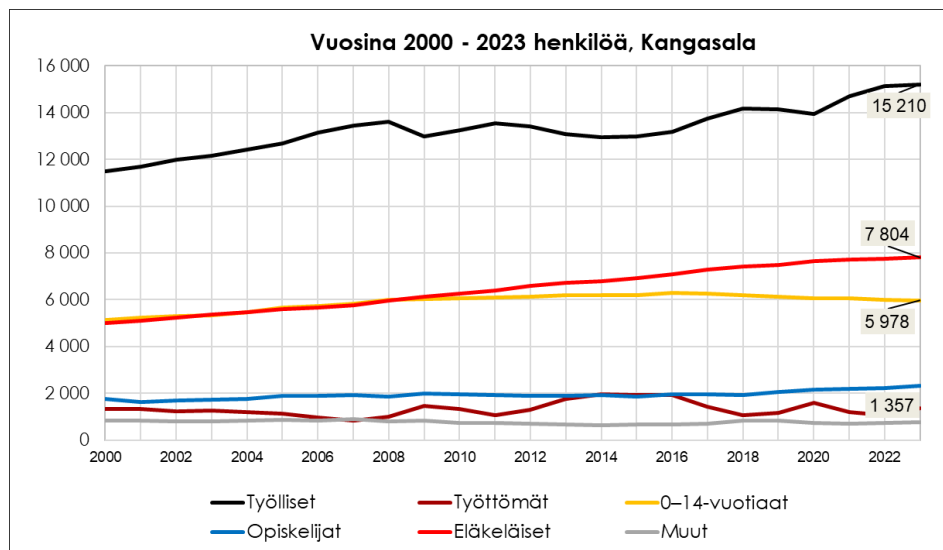
Väestönmuutokset Kangasalla vuosina 2004-2024*

(*ennakkotieto, Talouspalvelut, lähde: vuoden 2024 tilaston julkaisu 19.4.2025, Tilastokeskus)

Väestön pääasiallinen toiminta

Väestön pääasiallinen toiminta vuosina 2000 - 2023

(Talouspalvelut 03/2025, lähde: Tilastokeskus)

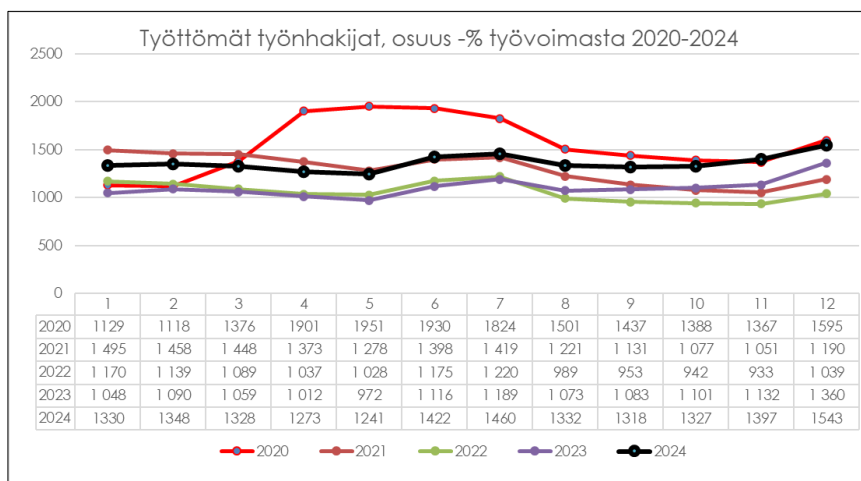
Työllisyys

Talouden taantuma näkyi työttömyyden tasaisena kasvuna vuoden 2024 aikana. Työttömien määrä kasvoi kaikissa ikäryhmissä. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun lisäksi myös nuorisotyöttömyys

vaikeutui. Pirkanmaalla koko vuotta tarkasteltaessa työttömyys kasvoi suhteellisesti eniten juuri Kangasalla. Samaan aikaan työttömien määrän kasvaessa avoimeksi ilmoitettujen työpaikkojen määrä väheni merkittävästi.

Vaikka alueella osa yrityksistä joutui vähentämään työntekijöidensä määrää heitä lomauttamalla tai irtisanomalla, tavattiin vuoden kuluessa myös työvoimaa etsiviä muita yrityksiä. Julkisten avoimeksi ilmoitettujen työpaikkojen rinnalla osa yrityksistä toivoo löytävänsä uutta työvoimaa muiden väylien ja kanavien kautta hyödyntämällä esimerkiksi sosiaalisen median kanavia ja omia verkostojaan. Tehtäväalueen asiantuntijoiden havaintojen perusteella voi todeta, että joidenkin työtehtävien määrä on vähenemässä työmarkkinoilla ja tilalle syntyy uusia työtehtäviä. Tästä muutoksesta johtuen työvoimaan kuuluvien olisi tärkeä hankkia uutta osaamista ja kouluttautua eri tavoin muuttuvien työmarkkinoiden vaatimusten suuntaan.

Työttömät työnhakijat, osuus -% työvoimasta 2020-2024

(Talouspalvelut 03/2025, lähde: Pirkanmaan Ely -keskus)

Työllistämistoimet

Maaliskuussa 2021 alkanut työllisyyden edistämisen kuntakokeilu päättyi 31.12.2024. Kuntakokeilussa kaupungin työllisyyspalvelut vastasi lakisääteisistä te-palveluista kaikille paikallisille työttömille työnhakijoille pl. kantaväestöön kuuluvat yli 30 v. ansiopäivärahaa saavat työttömät.

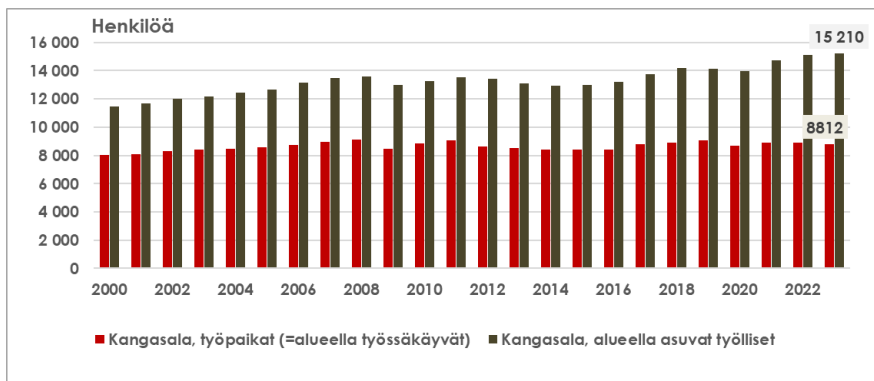
Kokeilussa työttömille tarjottiin aktiivisesti työtä sekä muita heidän tilanteeseensa sopivia työllistymistä edistäviä palveluja. Näitä olivat palkkatuettu työ, työkokeilu, omaehtoinen koulutus tai työvoimakoulutus ja erilaiset valmennuspalvelut. Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluihin ohjattiin heidän resurssiensa mahdollistamalla tavalla työttömiä terveyspalveluihin sekä kuntouttavaan työhön.

mintaan. Pirkanmaalla oli vuonna 2024 käytettävissä edelliseen vuoteen verrattuna vähemmän julkista työllisyysmäärärahaa eri työllisyystoimenpiteiden hankkimiseksi. Tämä osaltaan laski eri työllistämistoimenpiteiden sekä henkilöasiakkaiden aktivoinnin määrää.

Työnhakija-asiakkaiden ohella Kangasalan työllisyyspalvelut palveli erityisesti Kangasalla mutta myös eräissä naapurikunnissa toimivia työvoimaa etsiviä yrityksiä. Tässä toiminnassa tehtiin aktiivista yhteistyötä Business Kangasala Oy:n ja Tredun kanssa.

Vuoden 2024 aikana Kangasalan kaupungin työllisyyspalvelut ja muut kaupungin asiantuntijat osallistui aktiivisesti Tampereen kaupungin hallinnoimaan Työsi-projektiin ja sen eri teemaryhmien toimintaan. Työsi-projektissa keskityttiin tulevaan TE-palvelu-uudistukseen ja uuden laajan Tampereen seudun työllisyysalueen valmisteluun resurssien, henkilöstösiirtojen, tietojärjestelmien, tilojen, maksatukseen, palvelujen ja sopimusten osalta.

Työpaikat ja työllisyys vuosina 2002 – 2023

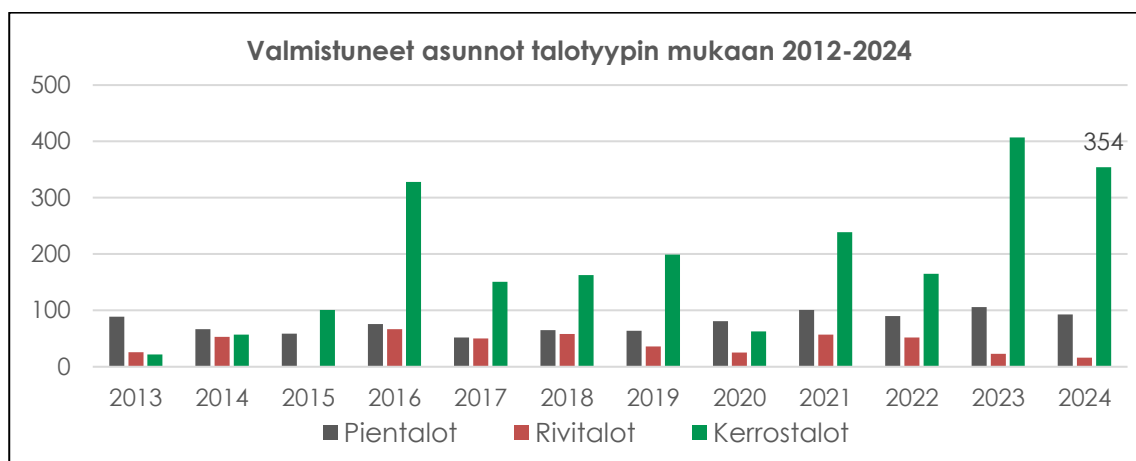
(Talouspalvelut, lähde: Tilastokeskus, 20.3.2025. Vuoden 2024 tilasto julkaisu 12/2025)

Asuntorakentaminen

Valmistuneiden asuntojen määrä säilyi edelleen korkealla tasolla vuonna 2024. Kangasalle valmistui yhteensä 463 asuntoa. 76 % uusista asunnoista oli kerrostaloasuntoja. Pientaloihin sijoittui 15 % asunnoista ja rivitaloasuntoja oli 3,5 % kaikista asunnoista. Edellisvuoteen verrattuna rivitaloasuntojen osuus asunnoista kasvoi jonkin verran ja kerrostalojen osuus pieneni. Pientalojen osuus säilyi likimain ennallaan.

Kerrostaloasuntoja valmistui 354 asuntoa. Omakotitaloja valmistui 73, paritaloasuntoja 20 ja rivitaloasuntoja 16. Rakentaminen painottui voimakkaasti Lamminrahkaan sekä nauhataajaman länsiosaan Vatiialaan ja Suoramalle. Lamminrahkaan valmistui yhteensä 255 asuntoa kerrostaloihin, rivitaloihin sekä pari- ja omakotitaloihin. Suoramalle valmistui 118 asuntoa kerrostaloihin ja Vatiialaan 27 asuntoa rivi-, pari- ja omakotitaloihin. Seuraavaksi eniten asuntoja valmistui Liuksialaan 5 kpl ja Ruutanaan 3 kpl. [Lähde: Rakennusvalvonta/Lupapiste ja TieraCity]

Valmistuneet asunnot talotyypeittäin vuosina 2013-2024

2.2.2 Julkisen talouden näkymät

Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024 – pudotus odotettua pienempi

Kuntaliiton julkaisemien kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotietojen perusteella kuntatalouden tasapainotila heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Kuntaliiton analyysin mukaan kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan ja erityisesti menojen kasvua on pystytty hillitsemään voimakkaasti. Kun vielä vuonna 2023 kustannuskehitys oli peräti 11 prosentin kasvussa niin vuonna 2024 kulujen nousu jäi noin kahteen prosenttiin.

Kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1 100 miljoonaa euroa vuonna 2024. Tulos oli positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Kertaluonteiset myynnit paransivat tilikauden tulosta selvästi. Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Lainakanta kääntyi väli vuosien jälkeen kasvuun ja kasvu oli 3,6 % vuoteen 2023 verrattuna.

Kuntaliiton arvioiden mukaan kuntatalouden tilan yleistä heikkenemistä selittää verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien poistumisen takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneeminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset.

Vuonna 2024 kuntien verotulot laskivat yhteensä 3,4 % prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kunnallisverotulot laskivat 3,3 % (noin 350 milj. euroa), yhteisöverotulot laskivat 14 % (noin 300 milj. euroa) ja kiinteistöverotulot kasvoivat noin 6,7 % (noin 150 milj. euroa). Valtionosuudet pienivät yhteensä 6,5 % ja noin 200 milj. euroa.

Kuntien korkokulut kasvoivat markkinakorkoa hillitymmin

Kuntien lainakannan korkokustannukset kehittyivät markkinakorkojen nousua maltillisemmin, mutta siitä huolimatta kuntien korkokulut kasvoivat 23 % edellisvuodesta ja nousivat yhteensä 470 miljoonaan euroon.

Kuntien korkokulujen kasvua suojasivat kiinteäkorkoiset lainat sekä rahoitusmarkkinainstrumentit. Pääasiallinen suojaava keino on lainojen kiinteäkorkoisuus. Korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, kun kiinteäkorkoisten lainojen korot tulevat tarkistettavaksi, vaikka markkinakorot ovatkin laskeneet huipputasoistaan.

Markkinakorkojen ei odoteta palaavan vuotta 2022 edeltävälle tasolle, joten investointitason pysyessä korkealla ja lainakannan kasvaessa myös korkokustannukset pysyvät korkealla tasolla erityisesti kasvukunnissa. Rahoitusmarkkinoiden tilanne kasvatti toisaalta kuntien korkotuottoja 10 % edellisvuodesta ja ne nousivat yhteensä noin 300 miljoonaan euroon.

Kuntien taloudellinen liikkumavara on hyvin kapealla pohjalla

Odotettua vahvemmista kuntatalouden tilinpäätösarvioista on huomioitava, että joidenkin kuntien tuloihin sisältyy normaalien tulovirtojen ohella isoja omaisuuden myyntituloja. Kunnat myivät vuonna 2024 omaisuutta yhteensä noin 700 miljoonalla eurolla. Omaisuuden myyntituloja saatiin maanmyyntitulojen ohella muun muassa Tampereen vesilaitoksen yhtiöittämisestä ja Mikkelin kaupungin omistamien energiaosakkeiden myynnistä.

Omaisuustulojen siivittämänä kuntakentästä vain neljä kaupunkia onnistui nostamaan tilikauden tuloksen vuonna 2024 yli 100 miljoonaan euroon. Nämä kaupungit olivat Helsinki, Tampere, Mikkeli ja Espoo. Yli 70 prosenttia kuntatalouden tilikauden tuloksesta syntyikin näissä neljässä kaupungissa. Ilman omaisuuden myyntituloja valtakunnan tilikauden tulos olisi nojautunut vahvasti vain yhteen kaupunkiin: Helsinkiin.

Rahavirtojen volyyymiä tarkastellen kuntatalouden liikkumavara on hyvin keskittynyttä ja vähäistä. Asukaskohtaisissa tarkasteluissa talouden kärkipaikkoja miehittävät tosin asukasmäärältään pienemmät kunnat, joilla liikkumavaraa talouteen voi tuoda esimerkiksi tuulivoima tai kunnan kokoon suhteutettuna erityisen vahva yritystoiminta.

Kuntien verotulot voivat kasvaa odotettua hitaammin vielä pitkään – talouskasvua näkyvissä 2026

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen bruttokansantuotteen volyymi supistui 0,2 prosenttia vuonna 2024. EU-maissa BKT kasvoi vuonna 2024 noin 0,9 prosenttia eli selvästi Suomea riippämmmin. Suomessa kehitys oli erityisen heikkoa vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä, jolloin kvartaalikasvu suhteutettuna edelliseen neljännekseen supistui jälleen. Tämä merkitsee heikkoa lähtötilannetta kuluvan vuoden kasvulle.

Tilastokeskuksen mukaan koko vuoden 2024 kokonaiskysyntä väheni 0,5 %, kun vienti ja yksityiset kulutusmenot pysyivät suurin piirtein edellisen vuoden tasolla. Bruttokansantuotteen kasvua ylläpiti julkisten kulutusmenojen ja julkisten investointimenojen kehitys.

Suomen talouden näkymiin vaikuttaa tällä hetkellä kaksi eri suuntiin vetävää muutostekijää: talouskasvua kannattelevat inflaation hidastuminen, korkotason lasku ja suhdanteen varovainen elpyminen, mutta samaan aikaan kasvua rajoittavat kotimaiset sopeutustoimet sekä kansainvälisen talouden epävarmuustekijät. Näistä epävarmuustekijöistä huolimatta Suomen bruttokansantuotteen odotetaan kääntyvän kasvuun kuluvana vuonna. Ennustelaitosten arviot kokonaistuotannon volyymin kasvusta vuonna 2025 vaihtelevat 0,8–2,0 prosentin välillä. Eroavaisuutta suhdannelaitosten näkemyksiin talouskasvun voimakkuudesta tuo erityisesti yksityisen kulutuksen ja yksityisten investointien kehitys.

Yksityisen kulutuksen kasvua jarruttelevat kaikissa vaihtoehdoissa työttömyyden lisääntyminen, kuluttajien heikko luottamus tulevaisuuteen, verotuksen kiristyminen sekä sosiaalietuuksien leikkaukset. Investointien vauhdittumista taas tukevat maailmankaupan toipuminen, energiainvestoinnit ja korkotason lasku. Lyhyiden viitekorkojen, muun muassa 3 kuukauden euriborin, odotetaan laskevan edelleen myös vuonna 2025.

Kysyntätekijöiden ennakoitaan laajentuvan ja nostavan talouskasvun pitkän aikavälin keskimääräiselle tasolle vuonna 2026. Ennusteet bruttokansantuotteen volyymin kasvusta liikkuvat noin 1,5 prosentin tuntumassa vuonna 2026. Monet ennusteet sisältävät oletuksen, että julkinen kulutus supistuu vuonna 2026. Kasvua nopeuttaa kuitenkin yksityisen kulutuksen kasvu, kun kotitalouksien ostovoima ja työllisyys kehittyvät myönteisesti.

Työttömyys todennäköisesti nousee vielä kuluvana vuonna

Talouskasvun notkahtaminen on nostanut työttömyyden vuonna 2024 koronavuosia korkeammalle tasolle. Työttömyys on lisääntynyt erityisesti rakennusalalla. Samalla pitkäaikaistyöttömien määrä ylittää jo 100 000 hengen rajan. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt ja osa-aikatyön osuus on kasvanut. Työllisten ja työtuntien määrä on supistunut.

Työmarkkinoiden tila on heikko vielä vuoden 2025 ajan. Jos talouskasvu jää kuluvana vuonna yhden prosentin tuntumaan tai sen alle niin työmarkkinatilanne heikkenee edelleen. Tällöin työllisten määrä pysyy ennallaan ja työttömien määrä kasvaa noin 10 000 henkilöllä. Jos suhdannekehitys osuu ennustelaitosten odotusten ylähaarakkaan niin talouden elpyminen vuonna 2025 lisää jo työvoiman kysyntää. Tällöin työttömien määrän arvioidaan pysyvän ennallaan, mutta työllisten määrä kasvaa jo hieman. Työllisyyskehitys voi saada vetoapua maahanmuutosta ja hallituksen työmarkkinanuudistuksista.

Vuonna 2025 tehdään ennätysmäärä vihreitä investointeja. Myös tulossa olevat panostukset eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistamiseen ovat kunnille iso mahdollisuus. Alan arvoketjuihin kuuluvia yrityksiä on eri puolilla maata.

Suhdantetilanteen voimakkaampi vahvistuminen viimeistään vuonna 2026 näkyy työllisten määrän kasvuna ja työttömyyden laskuna. Työttömyysasteen arvioidaan laskevan 8 prosentin tuntumaan vuonna 2026.

2.2.3 Kangasalan kaupungin talous vuonna 2024

Poikkeuksellinen muutosjohtamiskokonaisuus käänsi tuloksen positiiviseksi

Kangasalan kaupungin vuoden 2024 talousarvio oli 11,5 milj. euroa alijäämäinen. Myös suunnitelmakauden vuodet 2025 ja 2026 olivat vahvasti alijäämäisiä siten, että kaupungin yhteenlaskettu alijäämä suunnitelmakaudella oli yhteensä 33,9 milj. euroa.

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin taloutta pitäen tulot ja menot pysyvästi tasapainossa. Kangasalan talouden poikkeuksellisen heikkojen näkymien vuoksi kaupunginhallitus hyväksyi vuonna 2023 aloitetun talous- ja tuottavuusohjelman uudet tavoitteet 15.1.2024 § 14. Talous- ja tuottavuusohjelman sopeuttamistarve ohjelmakaudella oli mittava suhteutettuna kaupungin voimavaroihin. Vuosille 2024-2026 määritellyssä ohjelmassa talouden tasapainoa haetaan toiminnallisten, taloudellisten ja kirjanpidollisten toimien kautta.

Kaupungin kokoon nähden mittavan muutosjohtamiskokonaisuuden avulla talous- ja tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaiset päätökset saatiin tehtyä hyvin lyhyessä ajassa, koska koko kaupungin organisaatio sekä luottamushenkilöt sitoutuivat yhteisiin tavoitteisiin. Koko organisaation kattavalla muutosjohtamisella oli odotettua suuremmat kerrannaisvaikutukset vuoden 2024 toimintakuluihin,

koska talous- ja tuottavuusohjelman varsinaisten toimenpiteiden lisäksi muitakin palvelujen ja tarvikkeiden ostoja vähennettiin kaikilla palvelu- ja tehtäväalueilla. Vuoden 2024 toimintakulut olivat 0,7 % pienemmät kuin edellisen vuoden toimintakulut, mikä on hyvin poikkeuksellista kasvukunnassa.

Vuoden 2024 toimintatuotot, verotulot sekä valtionosuudet toteutuivat ennakoitua suurempina ja sijoitusomaisuuden hyvä tuotto kompensoi korkokulujen nousua. Poistosuunnitelman muutos oli suurin yksittäinen tulosta parantava tekijä vuonna 2024. Eri osa-alueiden positiivisen yhteisvaikutuksen ansiosta tilikausi muodostui 7 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi.

Toimintatuotot ja -kulut

Toimintatuotot toteutuivat huomattavasti ennakoitua paremmin. Toimintatuottoja kertyi yhteensä 23,6 milj. euroa eli noin 1,8 milj. euroa ja 8 prosenttia muutostalousarviossa arvioitua enemmän. Strategisessa johdossa toimintatuotot olivat noin 2,6 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 0,4 milj. eurolla. Vuoden 2024 strategisen johdon toimintatuottoihin kirjattiin merkittävä maankäyttösopimuskorvaus, jota ei ollut ennakoitu talousarviossa.

Sivistyskeskuksessa toimintatuottoja kertyi noin 4,9 milj. euroa, mikä oli 0,7 milj. euroa enemmän kuin muutostalousarviossa. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän erityisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen laskutuksesta, kotikuntakorvauksista ja tilavuokrasta.

Teknisen keskuksen toimintatuotot olivat noin 7,3 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion noin 0,6 milj. eurolla. Erityisesti maanvuokratuotot kehittyivät ennakoitua paremmin.

Vuoden 2024 toimintakulut olivat merkittävästi alhaisemmat kuin alkuperäisessä talousarviossa ja alittivat selvästi myös muutostalousarvion. Toimintakulujen toteuma oli yhteensä noin 111,3 milj. euroa, mikä oli 3,9 milj. eur ja 3,3 % vähemmän kuin muutostalousarviossa. Toimintakulut toteutuivat 0,7 milj. euroa ja 0,7 % pienempinä kuin tilinpäätöksessä 2023.

Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion valmisteluvaiheessa monien tukipalveluihin liittyvien erien kustannustaso ei ollut vielä vakiintunut hyvinvointialueuudistuksen jälkeen ja tämän vuoksi tukipalveluja tuottavien palvelu- ja tehtäväalueiden toimintakulut strategisessa johdossa sekä teknisessä keskuksessa toteutuivat merkittävästi alhaisempina kuin alkuperäisessä talousarviossa. Lisäksi vuodelle 2024 kirjattiin hyvinvointialueuudistukseen sekä arvonlisäveropalautuksiin liittyviä oikaisueriä.

Strategisen johdon toimintakulut olivat 15,6 milj. euroa, mikä oli 0,8 milj. euroa vähemmän kuin muutostalousarviossa ja 0,6 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2023. Strategisessa johdossa

merkittävimpiä talousarvion toimintakulujen alituksia olivat tietohallinnon ja työterveyshuollon ulkoistettujen palvelujen kilpailutuksiin liittyvät muutuskustannukset. Talous- ja tuottavuusohjelmaan liittyvien toimenpiteiden lisäksi strategisen johdon kaikilla tehtäväalueilla vähennettiin palvelujen ostoja. Merkittävin toimintakulujen ylitys tapahtui liikennepalveluissa, jossa joukkoliikenteen kustannukset toteutuivat noin 0,5 milj. euroa suurempana kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Sivistyskeskuksen toimintakulujen toteuma oli 62,4 milj. euroa, mikä oli 1 milj. euroa vähemmän kuin muutostalousarviossa ja 0,4 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2023. Alkuvuodesta henkilöstökulujen arvioitiin ylittyvän ja niitä korotettiin muutostalousarviolla, mutta koko vuoden tarkastelussa sivistyskeskuksen henkilöstökulut sekä myös toimintakulut kokonaisuudessaan jäivät alle talousarvion. Osana talous- ja tuottavuusohjelman muutosjohtamista kaikilla sivistyskeskuksen palvelualueilla vähennettiin palvelujen ja tarvikkeiden ostoja talous- ja tuottavuusohjelmassa hyväksytyjen toimenpiteiden lisäksi.

Teknisen keskuksen toimintakulut olivat noin 27,1 milj. euroa, mikä oli 2,3 milj. euroa vähemmän kuin muutostalousarviossa ja 0,2 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2023. Teknisen keskuksen toimintakuluja vähennettiin kahdella muutostalousarviolla, joissa suurimmat erät olivat vuokramenot, sähkö, täyttämättömien vakanssien henkilöstökulut sekä elintarvikkeiden ostot. Koko vuoden tarkastelussa muutostalousarvion toimintakulujen alitus selittyi pääsääntöisesti näillä samoilla erillä sekä myös arvonlisäverotarkastukseen ja aiempien vuosien henkilöstökuluihin liittyvillä oikaisuerillä.

Tuloslaskelma

Toimintakate (=toimintatuotot - toimintakulut) oli -87,7 milj. euroa eli 5,6 milj. euroa parempi kuin muutostalousarviossa ja 1,9 milj. euroa parempi kuin vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Vuosikate oli 20,7 milj. euroa eli 8 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa ja 0,7 milj. euroa parempi kuin vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Verotulot olivat 89 milj. euroa, mikä oli 0,9 milj. euroa enemmän kuin kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon perustunut muutostalousarvio. Talouden heikosta suhdanteesta huolimatta verotulot kasvoivat edellisestä vuodesta 5,9 %. Ilman vuoden 2024 kunnallisveroprosentin korotusta verotulot olisivat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionosuuksia kertyi 19,8 milj. euroa, mikä oli 0,2 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2024, mutta peräti 3,7 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) kasvoi siis yhteensä 1,2 milj. euroa ja 1,2 % edellisestä vuodesta.

Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä -0,4 milj. euroa, mikä oli 2,5 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2023. Korkokulut olivat yhteensä 3,2 milj. euroa, mikä oli 0,7 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa ja 1,2 milj. euroa enemmän kuin tilinpäätöksessä 2023. Sijoitusomaisuuden hyvä tuotto kompensoi korkokulujen nousua, vaikka rahoitustuotot ja -kulut jäivätkin kokonaisuutena miinukselle.

Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 14,6 milj. eur, mikä oli 4,8 milj. euroa vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa ja 2,2 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2023. Valtuuston hyväksymä poistosuunnitelman muutos pienensi vuoden 2024 suunnitelman mukaisia poistoja noin 4,5 milj. euroa. Poistosuunnitelman muutos vaikuttaa myös tilinpäätössiirtoihin.

Tilikauden tulos oli 6,2 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 7 milj. euroa, mikä oli 8,2 milj. euroa parempi kuin muutostalousarviossa ennakoitu.

Rahoituslaskelma ja tase

Rahoituslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta oli -17,1 milj. euroa, mikä oli 6,6 milj. eur parempi edelliseen vuoteen verrattuna. Muutokseen vaikutti pääasiassa investointimenojen leikkaus osana talous- ja tuottavuusohjelmaa. Investointimenot vuonna 2024 olivat yhteensä 38,6 milj. eur, mikä oli 6,2 milj. euroa vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa ja 8 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Rahoituksen rahavirta oli 15,3 milj. euroa ja se oli 3,4 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 35 milj. euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 17,5 milj. euroa, joten lainakannan muutos oli 17,5 milj. euroa. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä lainakannan muutos oli 25,1 milj. euroa ja vuoden 2024 talousarviossa 22,3 milj. eur, joten lainamäärän kasvun hillitsemisessä onnistuttiin. Kaupungin vuoden 2023 rahavarojen muutos toteutui -1,8 milj. euroa negatiivisena, kun edellisenä tilikautena rahavarojen muutos oli -4,9 milj. euroa negatiivinen.

Taseen loppusumma on tilinpäätöshetkellä 331,5 milj. euroa, joka on 20,8 milj. euroa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Taseen vastaavaa -puolen merkittävin omaisuususerä oli pysyviin vastaaviin kuuluva aineelliset hyödykkeet, jotka olivat 248,2 milj. euroa ja 74,9 prosenttia taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden arvo nousi 20,7 milj. euroa edellisestä tilipäätöksestä. Sijoitusomaisuus oli 26,3 milj. euroa, jossa osakkeissa ja osuuksissa nousua 2,4 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Taseen vastattavien merkittävin erä on oma pääoma, joka oli 148,7milj. euroa ja 44,9 prosenttia taseen loppusummasta. Oma pääoma sisältää edellisten vuosien tilikausien ylijäämiä yhteensä 78,5 milj. euroa sekä tilikauden 2024 ylijäämän 7,0 milj. euroa. Vastattavien pääomista toimeksiantojen

pääomat ovat 3,4 milj. euroa. Pitkäaikainen vieras pääoma on 129,4 milj. euroa, jossa lisäystä 15,7 milj. euroa verrattuna vuoteen 2023. Lainakanta asukasta kohden laskettuna on 3 800 euroa (3 334 euroa/asukas v. 2023).

Talous- ja tuottavuusohjelma

Valtuuston 13.11.2023 hyväksymä vuoden 2024 talousarvio piti sisällään kolmevuotisen (2024-2026) talous- ja tuottavuusohjelman, jossa sitouduttiin vähentämään palvelukeskusten käyttötalousmenoja vähintään 0,75 milj. euroa/vuosi. Tämän talous- ja tuottavuusohjelma 1.0:n lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:n 15.1.2024 §14 ja sen tavoitteita tarkennettiin 18.3.2024 § 7. Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:ssa määritelty käyttötalouden tasapainottamistavoite oli kaupunkitasoisesti 2,25 miljoonaa vuodelle 2024. Yhteensä 3 miljoonan euron tasapainottamistavoite vuodelle 2024 jaettiin palvelukeskuksille toimintakatteen suhteessa siten että strategisen johdon osuus on 19 %, sivistyskeskuksen 47 % ja teknisen keskuksen 34 %.

Talous- ja tuottavuusohjelman muutosjohtamisviestintä oli aktiivista sekä henkilöstölle, luottamushenkilöille että medialle. Talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden käsittely oli laaja-alaista ja osallistavaa. Esimerkkejä Talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden käsittelyvaiheista:

- Toimenpiteiden sisäinen valmistelu palvelualueilla/palveluyksiköissä
- Henkilöstön edustajien esitykset vuoden vaihteessa
- Henkilöstökysely alkuvuodesta 2024
- Lautakuntien työpajatyöskentely keväällä 2024
- Palvelukeskusten johtoryhmien yhteistapaaminen ja toimenpiteiden "ristiinpölytys" keväällä 2024
- Kuntalaiskysely keväällä 2024
- Valtuustoseminaari keväällä 2024

Talous- ja tuottavuusohjelman muutosjohtamiskokonaisuuden viestintämallista saatiin tunnustus kunta-alan Tekojen tori -kampanjan Tärkeissä töissä -gaalassa.

Valtuusto hyväksyi 10.6.2024 § 49 laajan muutostalousarviokokonaisuuden, joka piti sisällään sekä talous- ja tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä että muita muutostalousarvioesityksiä, jotka perustuivat talousarviovuoden aikana tarkentuneisiin ennusteisiin. Valtuuston tekemien talous- ja tuottavuusohjelman mukaisten päätösten positiivinen tulosvaikutus vuositasolla on yhteensä noin 3,3 milj. euroa. Tehtyjen päätösten positiivinen tulosvaikutus vuonna 2024 oli yhteensä noin 1,8 milj. euroa. Vuonna 2024 tehtyjen päätösten kustannusvaikutukset toteutuvat täysimääräisesti vuodesta 2025 alkaen.

Osana talous- ja tuottavuusohjelmaa valtuusto hyväksyi muutostalousarvion, jolla pienennettiin teknisen keskuksen vuoden 2024 investointimäärärahoja 2,74 milj. euroa (Val 19.2.2024 § 12).

Konsernin tuloslaskelma ja tase

Konsernin tuloslaskelma osoittaa tilikauden tulokseksi **6 310 807,97 euroa** ja tilikauden ylijäämä on **6 063 127,77 euroa**.

Konsernitaseen loppusumma on 399 533 552 euroa ja 35,4 milj. euroa edellistä vuotta suurempi. Konsernin kokonaislainakanta on 188,7 milj. euroa ja 5 557 euroa asukasta kohden. Lisäksi konsernin vuokratuotot ovat 14,3 milj. euroa ja 420 euroa asukasta kohden.

Sijoitusvarallisuus vuosina 2020-2024

Vuonna 2024 sijoitussalkun (päärahaston) markkina-arvon muutos oli +2,7 milj. euroa ja +9,3 % vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna. Tuotto ylittää reilusti vuoden 2024 talousarviossa asetetun 4 %:n tuottotavoitteen.

31.12.2020	31,79 milj. euroa
31.12.2021	29,94 milj. euroa
31.12.2022	26,5 milj. euroa
31.12.2023	29,2 milj. euroa
31.12.2024	31,9 milj. euroa

Kirjanpidon varovaisuuden periaatteen vuoksi rahoitustuottoihin ei kirjata sijoitussalkun sisäistä arvopaperien arvonnousua, joten tilinpäätöksessä sijoitusten tasearvo on alhaisempi kuin sijoitussalkun käypä markkina-arvo.

2.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuonna 2024 kaupungin toiminta oli vakiintunut hyvinvointialueuudistuksen jälkeiseen uuteen rooliin ja mittakaavaan, mutta kirjanpidossa kirjattiin edelleen hyvinvointialueuudistuksen häntiin liittyviä oikaisueriä.

Vuonna 2024 valmisteltiin merkittävä rakenteellinen uudistus, kun valtuusto hyväksyi Kangasala Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisen vuoden 2025 alusta. Liiketoimintakaupassa syntyvällä kirjanpidollisella myyntivoitolla on merkittävä positiivinen tulosvaikutus vuonna 2025.

Vuoden 2024 tilinpäätös toteutui kokonaisuudessaan merkittävästi arvioitua paremmin. Tulorahoitus oli yhteensä 132,3 milj. euroa ja toteutui 2,8 milj. eur parempana kuin muutostalousarviossa. Vuoden 2023 verrattuna tulorahoitus kasvoi 2,4 milj. euroa ja 1,9 %. Vuoden 2024 verotulot toteutuivat noin 0,9 miljoonaa euroa kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon perustunutta muutostalousarviota suurempina. Vuodesta 2024 alkaen toteutetulla kunnallisveroprosentin korotuksella oli merkittävä vaikutus kaupungin kokonaistalouteen.

Vuonna 2024 toteutetulla mittavalla, koko organisaation kattavalla talous- ja tuottavuusohjelman muutosjohtamisella oli odotettua suuremmat kerrannaisvaikutukset vuoden 2024 toimintakuluihin. Valtuusto hyväksyi vuonna 2024 useita muutostalousarvioesityksiä, jotka kohdistuivat strategisen johdon, sivistyskeskuksen ja teknisen keskuksen käyttötalouteen sekä strategisen johdon ja teknisen keskuksen investointeihin. Muutostalousarvioilla oli kaupunkitasoisesti yhteensä 6,1 miljoonan euron positiivinen tulosvaikutus toimintakuluihin. Koko vuoden tarkastelussa sekä toimintatuotot että toimintakulut toteutuivat selvästi muutostalousarviotakin parempina. Valtuuston tammikuussa 2024 hyväksymä poistosuunnitelman muutos oli suurin yksittäinen tulosta parantava tekijä ja sillä oli noin 4,5 miljoonan euron positiivinen tulosvaikutus vuonna 2024.

2.2.5 Kaupungin henkilöstö

Kaupungin palkkaa saavan henkilöstön määrä 31.12.2024 oli 1185. Henkilöstömäärän vähentyminen johtuu mm. vakanssien täyttämättä jättämisestä, jota tehtiin osana talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Em. henkilöstön kokonaisluvusta on vähennetty pitkät palkattomat poissaolot (opintovapaa, kokonaan palkattomaksi mennyt pitkä sairausloma, raskausvapaa ja hoitovapaa sekä toisen tehtävän hoito samassa julkisyhteisössä). Luvussa on mukana mm. oppisopimussuhteiset sekä työllistämistoimenpiteissä mukana olevat, jotka ovat palkanmaksun piirissä. Voimassa olevia palvelussuhteita 31.12.2024 oli 1302 henkilöllä.

Vakituisia työntekijöitä oli 1113, joista naisia oli 882 ja miehiä 231. Määräaikaisia ja sijaisia oli vuoden lopussa yhteensä 181. Henkilöstön keski-ikä oli 46,3 vuotta. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 64,3 vuotta.

Kokonaistyöaika henkilötyövuosiksi muutettuna oli 1230 (HTV 2, Populus). Teoreettisesta vuositöajasta laskettu sairauspoissaoloprosentti oli vuonna 2024 koko kaupungin osalta 5,43 %. Sairauspoissaoloprosentti laski vuoden aikana 0,08 prosenttiyksikköä.

Henkilöstökulut vuonna 2024 olivat 62,2 milj. euroa. Henkilöstökulut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 0,75 miljoonaa euroa.

Henkilöstökertomuksessa raportoidaan yksityiskohtaisemmin henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

Informatiiviset tunnusluvut

	2022	2023	TP2024
Henkilöstön määrä,			
-voimassa oleva palvelussuhde	2227	1363	1302
-palkanmaksun piirissä	2078	1271	1185
Vakituiset työntekijät	1778	1112	1113
Keski-ikä	46	45,6	46,3
HTV 1 (Populus kaikki palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä)	2146	1310	1309
HTV 2 (Populus palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä)	2005	1231	1230
Sairauspoissaoloprosentti (Populus)	6,61	5,51	5,43
Henkilöstökustannukset	-99 743 446	-62 137 437	-62 212 512

2.2.6 Ympäristötekijät

Kangasalan kaupungin vesistötarkkailusuunnitelma hyväksyttiin 10 vuoden seurantajaksolle, vuosille 2024–2033. Vesistötarkkailusuunnitelmaan sisältyy yhteensä 42 järveä, joihin kohdistuu ulkopuolista kuormitusta, kuten rakentamista tai maa- ja metsätalouden päästöjä, ja jotka eivät ole Pirkanmaan ELY-keskuksen seurannan tai muun jatkuvan tarkkailun piirissä. Vesistötarkkailua tullaan suorittamaan järven mukaan 2–10 vuoden välein.

Kangasala osallistui Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen Virta2-hankkeeseen vuonna 2024. Hankkeessa toteutettiin muun muassa toimenpiteitä Vesijärveen laskevalla Saappaanpohjanojalla, mäntirasiaistutuksia ja sähkökoekalastuksia, Sahalahden Myllyojalla järjestettiin kunnostustalkoot ja selvitettiin taimenen luontaisen lisääntymisen käynnistymistä sähkökalastamalla sekä Kuhmalahden Rapuojalla järjestettiin kunnostustalkoot ja selvitettiin sähkökalastamalla aiempien kunnostusten vaikutusta taimenkannan tilaan.

Energiatehokkuus- ja ilmastotyötä on koordinoitunut poikkihallinnollinen energiatehokkuustyöryhmä. Työn pohjana ovat kaupunkistrategia, energiatehokkuussopimus vuosille 2017–25 sekä ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartta "Kohti hiilineutraalia Kangasalaa 2030 2.0". Ilmastomuutoksen torjunnan lisäksi sopeutumistoimien toteuttaminen on tärkeä osa Kangasalan kaupungin ilmastotyötä. Vuonna 2024 myös kerättiin Business Kangasalan johdolla yritysten sijoittumisen avuksi tietopaketti vastuullisuustekijöistä, ja valmisteltiin Kiertotalouden green deal -sitoumusta. Ilmastotyöstä raportoidaan laajemmin vuosittain kaupunginhallitukselle.

Kaupungin suora energiankulutus oli vuonna 2024 noin 32 GWh, josta noin puolet sähköä ja puolet lämpöä. Luku sisältää vielä vuonna 2024 vesilaitoksen kulutuksen. Kaupungin hankkimasta sähköstä päästötöntä on 100 %. Lämpöenergian päästöt laskivat edelleen.

Vesilaitoksen osalta energiatehokkuustoimenpiteitä olivat mm. vesijohtoverkoston pumppausmäärien (vuotojen) vähentäminen ja verkostojen muut vuotovesien vähentämistyöt. Vuoden 2024 aikana aurinkovoimala tuotti sähköenergiaa noin 37,1 MWh:a. Määrä vastasi noin 7 %:n osuutta Raikun vedenottamon energian kulutuksesta.

2.2.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kaupunginhallituksen tietoon ei ole tullut korruptioon, lahjontaan eikä ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä asioita.

2.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kangasalan kaupungin tulevaan kehitykseen vaikuttavat olennaisesti toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Toimintaympäristöön vaikuttavat mm. turvallisuuspoliittinen tilanne, työllisyys, työvoiman saatavuus, väestön ikääntyminen ja taloudellisen tilanteen kehitys. Arviot tulojen ja menojen pysyvistä epäsuhdasta, julkisen talouden heikentyvästä kehityksestä sekä velkaantumisesta ovat edelleen ajankohtaisia. Sote-uudistuksen johdosta Kangasalan kaupungin tulopohja ja rahoitusasema heikentyi voimakkaasti suhteessa pysyviin menoihin, vaikka kaupunki kasvaa ja kehittyy edelleen voimakkaasti. Kangasalan kaupunki on onnistunut talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden johdosta vakauttamaan talouttaan, mutta suunnitelmallista talouden pitoa tulee jatkaa myös lähivuosien aikana. Epävarmuus lakisäätteisten tehtävien rahoitusvastuiden osalta lisääntyy kuntien ja valtion välillä. Kuntien ja hyvinvointialueiden valtionosuusjärjestelmää tullaan uudistamaan tilanteessa, jossa valtio ja kunnat velkaantuvat voimakkaasti.

Valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon kasvukeskusten merkitys ja asema kansantaloudessa. Kasvukeskukset ovat Suomen väestönkasvun, elinvoiman ja taloudellisen kasvun moottoreita. Kasvukeskusten tulee jatkaa vaikuttamista ja edunvalvontaa, jotta kasvavan väestön sekä yritys- ja yhteisötoiminnan edellytykset pystytään turvaamaan vaikeassa taloudellisessa tilanteessa myös lähivuosina.

Työllisyyspalvelujen järjestämistä vastuu siirtyi kunnille 1.1.2025. Viisitoista pirkanmaalaista kuntaa (ml. Kangasalan kaupunki) muodostavat työllisyysalueen, jossa Tampereen kaupunki toimii vastuukuntana. Yhteistyötä työllisyysalueen tullaan jatkamaan tiiviisti sillä työllisyyspalvelujen osuus kuntien taloudessa on kasvanut merkittävästi uudistuksen johdosta.

Kangasalan kaupungin vuoden 2025 talousarvio on huomattavasti ylijäämäinen johtuen vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä. Yhtiöittäminen vakauttaa kaupungin kirjanpidollista asemaa lähivuosina,

mutta ei kuitenkaan vahvista kaupungin kassaa tai maksuvalmiutta. Ennakoitua paremmin toteutuneen vuoden 2024 tilinpäätöksen ylijäämä 7,0 milj. euroa kasvattaa kaupungin taseessa olevan tilikausien kumulatiivisen ylijäämän tilinpäätössiirtojen jälkeen 85,5 milj. euroon.

Taseessa oleva ylijäämä antaa puskuria ja liikkumavaraa yksittäisten alijäämäisten tilivuosien varalle. Lisäksi tilikaudella kertynyttä ylijäämää voidaan kohdentaa investointivaroiksi talousarviossa hyväksytyihin kohteisiin. Tämä tulee keventämään lähivuosien mittavien investointien aiheuttamaa poistokuormitusta kaupungin taloudelle. Talous- ja tuottavuusohjelman tavoitteena on, että taloussuunnitelma saadaan tasapainoon vuoden 2026 loppuun mennessä talous- ja tuottavuusohjelman toimenpitein. Tavoitteen saavuttaminen vaikuttaa tilinpäätöshetkellä mahdolliselta. Kaupungin vahvan investointiohjelman johdosta taloussuunnittelussa tulee vuosikatteen olla riittävällä tasolla suhteessa investointeihin. Taloutta haastavat lähivuosien suuret investoinnit, joita ovat Lamminrahkan, Saarenmaan ja keskustan rakentaminen. Kaupungin palvelutoiminnan tehokkuuteen, tuottavuuden kehittymiseen ja talouden hallintaan koko organisaatiossa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös lähivuosina. Kaupungin investointeja tulee ohjaamaan lähivuosina vuonna 2024 hyväksyty palveluverkkosuunnitelma sekä käytettävissä olevat resurssit.

2.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kuntatalouden vakaus on sitä helpompi säilyttää, mitä aiemmin tiedot uudistuksista ja lakimuutoksista sekä niiden vaikutuksista kuntien menoihin ja tuloihin ovat käytettävissä. Vuoden 2023 alusta toteutettu hyvinvointialueuudistus on Suomen historian suurin kuntakenttää ja julkista hallintoa koskenut hallinnollinen uudistus. Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen julkisen sektorin rahoitusjärjestelmään kohdistuu merkittävä uudistamisaine. Rahoitusjärjestelmää tullaankin uudistamaan lähivuosina. Erilaiset hallinnolliset uudistukset ovat kuitenkin toinen toisensa perään heikentäneet kuntatalouden ennakoitavuutta ja lisänneet epävarmuutta erityisesti verorahoituksen ja valtionosuuksien arvioinnissa. Erityisesti talousarvion valmisteluajankohdan valtionosuusennusteiden luotettavuuden tulisi palautua sote-uudistusta edeltävälle tasolle.

Viimeisin valtakunnallinen kuntien asemaan vaikuttanut uudistus on vuoden 2025 alusta toteutunut työllisyysalueuudistus. Kunnille siirrettiin kokonaisvastuu työllisyyden hoidosta ja rahoituksesta. Työllisyysalueita koskeva lainsäädäntö on joustamaton, jopa armoton mm. suhdannevaihtelujen johdosta kunnille aiheutuvien kustannusten ja velvoitteiden osalta. Työllisyysalueita koskeva nykylainen säädäntö aiheuttaa kunnille suhdanneperusteisen rahoitusriskin, joihin kuntien tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa ovat osin rajalliset.

Kangasalan kaupungin talouden kääntymisestä parempaan suuntaan huolimatta kaupungin talous ei ole vielä tasapainossa huomioiden investointien rahoitustarpeet. Vuosikatteen tulisi olla tasolla yli 50 %, jopa tasolla 75 % nettoinvestoinneista, jotta lainaottoa voitaisiin merkittävästi vähentää ainakin muutaman vuoden ajan. Kasvava lainakanta kasvattaa myös korkomenoja, jotka rasittavat käyttötaloutta ja tuloslaskelmaa. Kaupungin korkomenot ovat kasvaneet lainakannan kasvassa ja korkojen noustessa viidessä vuodessa (v. 2020-2024) 0,73 miljoonasta eurosta 3,2 miljoonaan euroon vaikka sote-uudistuksen johdosta kaupungin talous lähes puolittui. Korkokustannusten kasvun vaikutusta kaupungin tuloslaskelmassa on hillinnyt sijoitussalkun arvonmuutoksen positiivinen kirjanpidollinen vaikutus. Velkaantuminen on kuitenkin ollut kokonaisuutena hallittua ja merkittävä osa kaupungin investoinneista on ollut ja tulee olemaan ns. kasvuinvestointeja, jotka luovat rakenteita ja edellytyksiä kaupungin kasvulle ja myönteiselle kehitymiselle.

Tasapainoisemman talouden saavuttamiseksi tullaan tekemään tulevina vuosina merkittävästi töitä ja varaa mahdollisiin virheratkaisuihin ei ole. Valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitusaliäämästä johtuen helpotusta tilanteeseen ei ole muualta saatavissa. Kaupungin talouden pitämisessä tasapainoisena tarvitaan jatkossakin huolellisuutta ja harkintaa. Käyttötalouden tulojen ja menojen sekä investointien välinen suhde tulee punnita harkiten siten, että strategian mukaisen kasvun edellytykset pystytään turvaamaan.

Sotekiinteistöjen hallinta tulee olla yhtiöitettyä ja markkinaperusteista siirtymäkauden jälkeen vuoden 2026 alusta lähtien. Sotekiinteistöt eivät voi olla enää jatkossa kuntien taseessa vaan ne pitää joko myydä eteenpäin tai siirtää kuntien omistamien yhtiöiden hallintaan. Pirkanmaan hyvinvointialue ei tule todennäköisesti, haastavasta taloustilanteesta ja valtion talousohjausmekanismista johtuen, ostamaan käytössään olevia tiloja. Tämä saattaa johtaa tilanteeseen, jossa osa kaupungin hyvinvointialueelle vuokraamista kiinteistöistä palautuu kaupungin hallintaan. Nämä tilat on suunniteltu ja toteutettu sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutuotannon käyttöön. Muuttuneessa tilanteessa osa näistä kaupungille palautuvista tiloista voi jäädä ilman käyttöä. Tämä mahdollisesti aiheuttaa kustannuspaineita ja kirjanpidollisia alaskirjaustarpeita kaupunkikonsernitason.

Timanttikorttelin rakennustöiden yhteydessä havaittiin uimahallin rakenteissa vaurioita. Vauriot eivät aiheuttaneet keskeytyksiä uimahallin toimintaan. Korjaavat toimenpiteet sekä niiden rahoitus ratkaistaan yhteistyössä asiaan liittyvien tytäryhtiöiden kanssa vuoden 2025 aikana.

Lähivuosina Eurooppa tulee varustautumaan voimakkaasti turvallisuuspoliittisen tilanteen muuttumisen takia. Ilmeisesti osa varustautumisesta tullaan kattamaan yhteisvelalla mutta varustautuminen tulee vääjäämättä näkymään myös valtioiden budjeteissa. Puolustusmenot eivät lähtökohtaisesti paranna talouden suorituskykyä vaan kokonaisuutta pitää tasapainottaa kaikista tulo- ja menoluokista. Kuntien kannalta muuttunut tilanne voi tarkoittaa valtion osalta lakisäätöiden tehtävien rahoitusvastuun vähenemistä, mikäli valtiosuoslainsäädäntöä muutetaan.

2.3 Kaupunginhallituksen selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Vastuutaho: Kaupunginhallitus

Sisäisen valvonnan on tarkoitus varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kaupungin hallintosäännön 5 §:n ja 70 §:n mukaan sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta ovat johtamisen apuvälineitä ja niistä vastaa kaupunginhallitus. 13 §:n mukaan kaupunginjohtaja vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueellaan. 15 §:n mukaan palvelukeskuksen johtaja johtamansa organisaation osalta vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueellaan. 15 a §:n mukaan hallintojohtaja vastaa konsernivalvonnan valmistelusta.

Valtuusto on 17.11.2014 hyväksynyt kuntalain 14 §:n mukaisesti kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Lisäksi kaupunginhallitus on hyväksynyt konsernille sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 15.5.2017 § 157. Kuntalain 123 §:n mukaan tilitarkastajien on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Selonteon tueksi on toteutettu aikaisempia vuosia laajemmalle ryhmälle eli tilivastuullisille viranhaltijoille (19), kirjallinen arviointi, jonka perusteella tehdään selkoa miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kaupungissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Arvioinnissa tuli ottaa **kantaa välillä 1...4**, kuinka oman organisaation sisäisen valvonnan osat alueet ovat toteutuneet. (1. ei ollenkaan, 2. jonkin verran, vähän, 3. kohtuullisesti, hyvin, 4. erinomaisesti, täysin kunnossa, 5 en osaa sanoa)

A) Johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestäminen	ka/2024
1) Ovatko nykyiset säännöt ja ohjeet riittävänä tukena ja asianmukaisia johtamisen ja hallinnon järjestämiseksi?	(3,4)
2) Tunteeko henkilöstö keskeiset ohjeet, säännöt ja menettelytavat?	(3,1)
3) Reagoiko esimies ohjeiden, sääntöjen ja menettelytapojen noudattamatta jättämiseen?	(3,5)
4) Ovatko tehtäväjaot ja vastuut selkeitä ja ohjeen mukaisia, toteutuuko tilivelvollisuus?	(3,7)
5) Toteuttaako johto visiota, strategiaa ja tavoitteita?	(3,7)
6) Vastaako toiminta tavoitteita, strategiaa ja visiota?	(3,4)
7) Onko visio, strategia, tavoitteet viestitetty henkilöstölle?	(3,7)
8) Ovatko palvelualueiden tavoitteet johdettu toimialan tavoitteista?	(3,9)
9) Käsittelekö johto seurantatietoja ja kehittääkö se niiden perusteella toimintaa?	(3,5)
10) Ovatko toimintaa tukevat tietojärjestelmät luotettavia?	(2,8)

- 11) Ovatko henkilöstön rekrytoinnin, osaamisen arvioinnin ja kehittämisen periaatteet tiedossa ja ajan tasalla? (3,5)
- 12) Käydäänkö kehityskeskustelut säännöllisesti? (3,9)
- 13) Seurataanko henkilöstön jaksamista ja työtyytyväisyyttä systemaattisesti esim. henkilöstötilinpäätöksen yhteydessä? (3,7)
- 14) Edellytetäänkö henkilöstön osallistumista osaamista lisäävään koulutukseen? (3,7)
- 15) Vastataanko saatuihin palautteisiin ja huomioidaanko ne toiminnassa? (3,5)

B) Taloudelliset tavoitteet ja niiden seuranta

- 16) Onko vastuualueiden menojen suunnittelu ja kehittymisen arviointi realistista ja säännöllistä? (3,2)
- 17) Tuodaanko mahdolliset talouden muutokset tuloissa ja menoissa viivytystä päätöksentekoon? (3,4)
- 18) Suunnitellaanko toimintaa koordinoitusti siten, että jo suunnitelmia laadittaessa arvioidaan toiminnan vastaavuutta tarpeisiin ja kustannusvaikuttavuutta? (3,4)
- 19) Onko talouden vastuualueella raportointijärjestelmän SBI365 osaaminen riittävällä tasolla? (2,8)

C) Riskien hallinta

- 20) Onko kaupunkikonsernissa systemaattinen menettely, jota noudattaen kaupunkikonsernin toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja arvioidaan? (3,3)
- 21) Onko riskienkartoitus ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti? (3,3)
- 22) Raportoidaanko riskienhallinnasta säännöllisesti johdolle? (3,3)
- 23) Onko riskienhallinta ja seuranta vastuutettu selkeästi ja onko siihen riittävä asiantuntemus? (3,1)
- 24) Ovatko toiminnan seuranta-, arviointi- ja raportointimenettelyt asianmukaiset ja riittävät? (3,1)
- 25) Ovatko toimivaltuudet tarkoituksenmukaisesti ja toiminta ohjeistettu riittävästi? (hallintosäntö, delegoinnit jne.) (3,4)
- 26) Onko ohjelmistojen pääkäyttäjätunnusten käyttö ja valvonta hallinnassa? (3,8)
- 27) Tietääkö henkilöstö menettelytavat mahdollisen tietosuojaloukkauksen sattuessa? (3,1)

D) Informaatio ja kommunikaatio

- 28) Onko toiminta avointa ja läpinäkyvää, ovatko asiakirjat julkisia ja rekisteröityjä asianhallinta- tms. järjestelmään? (3,4)
- 29) Onko sisäinen tiedonkulku järjestetty niin, että johdolla ja henkilöstöllä on käytävissä oikea tieto, oikeaan aikaan ja oikeassa muodossa? (3,1)
- 30) Onko ulkoisen tiedotuksen menettelytavat ja vastuuhenkilöt sovittu? (3,5)

E) Muuta: Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta sekä itsearviointi

- 31) Onko sopimustoiminnassa havaittu puutteita (esim. sopimusten tallentaminen asianhallintajärjestelmään)? (2,5)
- 32) Onko sopimusehtojen seuranta ohjeistettu ja kattavasti vastuutettu? (2,9)
- 33) Onko vastuualueella tehty johto- tai muiden työryhmien itsearviointeja? (2,9)
- 34) Onko henkilöstöllä tiedossa kaupungin ohjeistus tietosuojan noudattamisesta? (3,3)
- 35) Onko saavutettavuus verkkopalveluissa ja mobiilisovelluksissa ajan tasalla? (3,1)
- 36) Ovatko eettiset periaatteet henkilöstön tiedossa? (3,4)
- 37) Onko omaisuuden hankinnassa tai luovutuksessa toteutunut menetyksiä tai onko jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen esim. hankintalain noudattamiseen liittyvissä asioissa? (2 kyllä, 13 ei)

Kirjallisen arvioinnin perusteella kaupunginhallitus toteaa sisäisen valvonnan tason, asteikolla 1-4) olevan hyvällä tasolla 3,3 (keskiarvo tilinpäätöksissä 2020 3,4, 2021 3,3, 2022 3,5 ja 2023 3,3). Arviointi on tehty kahtena viime vuonna laajemmalla kohderyhmällä – kaikkien tilivastuullisten osalta.

Parhaiten onnistuneeksi (3,53/4) arvioitiin edellisvuoden tapaan osio liittyen johtamiseen ja sisäisen valvonnan järjestämiseen. Erityisesti koetaan, että palvelualueiden tavoitteet on johdettu toimialan tavoitteista ja että kehityskeskustelut käydään säännöllisesti. Myös henkilöstön edellytetään osallistuvan osaamista lisäävään koulutukseen.

Menestyjiin kuuluu myös osio liittyen informaatioon ja kommunikaatioon (3,3/4). Erityisesti ulkoisen tiedotuksen menettelytavoista ja vastuuhenkilöistä on sovittu entistä paremmin.

Ryhmä E, muut on saanut arvioinnin heikomman keskiarvon (2,1/4). Sopimustoiminnassa on havaittu puutteita, esimerkiksi sopimusten kirjaaminen asianhallintajärjestelmään nähdään puutteelliseksi. Sen sijaan uutena teemana valtuuston hyväksymät eettiset periaatteet -asiakirja on hyvin henkilöstön tiedossa (3,4/4).

Riskien hallinnan systemaattinen käsittely ja entistä vakiintuneempi raportoiminen ovat lisänneet sen eri osa-alueiden aikataulutusta, vastuutusta, ymmärrystä. Erityisesti sisäisen valvonnan kohteena olleet pääkäyttäjätunnusten parempi käyttö ja valvonta, on nostanut arvosanaa (3,8/4).

Eniten arvosanaansa nostaneet kysymykset liittyivät henkilöstön osallistumiseen osaamista lisäävään koulutukseen sekä saatuihin palautteisiin vastaamiseen ja niiden huomioimiseen toiminnassa. Eniten arvosanaansa heikentäneet kysymykset olivat: 1) Ovatko toimintaa tukevat tietojärjestelmät luotettavia ja 2) Onko talouden vastuualueella raportointijärjestelmän SBI365 osaaminen riittävällä tasolla.

Tässä selonteossa tulee käydä myös ilmi, miten sisäinen tarkastus on järjestetty. Sisäinen tarkastus avustaa kaupungin johtoa valvontavelvollisuuden täyttämässä. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida systemaattisilla menetelmillä sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä tukea kunnan johtavia viranhaltijoita ja toimielimiä riskienhallinnan toteuttamisessa.

Ensisijaisesti kaupunginjohtaja on teettänyt palvelukeskuksilla erilaisia sisäisen valvonnan toimeksiantoja ja selvityksiä tarpeen mukaan. Erillisiä ulkopuolisen toteuttamia sisäisen tarkastuksen toimeksiantoja ei ole ollut.

2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.4.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettaviin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhenyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tuloslaskelma 1 000 € ja tunnusluvut

TP2024 Tuloslaskelma 1000 €	2024	2023
Toimintatuotot	23 617	22 438
Toimintakulut	-111 333	-112 075
Toimintakate	-87 717	-89 636
Verotulot	88 994	84 057
Valtionosuudet	19 840	23 533
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	143	302
Muut rahoitustulot	10 342	15 032
Korkokulut	-3 249	-2 062
Muut rahoituskulut	-7 651	-11 225
Vuosikate	20 703	20 001
Poistot ja arvonalentumiset	-14 637	-16 859
Satunnaiset tuotot	173	
Tilikauden tulos	6 238	3 141
Tilinpäätössiirrot	777	2 621
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 015	5 762

Tuloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	21,2	20,0
Vuosikate/Poistot, %	141	119
Vuosikate, euroa/ asukas	610	597
Asukasmäärä	33 951	33 473

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100x Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

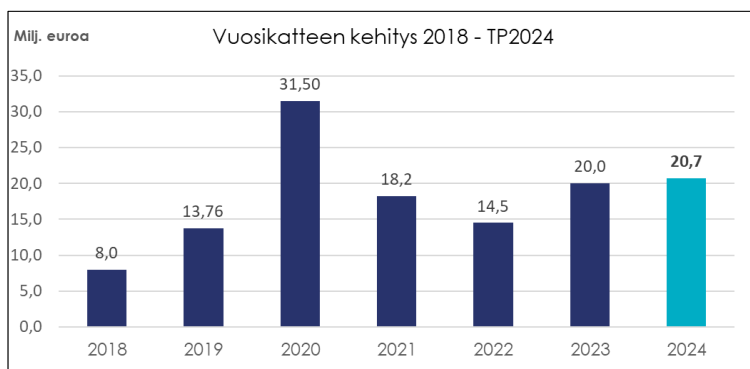
=100xVuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Kasvukunnissa, joissa keskimääräinen vuotuinen investointitaso on selvästi korkeampi kuin poistot, vuosikatteen tulisi olla yli 100 % poistoista. Tällöin tulisivin tarkastella myös investointien tulo-rahoitusprosenttia, jonka olisi suositeltavaa olla noin 75 % tasolla.

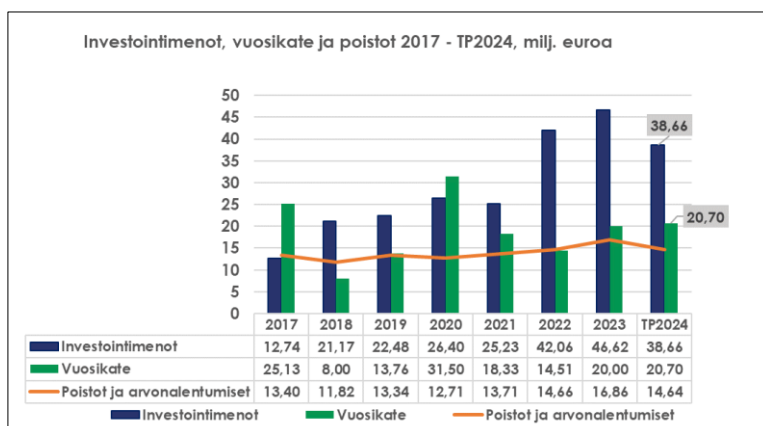
Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida asettaa. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Vuosikatteen kehitys 2018-2024

Investointimenot, vuosikate ja poistot 2017-2024

Vuosikate osoittaa sen tulo-rahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä.

2.4.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikaudenaikaiset rahan lähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, miten kunnan rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Tuloslaskelman ja taseen tavoin rahoituslaskelmassa esitetään ainoastaan kirjanpidon erät, jotka ovat syntyneet liiketapahtumista kunnan ja kuntaan kuulumattomien toimijoiden välillä.

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana.

20.3.2025

Kaupunki, rahoituslaskelma 1000 €	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate*	20 267	20 001
Satunnaiset erät**	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 036	-722
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-38 661	-46 622
Rahoitusosuudet inv. menoihin	0	1 473
Käyttöomaisuuden myynnit (Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot)***	2 368	2 249
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 062	-23 622
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-56	-54
Antolainasaamisten vähennys	0	9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 000	40 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 517	-14 859
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 111	-6 365
Rahoituksen rahavirta	15 316	18 731
Rahavarojen muutos	-1 746	-4 891
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	46 356	48 102
Rahavarat 1.1.	48 102	52 992

*Rahoituslaskelman vuosikate ei sisällä maankäyttökorvauksen maa-alueluovutusta kaupungille

** Rahoituslaskelman satunnaiset erät ei sisällä Vesi -II sähköliittymien oikaisuja.

*** Pysyvien vastaavien luovutustulot sisältävät n. 1,1 milj. euroa aikaisempien tilikausien oikaisua

TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut	TP2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 €	-64 688	-56 219
Investointien tulorahoitus, %	52,40	44,30
Laskennallinen lainanhoitokate	1,24	1,38
Lainanhoitokate	1,15	1,30
Kassan riittävyys, pv	94,5	93,9
Asukasmäärä	33 951	33 473

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

=100xVuosikate/Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassan riittävyys (pv)

=365 pv x Rahavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkertoimena 30 pv.

2.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

2.5.1 Tase ja sen tunnusluvut (1000 €)

VASTAAVAA	2024	2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	274 564	251 208
I Aineettomat hyödykkeet	84	45
1. Aineettomat oikeudet	0	33
2. Muut pitkävaikutteiset menot	84	0
3. Ennakkomaksut	0	12
II Aineelliset hyödykkeet	248 150	227 492
1. Maa- ja vesialueet	33 351	32 739
2. Rakennukset	106 408	111 928
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	61 647	59 651
4. Koneet ja kalusto	4 885	4 595
5. Muut aineelliset hyödykkeet	308	283
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	41 552	18 296
III Sijoitukset	26 329	23 671
1. Osakkeet ja osuudet	25 591	23 156
4. Muut saamiset	739	515
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 042	4 070
2. Lahjoitusrahastojen varat	3 837	3 863
3. Muut toimeksiantojen varat	206	207
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	52 882	55 395
II Saamiset	6 526	7 293
Pitkäaikaiset saamiset	395	491
1. Myyntisaamiset	75	134
2. Lainasaamiset	252	290
3. Muut saamiset	68	68
Lyhytaikaiset saamiset	6 131	6 802
1. Myyntisaamiset	3 207	3 721
2. Lainasaamiset	30	30
3. Muut saamiset	1 415	1 544
4. Siirtosaamiset	1 479	1 507
III Rahoitusarvopaperit	28 547	26 957
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	249	249
4. Muut arvopaperit	28 298	26 708
IV Rahat ja pankkisaamiset	17 809	21 145
VASTAAVAA YHTEENSÄ	331 489	310 673

2.5.1 Tase ja sen tunnusluvut, 1 000 €

VASTATTAVAA	2024	2023
A OMA PÄÄOMA	148 719	141 703
I Peruspääoma	63 199	63 199
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	78 505	72 742
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	7 015	5 762
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	12 921	13 697
1. Poistoero	8 921	9 597
2. Vapaaehtoiset varaukset	4 000	4 100
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 445	3 341
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	2 811	2 838
3. Muut toimeksiantojen pääomat	634	504
E VIERAS PÄÄOMA	166 404	151 930
I Pitkäaikainen	129 366	113 645
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	111 267	96 348
5. Saadut ennakot	1 077	1 077
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	17 022	16 220
II Lyhytaikainen	37 038	38 285
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 817	15 252
5. Saadut ennakot	2	1 108
6. Ostovelat	9 845	10 340
7. Muut velat	1 060	1 393
8. Siirtovelat	8 315	10 191
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	331 489	310 673

KAUPUNKI, TASEEN TUNNUSLUVUT:	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	48,9	50,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	124,8	115,2
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	135,52	122,86
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	85 520	78 505
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 518	2 345
Lainakanta 31.12., 1000 €	129 083	111 600
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 800	3 333
Lainat ja vastuut, 31.12. 1000 €	143 252	129 449
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 218	3 867
Lainasaamiset, 1000 €	0	0
Asukasmäärä	33 951	33 473

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

TASEEN TUNNUSLUVUT**Omavaraisuus-%**

=100x (Oma pääoma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)/(Koko pääoma-Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee suurta velkaantuneisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus-%

=100x (Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöömaisuuden ikä, käyttöömaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Lainakanta 31.12

= Vieras pääoma-(Saadut ennakot +Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainasaamiset 31.12

=Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.6 Kokonaistulot ja menot

24.3.2025

Kokonaistulot –ja menot		1 -12 2024	1-12 2024	
TULOT	1 000 €		MENOT	
Toiminta			Toiminta	
Toimintatuotot	23 617		Toimintakulut	111 333
Verotulot	88 994		Korkokulut	3 249
Valtionosuudet	19 840		Muut rahoituskulut	7 651
Korkotuotot	143		Satunnaiset kulut	0
Muut rahoitustuotot	10 342			
Satunnaiset tuotot	173			
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät	
-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-1 053		Pakollisten varausten muutos	
			-Pakollisten varausten lis (-), väh. (+)	-
Investoinnit			-Pysyvien vastaavien hyödykkei- den luovutustappiot	-17
Rahoitusosuudet investointime- noin	-		Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkei- den luovutustulot	2 368		Investointimenot	38 661
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	-		Antolainasaamisten lisäykset	56
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 000		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	17 517
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	-		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-
Kokonaistulot yhteensä	179 424		Kokonaismenot yhteensä	178 450

Kokonaistulot ja –menot laskelmassa on koottu yhteen kaikki kunnan tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Siten se kuvaa rahanlähteitä ja rahankäyttöä.

Kokonaistulojen ja –menojen erotus on täsmättävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutoksen erotus.

Kokonaistulot ovat 974 000 euroa kokonaismenoja suuremmat.

* Rahoituslaskelman vuosikate ei sisällä maankäyttökorvauksen maa-alueluovutusta kaupungille 435 700 euroa

* Rahoituslaskelman satunnaiset erät ei sisällä Kangasalan Vesi -liikelaitoksen sähköliittymien oikaisua 172 982 euroa

Pysyvien vastaavien luovutustulot sisältävät n. 1,1 milj. euroa aikaisempien tilikausien oikaisua

2.7 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

Konsernijohto vastaa kuntalain 48 §:n mukaan kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräsvallan käyttöön (Kuntal 46 §).

Kangasalan kaupunkikonsernia ohjaavia asiakirjoja ovat Kangasalan kaupunkistrategia 2029, Kangasalan omistajapolitiikka, Kangasalan kaupungin konserniohje, Kangasalan kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje sekä Palkitsemisperiaatteet Kangasalan kaupunkikonsernin tytäryhtiöissä. Lisäksi yhtiöiden toimintaa ovat ohjanneet valtuuston hyväksymät tavoitteet talousarvioasiakirjassa, omistajaohjaus erillispäätöksin ja omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen. Aktiivinen tiedonvälitys tapahtuu mm. kaupunkikonsernin yhteistyöryhmässä.

2.7.2 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Kehittämisvisio Kaupungin omistusosuus -%	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
KOY Taloherttua 100 %			
Yhtiö tarjoaa monipuolisia vuokra-asuntoja, asuntoja ja liike- ja toimitiloja Kangasalla.	❖ Osinko omistajalle 20 000 euroa (MTA lisäosinko 10 000 euroa)	❖ Turvataan tarkalla taloudenpidolla	❖ Osinkotavoite saavutettiin
Yhtiö rakentaa vuokratoimintaa kohtuuhintaisia asuntoja.	❖ Yh-Kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamiseen rahoitukseen (MTA -50 %, joka oli -38 500 euroa)	❖ Toteutetaan tavoitteen mukaan	❖ Tavoitetta tarkennettiin kaupungin talous- ja tuottavuusohjelmassa ja tarkennusta on noudatettu
Kiinteistöjä peruskorjataan, uudistetaan, jalostetaan ja luovutaan tarvittaessa.	❖ Keskustan timanttikorttelin suunnittelu ja rakennuttaminen ❖ Hankkeen pääomitus 1,6 M€ (svop)	❖ Tavoitteena rakentamisen aloitus vuoden -23 aikana, suunnitelmat valmiit ja rakennusurakoitsija valittu	❖ Rakentaminen alkoi keväällä ❖ Hankkeen pääomitus toteutunut tavoitteen mukaisesti
	❖ Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen lisääminen seudullisen MAL-sopimuksen mukaisesti	❖ Jatkamme yhteistyötä kaavoituksen kanssa kiinteistökehityskohteissa ja seuraamme tontti-ilannetta	❖ Yhteistyö jatkui suunnitelman mukaisesti ❖ Kaavoitus eteni kaavoituskohteissamme
Kilpailukykyinen asuntotarjonta: Yhtiön tulo-rahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	❖ Kilpailukykyinen asuntotarjonta: Yhtiön tulo-rahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	❖ Kohdekanta pyritään pitämään tasapainoisena, jotta tulo-rahoitus riittää ❖ Taloustilanne nyt tasapainoisissa, mutta monet kohteet korjausylivelkaisia	❖ Yhtiön rahoitusasema oli kohtalainen ja tarkassa seurannassa ❖ Korjaustoimenpiteitä ohjattiin pidettävään kiinteistö-kantaan
	❖ Toiminnallinen käyttöaste 97 %	❖ Some otettu käyttöön lisänä markkinointiin, tällä hetkellä tavoite täyttyy	❖ Tavoitteeseen ei päästy ❖ Markkinointipanostuksia lisättiin

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vuokra-asumisen tehokas markkinointi ja sähköinen asiointi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Digitaaliset palvelut ja some tukena aktiivisessa markkinoinnissa ja sähköisissä itsepalveluissa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Markkinointipanostuksia lisätty mm. Vuokraovi.com
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pidämme keskustan kohteemme houkuttelevina ja olemme avoimia yhteistyölle (vrt. Parkin paikkainfokyltti kohteemme istutusaltaassa) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Siistimme keskustan kohteitamme samanaikaisesti Timanttikorttelin rakentamisen kanssa
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Viestimme avoimesti ja oikea-aikaisesti ajankohtaisista asioistamme 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Viestintä oli tavoitteen mukaista. Vuosikertomus julkaistiin

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy 100 %			
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Laadukkaan asiakaskokemuksen tarjoava, asiakkaan kiinteistöomaisuuden arvoa kasvattava palveluorganisaatio. ❖ Yhtiö kehittää omistaja-arvoa pitkäjänteisesti siten, että yrityksen arvo kasvaa. ❖ Yhtiö toimii markkinaehtoisesti ja tuottaa laadukkaita palveluita tuottamalla lisäarvoa asiakkailleen (isännöinti, kiinteistön ylläpito-palvelut). 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osinko omistajalle 80 000 euroa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Jatkamme toimintamme kehittämistä ja tehostamista kannattavuuden kasvattamiseksi liikevaihdon kasvun lisäksi, jolla voimme turvata osingonmaksukyvyyn jatkossakin 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osingot toteutuivat. ❖ Liikevaihdon kasvu toteutui kehittämisen ja tehostamisen tuloksena. Eläköitymisten päällekkäiset resurssit sekä sairastumiset rasittivat tulosta.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistönhoito, siivous), tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kannattavuutta lisätään toiminnan tehostamisella, oikealla henkilöresursoinnilla sekä järjestelmien hyödyntämisellä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Isännöinnin toiminnat tehostettu järjestelmien ja prosessien avulla. Kiinteistöhuollon ja siivouksen osalta kartoitus tehty.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Korkea asiakastyytyväisyys 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Asiakastyytyväisyys turvataan korkealla osaamisella, avoimuudella ja hyvällä viestinnällä sekä asiakastyytyväisyyskyselyillä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla toiminnan kehittäminen tuloksena.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teemme yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa kehittämällä laadukasta palvelua 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhteistyö on toteutunut ja kasvanut paikallisesti.

	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestintää parannetaan uudella kotisivut aktiivisiksi ja järjestelmäämme integroivaksi	❖ Viestintäkanavat, kuten uudet yritysivut on toteutettu.
--	--	--	---

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy 100 %			
❖ Yhtiö tuottaa in-house-yhtiönä kaupunkikonsernille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita.	❖ Osinko omistajalle 100 000 euroa	❖ Hinnoittelemme ja mitoitamme palvelumme mahdollisimman hyvin ja saavutamme osinkotavoitteen	❖ Osinkotavoite saavutettiin
❖ Yhtiö kehittää ja innovoi sekä olemassa olevia että tulevia kiinteistöalan palveluiden muotoja kaupunkikonsernin tarpeisiin.	❖ Laadukkaat palvelut kaupunkikonsernille kilpailukykyiseen hintaan	❖ Tehokas tavoitteenmukainen hinnoittelu ❖ Palvelemme myös konsernin ulkopuolisia asiakkaita taloutta tasapainottaaksemme	❖ Hinnoittelu on ollut toteutunut tarkoituksenmukaisesti ❖ Kohtuullinen määrä ulkopuolisia asiakkuuksia
	❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistön hoito, rakennuttaminen, siivous) tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen	❖ Kustannusrakenteen tasapainon säilyttäminen huolellisella taloudenseurannalla, laskutuksen reaaliaikaisuuden kehittäminen seurannan parantamiseksi	❖ Laskutuksen reaaliaikaisuutta parannettu mm. tihentämällä kumppanuussopimuksen laskutusväliä
	❖ Vapana olevien liike- ja toimitilojen aktiivinen markkinointi	❖ Kohdistetaan toimet markkinoitavissa oleviin tiloihin	❖ Toimittu tavoitteen mukaan
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Teemme yhteistyötä keskustan alueen toimijoiden kanssa ❖ Pidämme keskustassa hoitamamme kohteet houkuttelevina mahdollisuuksien rajoissa	❖ Laajensimme toimintaamme keskustassa mm. torialueella ❖ Markkinoimme Timanttikorttelin liiketiloja
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestimme avoimesti ja oikea-aikaisesti ajankohtaisista asioistamme	❖ Panostettiin ajankohtaiseen viestintään

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
Kangasalan Lämpö Oy 100 %			
❖ Taloudellisesti tuotettua puhdasta energiaa luontoa säästäen tulevaisuutta ajatellen.	❖ Osinko omistajalle 280 000 euroa ❖ Vuosina 2024-2026 lisäosinko 200 000 euroa/vuosi edellisten tilikausien tuloksesta	❖ Talouden suunnittelu ❖ Osinko maksetaan keväällä ja lisäosinko syksyllä	❖ Osinko 280 000 euroa maksettu 13.5.2024 ja lisäosinko 200 000 euroa maksettu 26.9.2024.
	❖ Uusien innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen selvittäminen	❖ Selvitetään hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuutta	❖ Suunnittelu käynnissä asiakkaan hukkalämpöjen hyödyntämisen osalta.
	❖ Lämmöntuotantotapojen monipuolistaminen	❖ Selvitetään hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuutta	❖ Suunnittelu käynnissä asiakkaan hukkalämpöjen hyödyntämisen osalta.
	❖ Tehokas lämmöntuotanto	❖ Parannetaan kaukolämmön jäähtymää opastamalla ja neuvomalla asiakkaita	❖ Kaukolämpöverkon hyötysuhdetta parannettiin 0,2 %-yksikköä verrattuna edelliseen vuoteen.
	❖ Mahdollisimman korkea kotimaisuusaste	❖ Käytetään kotimaisia polttoaineita biolämpölaitoksilla	❖ Biolämpölaitoksilla käytetty vain kotimaisia polttoaineita
	❖ Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen	❖ Osallistutaan Saarenmaan alueen energiahuollon suunnitteluun liiketaloudellisin periaattein	❖ OYK:n laadinta käynnistyi uudelleen. Osallistuttu käynnistyskokoukseen ja kommentoitu katusuunnitelmia.
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Mahdollistetaan viihtyisän keskustan ympärivuotista käyttöä tarjoamalla torialueille sulanapitoratkaisuja	❖ Ehdotettiin tekniselle toimelle sulanapitojärjestelmän asentamista torialueelle.
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Opastetaan / ohjeistetaan työntekijöitä oikea-aikaisen ja täsmällisen viestinnän periaatteiden käytännöistä.	❖ Täsmennetty menettelyjä ja järjestetty viestintäkoulutus henkilökunnalle.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
Kangasala-talo Oy 100 %			
Kangasala-talo on tunnettu, monipuolinen ja houkutteleva tapahtumapaikka.	❖ Kaupungin konsernituki kulttuuripalveluiden tuottamiseen enintään 260 000 euroa (MTA – 12 500 euroa)	❖ Tuki kattaa kiinteitä kuluja. Toiminnalliset kulut katetaan liikevaihdolla ja positiivisella katteella	❖ Tuki oli 245 500 €
Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki museopalveluiden tuottamiseen enintään 250 000 euroa (MTA – 12 500 euroa)	❖ Yhdessä valtionosuuden kanssa konsernituki kattaa taidemuseon toimintakulut. Toiminta sopeutetaan käytävissä oleviin varoihin	❖ Tuki oli 235 500 €
	❖ Kaupungin vuokratuki enintään 405 000 euroa	❖ Vuokratuki vastaa maksettuja vuokria	❖ Toteutui
	❖ Kangasala-talon yhteiskävijätavoite 45 000 asiakasta, josta museon tavoite 11 000 kävijää	❖ Järjestetään ympärivuotista, vetovoimaista sisältöä, salissa noin 300 tapahtumaa ja elokuvaa. Taidemuseossa laadukkaita vaihtuvia näyttelyitä. Panostamme merkittävästi markkinointiin, erityisesti digikanavia hyödyntäen.	❖ Kävijät yhteensä 61 500, joista museokävijöitä 9 964.
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Yrittäjämarkkinat ja joulunavaus toteutetaan yhteistyössä. Elävöitämme tapahtumatalona keskustaa pitämällä tapahtumasisällöt houkuttelevina.	❖ Yrittäjien kanssa toteutettiin Yrittäjämarkkinoiden oheisohjelmaa sekä joulunavaus.
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Toteutamme kestävän matkailun periaatteita STF-ohjelman mukaisesti. Viestimme aktiivisesti vastuullisuusteemoista ja käytämme viestinnässämme monipuolista, yhdenvertaista kuva-aineistoa.	❖ Toteutui toimenpideläis- tauksen mukaisesti.

Business Kangasala Oy Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
Business Kangasala Oy 100,00 %			BUSINESS Kangasala
Kaupungin elinkeinopoli- tiikan ja matkailun johta- minen	❖ Toteuttaa kaupungin kanssa tehtävän palvelu- sopimuksen tavoitteet	❖ Yhtiö varaa riittävät re- sursit ostopalvelusopi- muksen toteuttamiseen.	❖ Yhtiön palveluksessa työs- kenteli 4 vakituista, 1 kol- men kunnan projektihen- kilö ja 3 eri harjoittelijaa
Elinkeino- ja matkailuoh- jelman toteuttaminen hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa, pai- nopistealueina uudet elinkeinoalueet	❖ Ostopalvelusopimus kau- pungin kanssa yhteensä 1 005 000 euroa (MTA – 30 000 euroa)	❖ Ostopalvelusopimus sisäl- tää Business Tampereen sopimuksen ja saavutetta- vuuden. Lisäksi kolmen kunnan yhteistyöstä ker- tyy liikevaihtoa 50 000 eu- roa.	❖ Ostopalvelusopimuksen arvo oli 975 000. josta Busi- ness Tampereen sopimus 335 602 e, Tredun yritys- koordinaattorin 15 500 ja Ensimetrin alkavan yrittä- jän palvelu 14 500 e. Päl- käne ja Kuhmoinen mak- soivat matkailuhank- keesta 25 000 e/kunta.
	❖ Toteuttaa elinkeino- ja matkailuohjelman tavoit- teita kaupungille	❖ Yhtiö uudistaa elinkeino- ja matkailuohjelman vas- taamaan muuttuneita trendejä. ❖ Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain toimenpide- suunnitelman elinkeino- ja matkailuohjelman tavoit- teiden toteuttamiseksi.	❖ Yhtiö toimi uuden elin- keino- ja matkailuohjel- man mukaisesti. ❖ Hallituksen hyväksymän vuoden 2024 toiminta- suunnitelman toteuttami- nen onnistui 85 prosentti- sesti.
	❖ Keskeisten uusien aluei- den elinkeinoelämän (Saarenmaa, Lammin- rahka, Tarastenjärvi) edis- täminen	❖ Yhtiön edustaja osallistuu aktiivisesti Lamminrahkan ja Saarenmaan alueiden kehittämiseen ❖ Yhtiö markkinoi aktiivisesti Lamminrahkan yritystont- teja	❖ Yhtiön edustaja osallistui Lamminrahkan ja Saaren- maan ohjausryhmiin ja kaupallisen kaavamuu- toksen suunnitteluun ❖ Markkinoitiin Lammin- rahkan yritystontteja (Es- perin hoivakodin raken- nustyöt alkoivat ja TT Toi- mitiloille varattiin tontti)

Business Kangasala Oy Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhtiö tekee hyvää yhteistyötä Tarasten kiertotalousalueen markkinointimiseksi ja tunnettavuuden lisäämiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Julkaistiin yhteistyössä Tarasten kiertotalousalueen kanssa erikoisnumeron Businessistä Kangasalla
<p>Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tiivis yhteistyö yrittäjien, yrittäjäyhdistysten ja Business Tampere Oy:n kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhtiö edustajat osallistuvat kuukausittain Yrittäjien hallituksen kokouksiin ja Business Tampereen verkostoitumistilaisuuksiin ja elinkeinojohtajaryhmään. ❖ Yhtiö ja Yrittäjäjärjestöt suunnittelevat yhteisiä tilaisuuksia ja tiedottavat monikanavaisesti yrittäjiä hyödyttävistä tilaisuuksista ja koulutuksista. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edustaja olivat Kangasalan Yrittäjien kokouksissa ja kutsuttuna Kuhmalahden tapaamisissa ❖ Palveltiin Kuhmalahden Yrittäjiä mäkipetokisan markkinoinnissa ja tapahtuma saavutti ennätysyleisön. ❖ Osallistuttiin Business Tampereen elinkeinojohtajakokouksiin ❖ Järjestettiin yhdessä Yrittäjien kanssa mm Uusien yrittäjien ilta ja Yrittäjänpäivän juhla (yli 100 osallistujaa). ❖ Järjestettiin yrityksille ns Nato-seminaari, joka toimi lähtölaukauksena Kangasalan teollisuuskusterille
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edistää tapahtumatalouden ja matkailun kehittymistä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhtiön edustaja tekee tiivistä yhteistyötä tapahtumakoordinaattorin ja hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden kanssa ❖ Yhtiö tukee tapahtumaloutta ja matkailua aktiivisella viestinnällä ❖ Yhtiö kehittää kohteita yhdessä alueen matkailutoimijoiden kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhteisesti toteutettiin mm. kulttuuriviikko, Kesäteatterin markkinointi, Lumoava Kangasalan joulun ym ❖ Visit Kangasalan monikanavainen viestintä kasvoi merkittävästi ❖ Osallistuttiin aktiivisesti Kiviharjo-Mobilian alueen kehittämisyöryhmään

Business Kangasala Oy Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Viestimme, osallistamme ja innostamme yrittäjiä yhteistyöhön keskustan kehittämiseksi ❖ Luomme positiivista keskustakuvaa markkinoinnin ja viestinnän keinoin.	❖ Tehtiin yhteistyötä kaupunkikehitystiimin kanssa. ❖ Etsimme ja esittelimme aktiivisesti uusia toimitiloja yrityksille keskustan alueelta ml. toimijahaku torin liikekeskukselle ❖ Tutkimme eri hankkeiden soveltuvuutta ja verkotimme toimijoita keskustan kehittämiseen
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestimme ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi	❖ Panostimme laadukkaisiin e-julkaisuihin ❖ Viestinnässä korostuivat kiertotalous, vastuullisuus ja kestävä matkailu.

Kangasalan Uimahalli Oy Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
Kangasalan Uimahalli Oy 100,00 %			
Kuohu toimii virkistyskeskuksena, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saavuttamista. Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki enintään 1 160 000 € (MTA – 20 000 euroa)	❖ Lippujen hintojen korotus-tarve arvioidaan vuosittain huomioiden kustannustason nousu, yhtiön taloudellinen tilanne, seudullinen kilpailu ja kohtuullisuus. ❖ Kustannuksia seurataan tiiviisti ❖ Kiinteistöä kehitetään energian säästömahdollisuudet huomioiden ❖ Aurinkopaneeli-investoinnin kannattavuutta selvitetään	❖ Lippujen hintoja ei korotettu, paitsi alv. ❖ Yhtiö seurasi kustannuksia säännöllisesti. ❖ Tilattiin selvitys kiinteistön energiantehostamis-mahdollisuuksista ja niiden taroituksenmukaisuudesta. ❖ Tehty selvitys ei puoltanut aurinkopaneeli-investointia, vaan tarkoituksenmukaisempi ratkaisu olisi JV-

Kangasalan Uimahalli Oy Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Talouden hoitaminen ja tilojen hyödyntäminen siten, että uimahallin omarahoitusosuus on mahdollisimman suuri. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uima-altaita ja muita tiloja hyödynnetään laajasti omaan ja vakiovuorotoimijoiden ohjattuun toimintaan ❖ Tarjouspyyntöihin koskien esim. uimahalliretkiä ja tilattuja uintikursseja tehdään houkuttelevat tarjoukset 	<p>LTO (jäteveden lämmöntalteenottojärjestelmä).</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Toteutui (allasvarauksia ei juuri voida nykyisestä lisätä). ❖ Uimahallissa kävi useita ryhmiä esim. tilausveijumpissa. ❖ Tehty sopimuksia eri yhteisöjen jäsenten tai työntekijöiden sopimus-uinneista.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Asiakasmäärä 200 000 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Asiakkaita houkutellessaan halliin markkinoinnin, ohjatun toiminnan, tapahtumien ja laadukkaan palvelun avulla. ❖ Lempäälän uimahallin valmistumisen (v. 2024) lisäämään seudulliseen kilpailuun pyritään varautumaan mahdollisuuksien mukaan. ❖ Markkinoinnissa hyödynnetään eri kanavia ❖ Digitaalisen markkinoinnin roolia lisätään 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Asiakasmäärä v. 2024 oli 214 521 (nousua edellisvuoteen 4,4 %). ❖ Ennätysmäärä tapahtumia, mm. AquaKino-elokuvatapahtuma. ❖ Laadittiin toimenpidesuunnitelman ja toteutettiin siihen liittyen toimenpiteitä. ❖ Hyödynnettiin sosiaalista mediaa, paikallismediaa (erityisesti diginä) sekä laajemman jakelun markkinointikanavia. ❖ Digitallisen markkinoinnin rooli oli erittäin suuri.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Korkea asiakastyytyväisyys 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kiinteistö pidetään hyvässä kunnossa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Toteutettiin tarpeelliset korjaukset ja huollot. Selvitettiin rakennusautoma-

Kangasalan Uimahalli Oy Kehittämvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Asiakkaiden palautteet huomioidaan toiminnassa mahdollisuuksien mukaan ❖ Toiminnan laatu huomioidaan esim. kilpailutuksissa 	<p>tio-järjestelmän ja energiatehokkuusjärjestelmien tarpeellisuutta ja kustannuksia.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Asiakaspalautetta saatiin ja se huomioitiin esim. saunojen lisäkaiteet. ❖ Erityisesti turvallisuusasiat huomioitiin syksyllä alkaneessa uinninvalvonnan sopimuksessa.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osallistumme kaupungin tapahtumiin yhdessä muiden toimijoiden kanssa. ❖ Teemme yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Järjestettiin ennätysmäärä tapahtumia ja kaupungin tapahtumissa oltiin mukana. ❖ Uimahallin hyvinvointitoimijoita on pyydetty mukaan esim. Uimahallin teemaviikoille.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Viestintä on avointa, esim. vuosikertomus on kotisivuilla ja uimahallilla saatavilla ❖ Ympäristöasiat huomioidaan toiminnassa ja niistä viestitään asiakkaille ❖ Liikuntarajoitteisten kuntoutusmahdollisuudet huomioidaan 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vuosikertomus ja tilinpäätös ovat nähtävillä kotisivuilla ja printattuna versiona uimahallilla. ❖ Yhtiöllä oli voimassa Ekokompassi ympäristösertifikaatti. ❖ Mm. valaisimia uusittiin ledeihin ja teetettiin selvitys energiankäytön tehostamisen vaihtoehtoista. ❖ Erityispukuhuonetiloja kehitettiin palvelemaan paremmin erityisesti pyörätuoliasiakkaita.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2024
Kangasalan Parkki Oy			
100,00 %			
Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen keskustassa, joka vastaa monipuolisesti pysäköintitarpeisiin.	❖ Kangasalan kaupunki maksaa yhtiölle ostopalvelusopimuksen mukaisesti enintään 500 000 euroa siitä, että yhtiö luovuttaa pysäköintipaikkoja (ei veloituspysäköintipaikkoja) kaupunkilaisien käyttöön maksutta 3 tunnin (h) ajaksi.	❖ Yhtiö luovuttanut paikkoja sopimuksen mukaisesti ja mainoskampanjan myötä asiakasmäärät kasvamaan päin	❖ Asiakasmäärät jatkaneet kasvua.
	❖ Pysäköintilaitoksen monipuolinen hyödyntäminen	❖ Yhtiö osallistunut mm. Yrittäjien tapahtumaan mahdollistamalla ilmaisen pysäköinnin markkinavieraille	❖ Yhtiö mukana yrittäjien tapahtumassa.
	❖ Käyttöasteen nostaminen	❖ Yhtiön käyttöasteessa kasvua 85 % tilikauden 2023 aikana	❖ Nostettu 20 % lisää.
	❖ Korkea asiakastyytyväisyys	❖ Turvallisuuden ja siisteyteen kiinnitetty erityistä huomiota	❖ Reagoitiin nopeasti asiakaspalautteisiin tyytyväisyyden turvaamiseksi.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 2024
KOY Kangasalan Harjunsola I			
100 %			
Laaditaan kehittämisvisio alueelle	❖ Selvitetään alueen kehittämisvaihtoehtot yhteistyössä kaavoituksen kanssa	❖ Yhtiö asetettu selvitystilaan, yhtiön ja yhtiön rakennusten purkamisen mahdollistamiseksi.	❖ Yhtiön selvitystila rekisteröity 19.6.2024 ja samalla haettiin julkinen haaste velkojille. Määräpäivään mennessä tuntemattomia velkoja ei ilmoittautunut.

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2024
KOY Kangasalan Säästökeskus 64,60 %			
Kiinteistön ylläpito ja kehittäminen kustannustehokkaasti	❖ Toiminnan ylläpitäminen kiinteänä osana kulttuurikorttelia	❖ Yhtiö kiinnittää osaltaan erityistä huomiota korttelin viihtyisyyteen ja siisteyteen	❖ Yhtiö panosti kunnossapitoon viihtyisyyden lisäämiseksi
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Kiinteistössä sijaitsevat liikkeet asiakasvirtoineen elävöittämässä torialuetta	❖ Tilojen käyttöaste 100 % ja kiinteistössä toimivat yritykset osaltaan elävöittivät keskustaa
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Yhtiön viestintä etupäässä sisäistä, tiloissa toimivien yritysten viestinnän painottuessa ulospäin	❖ Viestitty sisäisesti

Kaupungin omistajaosuus -% Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2024
KOY Vatialan Kasarminportti 59,60 %			
Kiinteistön tilat ovat omistajien ja yritystilasopimuksella olevien yrittäjien käytössä. Toiminta jatkuu ennallaan.	❖ Kiinteistön omistusratkaisu yhteistyössä nykyisen sopimuskumppanin kanssa	❖ Yhtiön rooli omistusratkaisussa vähäinen, toiminta jatkuu ennallaan	❖ Omistusratkaisusta sovittu kaupungin ja Jotelin kesken. Yhtiön toiminta jatkui ennallaan.
	❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Lukitus, kulunvalvonta ja rikosilmoitin järjestelmä uusittu tilikauden aikana. Yhtiön ikääntyessä investointitarpeet lisääntymään päin	❖ Kiinteistössä suoritettu tavanomaisia kunnossapitotoimia.

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2024
KOY Kangasalan Timantti 100,00 %			
Keskustakorttelin kehittäminen timanttikorttelisuunnitelman mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhtiön jatkaa toimenpiteitä omalta osaltaan timanttikorttelin rakentamisen mahdollistamiseksi (KH 21.6.2021 § 235) ❖ Hankkeen pääomitus 0,4 M€ (svop) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Timanttikortteli suunniteltu ja kilpailutettu, yhtiö valmistautuu rakentamaan korttelin virasto-osuuden 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Timanttikorttelin rakentaminen käynnistyi 5/2024. ❖ Hankkeen pääomitus talousarviotavoitteen mukaisesti 0,4 M€ (svop)
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Omistajan ja yrittäjien lausumien pohjalta mm. korttelin liiketiloja kehitetty 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Timanttikorttelin rakentaminen käynnistyi 5/2024.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hankeviestintä aktiivista 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hankeviestintä oli tilaajien osalta aktiivista ja omistajan kanssa yhteisesti sovitun linjauksen mukaista

Kaupunkikonsernin taloudelliset tavoitteet

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 16a §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta on kuntakonsernin emoyhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuoden 2024 tilinpäätösluvut ovat toimitusjohtajan arvioita*. Vuoden 2024 tilinpäätös päätetään kunkin yhtiön yhtiökokouksessa tai yhtiön hallituksessa.

KOY Taloherttua

KOY Taloherttua	
Perustamisvuosi	1973
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 0400 242 794
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Soili Uotila-Välimäki

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 3 246 027 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö vastaa kaupungin vuokratalo toiminnasta eli hoitaa asuntojen markkinoinnin, vuokrauksen, rakennuttamisen ja hallinnoinnin. Taloherttuan arjen palvelutuotannosta huolehtii pääosin Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta vuonna.2024

Osinkovaadetta korotettiin 10 000 euroa ja YH-kotien kaupungille tuleva osinko puolitettiin.

Talous

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	7 822 320	8 050 000	8 250 078
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	127 651	25 000	102 642
Taseen loppusumma	36 393 886	36 500 000	37 925 391
Lainat	27 345 8800	25 000 000	28 896 824
Takaukset emolta	20 109 837	25 000 000	20 458 510
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2023	TA2024	TP2024
Toiminnallinen käyttöaste- %	97	96,5	96,4
Vaihtuvuus	18,7	20	20,44
Omavaraisuusaste %	24,1	20	22,6
Velkaantumisaste %	350	400	270,8
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,18	0,2	0,64
Sijoitetun pääoman tuotto	-1,3		0,0

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	
Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Joni Brander
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 03 357 5229
Sähköposti	joni.brandner@pirkanmaanlaatusannointi.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Mika Ollila

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 40 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut), vuokraus, kiinteistömanageraus	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta vuonna 2024

-

Talous

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	TP2023	TA2023	TP2024
Liikevaihto	4 068 021	3 971 784	4 107 481
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	203 302	200 177	70 539
Taseen loppusumma	846 625	880 000	898 924
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	47	47	48
Osinko	190 872	200 000	80 256

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Pekka Lahti
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 10 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti ja vuokraus, rakennuttaminen ja kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut) kaupunkikonsernille (sovitut kohteet).	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta 2024

Talous

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	2 572 673	2 500 000	2 537 347
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	206 059	150 000	126 212
Taseen loppusumma	1 697 147	1 500 000	1 710 509
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	30	32	30
Kaupunkikonsernin omistuksessa olevien kohteiden huolto- ja ylläpitopalvelut, kpl	62	58	60
Käyttökate%	9,6	6	6,4
Omavaraisuusaste%	67,15	70	68,3
Quick ratio, maksuvalmiusaste	2	2	2,5

Kangasalan Lämpö Oy

Kangasala Lämpö Oy	
Perustamisvuosi	1982
Toimitusjohtaja	toimitusjohtaja Pekka Lehtonen
Sähköposti	pekka.lehtonen@kangasalanlampo.fi
Osoite ja puh.	Kankkulantie 5, 36200 Kangasala, puh. 040 732 0041
Hallituksen puheenjohtaja	Jari Haaparanta

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 912,76 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kangasalan Lämpö Oy on Kangasalan kaupungin alueella toimiva kaukolämpö- ja maakaasupalveluja tarjoava lämpöyhtiö.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta 2024

Lisäosinko 200 000 euroa vuodelta 2023 maksettu syyskuussa 2024.

Talous

Kangasalan Lämpö Oy	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	9 607 595	8 500 000	9 572 393
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	1 024 791	700 000	1 057 781
Taseen loppusumma	20 707 265		17 332 981
Lainat	7 586 211	4 896 557	3 896 557
Takaukset emolta	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Verkostohyötysuhde-%	91,6	>90	91,8
Kaukolämmön suunnittelemattomat keskeytykset (kpl)	0	<3	1
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa -%	87,2	>85	85,6

Kangasalan Uimahalli Oy

Kangasalan Uimahalli Oy

Perustamisvuosi	2007
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Reija Kolehmainen
Osoite ja puh.	Kirkkojärventie 4 36200 Kangasala, puh. 0400 515 611
Sähköposti	reija.kolehmainen@kangasalanuimahalli.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Miia Kinnari

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 750 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö tuottaa vesiliikunta- ja hyvinvointipalveluja kaiken ikäisille. Toiminnan strateginen perusta on kaupunkilaisille tarjottavien uimahallipalvelujen ja terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palvelun hinnat pysyvät kohtuullisina.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta 2024

Valtuuston myöntämää avustusta vähennettiin 20 000 euroa.

Talous

Kangasalan Uimahalli Oy	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	1 304 596	1 260 000	1 388 115
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	110 672	5 000	110 023
Taseen loppusumma	7 629 842	6 770 000	7 143 290
Lainat	6 049 446	5 300 000	5 452 871
Takaukset emolta	12 630 000	12 630 000	12 630 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijämäärä	205 576	200 000	214 521
Lämmönkulutus MWh	2 173	2 200	2 402
Sähkön kulutus MWh	1 104	1 400	1 121
Veden kulutus m3	28 542	28 000	30 637
Omavaraisuusaste %	21	21	24
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,0	0,9	1,1

Kangasala-talo Oy

Kangasala-talo Oy	
Perustamisvuosi	2013
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Timo Kotilainen
Osoite ja puh.	Kuohunharjuntie 6, PL 31, 36200 Kangasala, puh. 040 631 6400
Sähköposti	timo.kotilainen@kangasala-talo.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Riitta Santala-Köykkä

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Tuottaa kulttuuripalveluina ohjelma- ja näyttelytoimintaa sekä museotoimintaa, sekä vuokraa tapahtuma- ja kokoustiloja.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys vuodelta 2024

Valtuuston myöntämään avustusta vähennettiin 25 000 euroa.

Talous

Kangasala-talo Oy	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	386 381	330 000	465 595
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-73 023	5 000	-72 446
Taseen loppusumma	659 830	555 000	627 034
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijät yhteensä	59 081	45 000	61 500
Kävijät taidemuseo	10 100	11 000	9964
Tilaisuudet salissa	128	120	111
Elokuvaesitykset	223	200	261

Business Kangasala Oy

Business Kangasala Oy	
Perustamisvuosi	19.3.2018
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Päivi Kuusivaara
Osoite ja puh.	Kangasalan kaupunki, Kunnantie 1, PL 50 36201 Kangasala puh. 044 430 9246
Sähköposti	paivi.kuusivaara@businesskangasala.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Tapio Tulenheimo

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
<p>Yhtiön toimialana on tuottaa julkiselle sektorille elinkeinotoimen ja matkailun kehittämis- ja yrityspalveluja. Yhtiö tarjoaa ja välittää yritysten kehittämis- ja informaatiopalveluja ja osallistuu muutoinkin elinkeinoelämän yleisten edellytysten kehittämiseen. Yhtiö voi hankkia hallintaansa ja vuokrata elinkeinoelämän käyttöön toimiloja, laitteita ja järjestelmiä sekä myydä ja välittää palveluja yrityksille verkostoitumisessa, toiminnoissa tarvittavien tietojen ja taitojen hankinnassa, uusien yritysten, liikeideoiden ja toimintatapojen kehittämisessä sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteyksien luomisessa ja ylläpidossa. Yhtiö voi omistaa sellaistaen yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, joiden toiminta liittyy välittömästi tai läheisesti yhtiön omaan toimintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.</p>	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta 2024

Valtuuston päättämää ostopalvelusopimusta vähennettiin 30 000 euroa.

Talous

Business Kangasala Oy	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	1 033 802	1 025 000	1 029 067
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	21 428	0	1 606
Tilikauden voitto/tappio	16 000	0	972
Taseen loppusumma	332 086	332 086	362 911
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Uusien Kangasalla perustettujen yritysten ja työntekijöiden lukumäärä	212/220	200/220	244/250
Työpaikkaomavaraisuusaste	58,9	> 60	57,9
Tarjonnassa olevien tonttien lukumäärä	12	> 10	15

Kangasalan Parkki Oy

Kangasalan Parkki Oy

Perustamisvuosi	1981
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala p. 050 4522123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Timo Keskinen

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä, rakennuttaa, omistaa ja hallinnoida pysäköintitiloja ja alueita sekä harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa omistamissaan tai sitä varten vuokraamissaan pysäköintiloissa ja alueilla. Yhtiö voi myös omistaa pysäköintipaikkojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta 2024

Talous

Kangasalan Parkki Oy	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	535 094	624 000	637 485
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	32	800	5 895
Taseen loppusumma	7 296 298	7 290 000	7 004 195
Lainat	6 150 000	5 850 000	5 850 000
Takaukset emolta	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Pysäköintitalon käyttöönotto	5.12.2019	5.12.2019	5.12.2019
Autopaikkojen lukumäärä	332	332	332
Sähköautojen latauspisteet	6	6	6
Alkaneet pysäköintikerrat	116 000	130 000	139 000

KOY Kangasalan Harjunsola I

KOY Kangasalan Harjunsola I	
Perustamisvuosi	1962 ja 1972
Vastuuhenkilö	Selvitysmies Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	-
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 154 985 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tonttia ja omistaa ja hallita tonteilla olevia yhtä asuin- ja kahta liikerakennusta	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta vuonna 2024

-

Talous

KOY Kangasalan Harjunsola I	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	181 848	141091	141132
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	37 597	-29806	-4592,42
Tilikauden voitto/tappio	37 597	-29806	-556,31
Taseen loppusumma	294 714	264900	270363
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Asuntojen käyttöaste	0	0	0
Liiketilojen käyttöaste-%	40	25	15

KOY Vatialan Kasarminportti

KOY Vatialan Kasarminportti

Perustamisvuosi	2000
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki

Osakeomistus 59,6 %**Osakepääoma** 49 615,44 euroa**Toimiala ja toiminnan kuvaus**

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita tonttia sekä yhtiön toimesta tontille rakennettua teollisuusrakennusta.

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta vuonna 2024**Talous**

Kiinteistö Oy Vatialan Kasarminportti	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	103 269	108 187	108 187
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	5 789	23,00	3 180,57
Tilikauden voitto/tappio	5 789	23,00	3 180,57
Taseen loppusumma	1 634 657	1 603 000	1 637 886
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Teollisuustilojen käyttöaste -%	100	100	100

KOY Kangasalan Säästökeskus

KOY Kangasalan Säästökeskus

Perustamisvuosi	1975
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, p. 050-452 2123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki
Osakeomistus 64,60 %	Osakepääoma 35 379 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kiinteistöyhtiön tehtävä on hallinnoida ja ylläpitää kiinteistöä siten, että osakkeenomistajat ja vuokralaiset voivat toimia hallitsemisessaan huoneistossa itse tai vuokrata hallitsemiaan tiloja.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta vuonna 2024

-

Talous

Kangasalan Säästökeskus Oy	TP2023	TA2024	TP2024
Liikevaihto	186 199	215 000	215 410
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	17	429	28
Tilikauden voitto/tappio	17	429	28
Taseen loppusumma	1 489 936	1 450 000	1 349 141
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Tilojen käyttöaste-% (yhtiön omistamat tilat)	100	100	100
Yhtiön omavaraisuusaste %	81,1	81	82,95
Sijoitetun pääoman tuotto prosentti%	0,61	0,6	0,78
Nettovelkaantumisaste%	14,3	14,0	9,64
Maksuvalmius, Quick ratio	1,38	1,4	1,39

KOY Kangasalan Timantti

KOY Kangasalan Timantit	
Perustamisvuosi	1986
Vastuhenkilö	Toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
hallituksen puheenjohtaja	Petri Lätti

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 18 980,01 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä sekä rakennuttaa, omistaa, vuokrata ja hallinnoida virasto, liike- ja toimitiloja. Yhtiö voi myös omistaa tilojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 ja selvitys toteumasta vuonna 2024

Talous

KOY Kangasalan Timantti	TP2023	TA2024*	TP2024
Liikevaihto	-	-	24 283
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)*	-674	-1000	1361
Tilikauden voitto/tappio*	-674	-1000	1361
Lainat	-	-	19 000 000
Takaukset emolta	-	-	39 000 000
Taseen loppusumma	1 569 788	1 500 000	21 852 520
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Käyttöaste	-	-	-
Velkaantumisaste	-25	120	565

Yhtiön toiminta ja talouden tunnusluvut muuttuvat tilikausien 2022-2025 aikana timanttikortteli-hankkeen edetessä.

2.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Business Kangasala Oy:n kolmen kunnan projekti Kangasalan, Kuhmoisten ja Pälkäneen välillä jatkuu optiovuodella. Keväällä järjestetty Nato-seminaari oli lähtölaukaus Kangasalan teollisuusklustereille ja teollisten yritysten yhteismarkkinoinnille. Älykäs kylä Kuhmalahti –valmisteluhanke valittiin Kantri ry:n vuoden hankkeeksi.

Tontteja myytiin ja vuokrattiin useampia. Rakenteilla olevissa kohteissa syntyy kymmenittäin uusia työpaikkoja. Business Tampereen kanssa oli kaksi kansainvälisen sijoittumisen casea. VisitKangasalan matkailumarkkinointi teki Kangasalaa tunnetuksi useissa eri yhteyksissä.

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy toimii rakennuttajana Timanttikortteli -hankkeessa, jonka rakentaminen alkoi keväällä. Ekokompassia on edistetty tarkoituksenmukaisesti.

Kangasalan Lämpö Oy:n polttoaineiden saatavuus on ollut hyvä ja niiden hinnat ovat vakiintuneet. Uusia asiakkaita on tullut lähinnä julkisen puolen uudisrakennuskohteista.

Kangasalan Parkki Oy:n ja As Oy Kuohunlähteen välinen riita-asia saatiin päätökseen käräjäoikeudessa ja tuomio on saanut lainvoiman. Parkin pysäköintimäärät ovat jatkaneet kasvua ja tilikauden aikana kirjattiin 139144 alkanutta pysäköintiä.

Kangasalan Uimahalli Oy:n asiakasmäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 4,4 % ja Kuohussa järjestettiin ennätysmäärä tapahtumia mm. suositut senioripäivät ja Aquakino. Uinninvalvonnasta vastaava operaattori vaihtui kilpailutuksen myötä. Uimahallille laadittiin turvallisuusohjelma.

Kiinteistössä havaittiin kesäkuun alussa 2024 painumaa ja sen seurauksena vaurioita ja painumaan liittyen yhtiössä tehtiin useita toimenpiteitä.

Kangasalan Vesi Oy perustettiin ja toiminta alkoi syyskaudella. Liiketoimintakaupalla 1.1.2025 kaikki Kangasalan Vesi -liikelaitoksen omaisuus, tehtävät ja vastuu siirrettiin yhtiölle hulevesiasioita lukuunottamatta.

Kangasala-talo Oy:n näyttely-, tapahtuma- ja konserttitoiminta oli vilkasta. Kangasala-talon ravintolan ilmastointiremontti vaikutti toiminnallisesti ja taloudellisesti negatiivisesti talon ja ravintolan toimintaan syyskaudella kahden kuukauden ajan.

KOy Kangasalan Harjunsola I:n on selvitysmenettelyssä.

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy: Isännöintiyksikön ja vuokrausliiketoiminnan kannattavuus on parantunut. Muiden yksiköiden kannattavuus vakiintunut.

KOy Taloherttua: Suunniteltuja vuosikorjauksia ja Timanttikorttelin rakennuttamista. Käyttöaste- ja taloustavoitteesta hieman laskemassa ja vaihtuvuus lisääntyi.

KOy Kangasalan Säästökeskus: Yhtiön maanvuokrasopimus uusittiin tilikauden aikana vanhan sopimuksen päättyessä.

KOy Kangasalan Timantti: Yhtiö on käynnistänyt Timanttikorttelin rakentamisen yhteistyössä KOy Taloherttuan kanssa.

2.7.4 Arvio konserniyhtiöiden tulevasta kehityksestä

Kaupungin keskeisten tytäryhtiöiden osalta todetaan yhteisesti, että yhtiöt osallistuvat kukin tavallaan, joko valtuuston asettaman osinkotavoitteen korottamisen kautta tai avustusten vähentämisen kautta, talouden tasainottamiseen vuosina 2024-2026.

Business Kangasala Oy:n toiminta jatkuu ostopalvelusopimuksen mukaisesti ja yhtiön hallitus on hyväksynyt toimintasuunnitelman vuodelle 2025. Yhtiö palvelee edelleen yrityksiä mm hanke- ja rahoitusneuvonnassa. Erityinen painopistealue on yritysten sijoittumispalvelut. Yhtiö panostaa matkailumarkkinointiin ja elinkeinoviestintään kaupunkimarkkinointia vahvistaen.

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy:n perustoiminta jatkuu ennallaan. Lisäksi yhtiö on mukana Timanttikorttelin rakennuttamistehtävässä.

Kangasalan Lämpö Oy:n osalta arvioidaan kaukolämmön ja maakaasun myyntimäärän pysyvän vuoden 2024 tasolla. Parina edellisenä vuotena poistojen taso on ollut tavanomaista korkeampi johtuen lämpölaitos- ja siirtolinjainvestoinneista, mutta palautuu jatkossa lähelle normaalia tasoa.

Kangasalan Parkki Oy:n pysäköintimäärien kasvu jatkunee vakaana.

Kangasalan Uimahalli Oy:n asiakasmäärän ennakoidaan olevan jatkossakin erinomaisella tasolla seudun uimahallitarjonnan lisääntymisestä huolimatta. Yhtiö panostaa edelleen toiminnan laadukuuteen, monipuolisuuteen ja markkinointiin. Talouden epävarmuutta aiheuttavat epävarmuus kiinteistön painumien ja niistä aiheutuvien vaurioiden mahdollisesta etenemisestä, korjaustarpeista ja korvausvastuista.

Kangasala-talo Oy:n toiminnan volyyymi tapahtumien ja taidenäyttelyiden osalta tulee jatkumaan vuoden 2024 tasolla. Kustannusten nousu, yhdessä pääsylippujen arvonlisäverokannan muutoksen (10 % -> 14 %) kanssa, alentaa kannattavuutta. Toiminnan sisältö on jatkossakin vetovoimaista.

KOY Kangasala Harjunsola I:n yhtiö purkautuu vuoden 2025 aikana. Samoin Koy Vatialan Kasarminportin lunastusohjelma on päättymässä. Yhtiön tuleva kehitys ratkaistaan yksityisosakkaiden kesken kaupungin luopuessa osakeomistuksestaan yritystilasopimuksen mukaisten maksujen tullessa maksetuksi tilikauden 2025 aikana.

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy keskittyy strategiansa mukaisten tavoitteiden toteuttamiseen ja liikevaihdon kasvuun sekä kannattavuuteen.

KOY Taloherttuan perustoiminta asuntojen vuokraajana jatkuu normaalisti. Yhtiö harkitsee huolellisesti oikea-aikaiset ja oikeat toimenpiteet heikosti pärjäävien asuinalueiden asuntokannan sopeuttamisessa. Tasapaino perusparannusten ja uudishankkeiden välillä on keskeinen.

KOY Kangasala Säästökeskuksen liiketiloilla pitkäaikaiset vuokralaiset. Yhtiön toiminta jatkuu talouden näkökulmasta vakaana.

KOY Timantin hankebudjetti ja hankekustannukset ovat toistaiseksi tasapainossa. Rakennuskokonaisuuden ensimmäiset osat valmistuvat keväällä 2026.

2.7.5 Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Vastuutaho: Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa miten konsernivalvonta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on tarkeitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Selonteon tulee pohjautua dokumentoituun tietoon.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupunkikonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Hallintosäännön § 13: "Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin johtamisesta sekä omistajapolitiikan, konserniohjauksen ja konsernivalvonnan toteuttamisesta kuntalain tarkoittamalla tavalla."

Hallintosäännön 15 a §:n mukaan hallintojohtaja vastaa omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan valmistelusta.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto on päättänyt 17.11.2014 Kangasalan kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi kaupunginhallitus on hyväksynyt kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet 15.5.2017 § 157.

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Kaupunginhallituksen selonteon tueksi on toteutettu kaupunkikonsernin keskeisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajille, joiden omistusosuus on 100 % tai merkittävä (Business Kangasala Oy, Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Kangasalan Lämpö Oy, Kangasalan Parkki Oy, Kangasalan Uimahalli Oy, Kangasalatalo Oy, Koy Kangasalan Säästökeskus, Koy Kangasalan Timantti ja Koy Vatialan Kasarminportti, Koy Taloherttua ja Pirkanmaan Laatusääntöinti Oy), kirjallinen arviointi, jonka perusteella tehdään selkoa yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen edellyttämistä osa-alueista. Kysymykset on laadittu soveltaen yleisohjeen kappaletta 3.7.4.

Vastauksia 8 kpl.

Arvioinnissa tuli ottaa kantaa välillä 1...4, kuinka oman konsernivalvonnan osa-alueet ovat toteutuneet.

1. ei ollenkaan,
2. jonkin verran, vähän,
3. kohtuullisesti, hyvin,
4. erinomaisesti, täysin kunnossa,
5. en osaa sanoa

A) Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

1) Johtamistapa ja valvontakulttuuri luovat perustan hyvälle hallinnolle ja edistävät tavoitteiden saavuttamista?	3,4
2) Konserniohjeessa on määritetty tarkoituksenmukaisesti konsernijohto ja sen vastuut?	3,9
3) Ovatko kaupungin ohjeistukset olleet yhtiölle ajantasaiset ja riittävät?	3,9
4) Varmistaako ohjeistus ajantasaisen raportoinnin?	3,9
5) Varmistaako ohjeistus konsernijohtoon riittävästi ajan tasalla pitämisen?	4,0
6) Onko tiedonkulku kumpaankin suuntiin järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla?	3,9

B) Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

7) Onko havaittavissa, että ohjeistusta on annettu yhtiökokouksessa/ hallituksessa käsiteltäviin asioihin liittyen:	
• yhtiökokouksessa/hallituksessa käsiteltäviä asioita?	3,5
• tavoitteiden asettamista ja seuranta?	3,8
• sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä?	3,4
8) Onko annettu ohjeistus ollut riittävää ja selkeää?	3,6

C) Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

9) Ovatko omistajan yhtiölle asettamat tavoitteet tarkoituksenmukaiset ja riittävät?	3,8
10) Ovatko asetetut tavoitteet toteutuneet?	3,6
11) Ovatko kiinteistöosakeyhtiöt varautuneet riittävästi tuleviin korvausinvestointeihin? Onko pts laadittu? (3 eos)	3,2

D) Toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

12) Ovatko tytäryhteisöjen raportointi investointitarpeista ja niihin varautumisesta oikeaa ja riittävää? (1 eos)	3,4
13) Ovatko tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointijärjestelmät toimivia?	3,0
14) Raportoidaanko konsernijohtolle toiminnan volyymissa tapahtuneista merkittävistä muutoksista?	3,9
15) Raportoidaanko konsernijohtolle yhtiön toimintaympäristön merkittävistä muutoksista?	4,0
16) Raportoidaanko konsernijohtolle yhtiön strategiasta ja suunnitelmista ja niiden toteutumisesta?	4,0

E) Riskienhallinnan järjestelmien toimivuus tytär- ja osakkuusyhtiöissä

18) Onko yhtiössä hyväksytty ja otettu käyttöön kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje?	3,8
19) Ovatko yhtiön riskienhallintakartoitukset tehty kattavasti ja ovatko ne ajan tasalla?	3,8
20) Arvioiko konserniyhtiön johto riskienhallinnan kehittyneisyyttä (systemaattisuus, riittävyys ja tehokkuus)?	3,8
21) Saako konsernijohto riittävästi ja luotettavaa tietoa konserniyhteisön riskienhallinnan riittävydestä ja tehokkuudesta?	3,8
22) Onko konsernijohtolla perusteltu käsitys konserniyhteisön keskeisistä toimintaan ja talouteen liittyvistä riskeistä ja riskienhallinnan riittävydestä?	3,8
23) Onko kaupunkikonsernin eettiset periaatteet otettu käyttöön?	3,8
24) Onko yhtiön hallitus toteuttanut toimintavuonna itsearviointia?	8 kyllä
25) Onko yhtiön toimitusjohtajan kanssa käyty kehityskeskustelu?	6 kyllä
26) Onko yhtiön lähipiirin kanssa tehty liiketoimintaa (pl. emo- ja sisaryhtiöt)?	8 ei
27) Onko yhtiöönne liittyen tietoonne tulleet korruptioon, lahjontaan tai ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä asioita?	8 ei
28) Onko yhtiöllä systemaattiset ulkoisen tiedottamisen tiedotuskanavat ja menettelyt?	8 kyllä
29) Onko yhtiöllä systemaattiset sisäisen tiedottamisen tiedotuskanavat ja menettelyt?	8 kyllä
30) Soveltaako yhtiö toiminnassa tietosuojalain ja EU:n yleisen tietosuojasetuksen tavoitteita? (henkilötietojen käsittely)	8 kyllä

Kaupunginhallitus toteaa, että kirjallisen arvioinnin perusteella konsernivalvonnan järjestäminen on järjestetty erinomaisesti 3,7/4 (kaikkien kysymysten keskiarvo vuonna 2023 3,5). Parhaiten onnistuneeksi osa-alueeksi koettiin edellisvuoden tapaan toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa. Toiseksi parhaaseen kokonaisarvioon ylsi riskienhallinnan järjestelmien toimivuus.

Ensimmäisessä osion "Toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa" kysymykset paransivat arvosanojansa lähes kautta linjan. Erityisesti yhtiöissä koetaan, että omistajan ohjeistuksen myötä se on riittävästi ajan tasalla yhtiöiden toiminnasta ja tilanteesta.

Toisessa osiossa (ohjeiden anto edustajille tytäryhtiöissä) kysymys siitä, ohjataanko yhtiöiden tavoitteiden asettamista ja seurainta, menestyi erinomaisesti (3,8). Sen sijaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamista voisi kehittää.

Tavoitteiden asettamiseen ja toteutumisen arviointeihin oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä. Kiinteistö-osakeyhtiöissä ja varauduttu paremmin korvausinvestointeihin (3,2).

Toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurannan osiossa tulokset muuttuivat osin nousvasti ja laskevasti verrattuna edelliseen vuoteen. Täydet pisteet saivat kysymykset liittyen yhtiöiden toimintaympäristöjen, strategioiden ja suunnitelmien muutoksiin.

Osio riskienhallinnan ja järjestelmien toimivuus tytäryhtiöissä sai edellisestä arvioinnista kauttaaltaan parantuneen arvion (3,8/4).

Uutena kysymyksenä oli tiedustelu valtuuston hyväksymien eettisten periaatteiden käyttöönotosta. Yhtiöiden päätöksentekoon ne oli otettu kiitettävästi mukaan. Sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen sovitut menettelyt ovat myös vakiintuneet ja sovittu asianmukaisesti. Tietosuoja on myös selvästi nykyään yhtiöiden arkea.

Lopuksi yhtiöiltä kysyttiin hallitusten ja toimitusjohtajien itsearvioinneista/kehityskeskusteluista. Hallitukset ovat arvioineet omaa toimintaansa kaikissa vastanneista yhtiöistä. Konsernin yhteinen pohja hallituksen itsearviointiin on annettu avuksi yhtiöille. Toimitusjohtajien kanssa ei ole käyty vuosittaista kehityskeskustelua kaikissa yhtiöissä.

Arviota pyydettiin myös tiedoista yhtiöiden lähipiiriin kohdistuvasta liiketoiminnasta (pl. emo- tai sisäyhtiöt), mikä vaikuttaa yhtiön luotettavuuden yleiseen arviointiin. Samoin kysymys liittyen korruptioon jne. on kysymys, jolla halutaan varmistaa yhtiöiden huomion kiinnittäminen mahdollisiin riskeihin.

Samassa yhteydessä yhtiöitä on pyydetty esittämään lyhyt kuvaus heidän oman sisäisen valvontansa ja riskien hallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus toteaa, että vastausten perusteella kokonaistilanne on edelleen varsin hyvällä tasolla. Parannettavaa on ainakin kirjallisen talousraportoinnin selkeydessä.

Konserniohjaukseen ja konsernirakenteen kehittämiseen on kiinnitetty huomiota ja tehty toimenpiteitä. Mm. konsernijohto ja yhtiöiden hallitukset tapaavat vuosittain valtuuston asettamien tavoitteiden täsmentämiseksi. Viime vuosina myös hallitusten puheenjohtajat on otettu tiiviimmin yhteistyöhön mukaan. Yhteisiä teemoja ja mallipohjia eri tarpeisiin on hyödynnetty. Koko konsernin kattavia yhteisiä tavoitteita ja haasteita on ratkottu yhdessä. Säännöllinen yhteydenpito kaupunkikonsernin yhteistyöryhmässä, Kangasalan konserniohje, Kangasalan omistajapolitiikka –asiakirja, Palkitsemisperusteet ja Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje Kangasalan kuntakonsernissa -ohje ovat vakiinnuttaneet toimintatapoja ja tavoitteita.

2.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

12.3.2025

KANGASALAN KAUPUNKI

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toimintatuotot	44 423 708,84	43 709 570,81
Toimintakulut	-125 115 772,07	-126 163 507,41
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappi-osta)	-38 041,06	20 030,58
Toimintakate	-80 730 104,29	-82 433 906,02
Verotulot	88 675 946,26	83 744 488,45
Valtionosuudet	19 901 171,76	23 590 261,13
	-2 118 866,01	855 757,22
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	256 519,56	364 103,06
Muut rahoitustuotot	9 791 135,32	14 572 360,23
Korkokulut	-4 541 956,15	-2 723 596,90
Muut rahoituskulut	-7 624 564,74	-11 357 109,17
Vuosikate	25 728 147,72	-25 756 600,78
Poistot ja arvonalentumiset	-19 597 263,37	-21 971 556,72
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 563 804,50	-21 656 044,92
Arvonalentumiset	-1 033 458,87	-315 511,80
Satunnaiset erät	179 923,62	0,00
Satunnaiset tuotot	179 923,62	0,00
Tilikauden tulos	6 310 807,97	3 785 044,06
Tilinpäätössiirrot	379,82	379,82
Tilikauden verot	-292 861,29	-335 921,55
Laskennalliset verot	35 847,51	155 186,45
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	8 953,78	12 241,41
Tilikauden ali-/ylijäämä	6 063 127,77	3 616 930,19

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuotot/toimintakulut %	35,5	34,6
Vuosikate/poistot %	131,3	117,2
Vuosikate €/asukas	757	769
Asukasmäärä 31.12.	33 951	33 473

Konsernin rahoituslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut

20.3.2025

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	25 292 447,76	25 756 600,78
Satunnaiset erät	6 941,37	0,00
Tilikauden verot	-292 861,29	-335 921,55
Tulorahoituksen korjauserät	-1 004 156,24	-989 517,97
	24 002 371,60	24 431 161,26
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-53 275 300,45	-49 174 952,91
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	1 472 500,45
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 474 307,81	2 888 190,99
	-50 800 992,64	-44 814 261,47
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 798 621,05	-20 383 100,20
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-118 958,78	-4 390,85
Antolainasaamisten vähennykset	64 650,16	8 566,48
	-54 308,62	4 175,63
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	55 308 000,00	40 850 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 001 657,69	-17 604 897,17
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-381 373,06	-306 685,39
	31 924 969,25	22 938 417,44
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	131 796,46	92 849,47
Vaihto-omaisuuden muutos	-32 055,58	-12 414,67
Saamisten muutos	-34 000,48	4 114 663,58
Korottomien velkojen muutos	-2 333 178,63	-10 618 653,75
	-2 267 438,23	-6 423 555,37
Rahoituksen rahavirta	29 603 222,40	16 519 037,69
Rahavarojen muutos	2 804 601,34	-3 864 062,51
Rahavarat 31.12.	63 489 641,94	60 685 040,60
Rahavarat 1.1.	60 685 040,60	64 549 103,07
Rahavarojen muutos	2 804 601,34	-3 864 062,51

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Investointien tulorahoitus%	47,5	54,0
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta 1000 e	-73 174	-68 028
Lainanhoitokate	1,1	5,2
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,3
Kassan riittävyys	108	107
Asukasmäärä 31.12.	33 951	33 473

Konsernitase 2024 ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	35 976,17	87 393,56
Muut pitkävaikutteiset menot	101 386,55	57 989,19
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	12 205,34
Aineettomat hyödykkeet	137 362,73	157 588,09
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	35 502 294,79	34 861 419,20
Rakennukset	141 497 533,11	149 649 977,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	69 171 464,97	68 448 248,53
Koneet ja kalusto	6 030 037,40	5 801 891,35
Muut aineelliset hyödykkeet	1 182 273,36	1 248 048,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	59 042 611,62	20 150 407,32
Aineelliset hyödykkeet	312 426 215,25	280 159 992,38
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	954 821,80	992 862,86
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakk	8 519 240,23	8 084 501,16
Muut saamiset	690 670,99	468 490,15
Sijoitukset	10 164 733,02	9 545 854,17
PYSYVÄT VASTAAVAT	322 728 311,00	289 863 434,65
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	331 027,46	673 245,11
Lahjoitusrahastojen varat	3 836 577,57	3 863 357,55
Muut toimeksiantojen varat	205 940,60	206 972,79
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 373 545,63	4 743 575,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	167 194,66	135 139,08
Valmiit tuotteet	1 959,69	1 959,69
Vaihto-omaisuus	169 154,35	137 098,77
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	74 914,22	133 714,22
Lainasaamiset	0	-360 250,70
Muut saamiset	97 260,34	95 460,34
Siirtosaamiset	247,56	151,45
Pitkäaikaiset saamiset	172 422,12	-130 924,69
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 455 896,66	5 027 165,45
Lainasaamiset	30 417,08	30 819,35
Muut saamiset	2 604 642,68	1 838 992,82
Siirtosaamiset	1 509 521,12	1 612 595,55
Lyhytaikaiset saamiset	8 600 477,54	8 509 573,18
Saamiset	8 772 899,66	8 378 648,48
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	68 228,54	68 228,54
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteih	377 920,21	391 248,02
Muut arvopaperit	28 297 694,98	26 707 651,97
Rahoitusarvopaperit	28 743 843,73	27 167 128,53
Rahat ja pankkisaamiset	34 745 798,19	33 517 912,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT	72 431 695,93	69 200 787,84
VASTAAVAA	399 533 552,55	363 807 797,95

Konsernitase	31.12.2024	31.12.2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	63 198 773,11	63 198 773,11
Arvonkorotusrahasto	180,29	180,29
Muut omat rahastot	886 696,23	887 076,04
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	92 530 056,60	88 913 126,41
Tilikauden yli-/alijäämä	6 063 127,77	3 616 930,19
OMA PÄÄOMA	162 678 834,00	156 616 086,04
VÄHEMMISTÖOSUUDET	317 835,16	326 788,93
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	6 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	6 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	331 029,35	673 248,15
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 811 103,86	2 837 883,84
Muut toimeksiantojen pääomat	634 406,27	503 640,86
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 776 539,48	4 014 772,85
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	149 377 213,13	138 694 029,77
Pääomalainat	19 000 000,00	37 343,85
Saadut ennakot	1 077 384,10	1 077 384,10
Ostovelat	2 308,22	1 409,86
Muut velat	17 494 507,48	16 820 990,25
Siirtovelat	73 084,33	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	187 024 497,26	156 631 157,82
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 803 813,40	17 524 683,67
Lainat muilta luotonantajilta	556 370,64	556 370,64
Saadut ennakot	618 514,09	1 261 334,91
Ostovelat	11 671 587,87	11 822 531,86
Muut velat	2 123 160,11	2 284 141,39
Siirtovelat	9 810 794,37	11 576 476,13
Laskennalliset verovelat	1 151 606,16	1 187 453,67
Lyhytaikainen vieras pääoma	45 735 846,65	46 212 992,27
VIERAS PÄÄOMA	232 760 343,91	202 844 150,09
VASTATTAVAA	399 533 552,54	363 807 797,92

Konsernitaseen tunnusluvut	2024	2023
Omavaraisuusaste,%	41,0	43,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	151,0	132,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 euroa	98 593	92 530
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/asukas	2903	2 764
Konsernin lainat €/asukas	5 557	4 684
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 euroa	188 737	156 812
Konsernin vuokravastuut 31.12. milj. euroa	14,3	12,8*
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 euroa	203 008	156 951
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	5 977	4 688
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1 000 euroa	0	0
Konsernin henkilöstömäärä	1 379	1 442
Asukasmäärä 31.12.	33 951	33 473
*Vuoden 2023 vertailutieto oikaistu		

2.8. Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n 3 mom. mukaan kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kaupungin tilikauden tulos oli 6 238 298 euroa ja tilinpäätössiirrot olivat 776 886 euroa. Tilikauden tulos ja tilinpäätössiirrot muodostavat tilikauden yli-/alijäämän.

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelyä siten, että tilikauden ylijäämä 7 015 185,27 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämä -erään.

Esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä yhteensä 78,5 milj. euroa.

3 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

3.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen palvelukeskuksittain

Talous

19.2.2025

STRATEGINEN JOHTO, euroa	TP2024	Alkup. TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	6 577 444	7 435 000	0	7 435 000	857 556	88,47%	6 076 032
ulkoiset	2 597 518	2 247 000	0	2 247 000	-350 518	115,60%	2 086 219
sisäiset	3 979 926	5 188 000	0	5 188 000	1 208 074	76,71%	3 989 813
Toimintakulut	-16 762 910	-20 278 783	2 374 999	-17 903 784	-1 140 874	93,63%	-17 505 991
ulkoiset	-15 619 136	-18 829 265	2 374 999	-16 454 266	-835 130	94,92%	-16 228 982
sisäiset	-1 143 774	-1 449 518	0	-1 449 518	-305 744	78,91%	-1 277 009
Toimintakate	-10 185 465	-12 843 783	2 374 999	-10 468 784	-283 319	97,29%	-11 429 959
Poistot ja arvonalentumiset							-285 586

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

SIVISTYSKESKUS, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	4 850 776	4 002 210	139 083	4 141 293	-709 483	117,13%	5 043 786
ulkoiset	4 850 776	4 002 210	139 083	4 141 293	-709 483	117,13%	5 043 786
sisäiset							
Toimintakulut	-85 482 012	-84 994 402	154 830	-84 839 572	642 440	100,76%	-85 493 906
ulkoiset	-62 443 544	-63 576 305	154 830	-63 421 475	-977 931	98,46%	-62 798 249
sisäiset	-23 038 468	-21 418 097	0	-21 418 097	1 620 371	107,57%	-22 695 657
Toimintakate	-80 631 236	-80 992 192	293 913	-80 698 279	-67 043	99,92%	-80 450 119
Poistot ja arvonalentumiset	-994 553	-1 663 284	0	-1 663 284	-668 731	59,79%	-1 149 567

Tekninen keskus, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	30 133 672	27 723 970	0	27 723 970	-2 409 702	108,69%	29 200 953
ulkoiset	7 335 145	6 770 000	0	6 770 000	-565 145	108,35%	6 724 069
sisäiset	22 798 528	20 953 970	0	20 953 970	-1 844 557	108,80%	22 476 885
Toimintakulut	-29 790 676	-36 205 836	3 584 729	-32 621 107	-2 830 431	91,32%	-29 931 107
ulkoiset	-27 125 331	-32 988 390	3 584 729	-29 403 661	-2 278 330	92,25%	-27 326 415
sisäiset	-2 665 345	-3 217 446	0	-3 217 446	-552 101	82,84%	-2 604 692
Toimintakate	342 996	-8 481 866	3 584 729	-4 897 137	-5 240 133	-7,00%	-730 153
Poistot ja arvonalentumiset	-10 829 673	-14 792 143	4 890 871	-9 901 272	928 401	109,38%	-12 751 983

Kaupunki, ei sis. Vesi -ll, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	41 561 893	39 161 180	139 083	39 300 263	-2 261 630	105,75	40 320 772
ulkoiset	14 783 439	13 019 210	139 083	13 158 293	-1 625 146	112,35	13 854 074
sisäiset	26 778 454	26 141 970	0	26 141 970	-636 484	102,43	26 466 698
Toimintakulut	-132 035 598	-141 480 585	6 114 558	-135 366 027	-3 330 430	97,54	-132 931 004
ulkoiset	-105 188 011	-115 393 960	6 114 558	-109 279 402	-4 091 391	96,26	-106 353 646
sisäiset	-26 847 587	-26 086 626	0	-26 086 626	760 962	102,92	-26 577 358
Toimintakate	-90 473 705	-102 317 841	6 253 641	-96 064 200	-5 590 495	94,18	-92 610 231
Poistot ja arvonalentumiset	-11 824 226	-16 455 427	4 890 871	-11 564 556	259 670	102,25%	-14 187 137

Kangasalan Vesi -liikelaitos

Kangasalan Vesi -ll, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	9 219 382	9 030 000	0	9 030 000	-189 382	102,10%	8 975 881
ulkoiset	8 833 132	8 700 000	0	8 700 000	-133 132	101,53%	8 584 335
sisäiset	386 250	330 000	0	330 000	-56 250	117,05%	391 546
Toimintakulut	-6 462 211	-6 289 375	0	-6 289 375	172 836	102,75%	-6 001 790
ulkoiset	-6 145 094	-5 904 030	0	-5 904 030	241 064	104,08%	-5 720 905
sisäiset	-317 117	-385 345	0	-385 345	-68 228	82,29%	-280 885
Toimintakate	2 757 171	2 740 625	0	2 740 625	-16 546	100,60%	2 974 091
Poistot ja arvonalentumiset	-2 813 140	-3 028 000	0	-3 028 000	-214 860	92,90%	-2 672 236

Kaupunki, ml. Vesi -ll, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	50 781 275	48 191 180	139 083	48 330 263	-2 451 012	105,07	49 296 652
ulkoiset	23 616 571	21 719 210	139 083	21 858 293	-1 758 278	108,04	22 438 409
sisäiset	27 164 704	26 471 970	0	26 471 970	-692 734	102,62	26 858 244
Toimintakulut	-138 497 809	-147 769 960	6 114 558	-141 655 402	-3 157 594	97,77	-138 932 794
ulkoiset	-111 333 105	-121 297 990	6 114 558	-115 183 432	-3 850 327	96,66	-112 074 551
sisäiset	-27 164 704	-26 471 970	0	-26 471 970	692 734	102,62	-26 858 243
Toimintakate	-87 716 534	-99 578 780	6 253 641	-93 325 139	-5 608 604	94,0	-89 636 140
Poistot ja arvonalentumiset	-14 637 366	-19 483 427	4 890 871	-14 592 556	44 810	100,31%	-16 859 372

3.1.2 Strateginen johto

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja Oskari Auvinen

Talous

19.2.2025

STRATEGINEN JOHTO, euroa	TP2024	Alkup. TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkema	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	6 577 444	7 435 000	0	7 435 000	857 556	88,47%	6 076 032
ulkoiset	2 597 518	2 247 000	0	2 247 000	-350 518	115,60%	2 086 219
sisäiset	3 979 926	5 188 000	0	5 188 000	1 208 074	76,71%	3 989 813
Toimintakulut	-16 762 910	-20 278 783	2 374 999	-17 903 784	-1 140 874	93,63%	-17 505 991
ulkoiset	-15 619 136	-18 829 265	2 374 999	-16 454 266	-835 130	94,92%	-16 228 982
sisäiset	-1 143 774	-1 449 518	0	-1 449 518	-305 744	78,91%	-1 277 009
Toimintakate	-10 185 465	-12 843 783	2 374 999	-10 468 784	-283 319	97,29%	-11 429 959
Poistot ja arvonalentumiset							-285 586

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

Toimintaympäristö

Strateginen johto muodostuu seuraavista tehtävistä: vaalit, tarkastustoimi ja strateginen johto, kehittämisspalvelut, henkilöstöpalvelut, viestintä, työllisyyspalvelut, talous- ja tietohallintopalvelut, toimistopalvelut, lakimiespalvelut, logistiikkapalvelut, liikennesuunnittelu, verotus sekä omistajaohjaus.

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille vaikuttamalla yhteiskunnalliseen kehitykseen, johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteensovittamalla organisaation toimintaa kaupunkistrategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueita ovat mm. palvelut, talous ja maankäyttö, asunto-, elinkeino- ja maapolitiikka, edunvalvonta, kuntien välinen yhteistoiminta, sidosryhmät ja tiedottaminen, omistajapolitiikka, konserniohjaus ja konsernivalvonta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Talous- ja tietohallintopalvelut tukevat kaupungin strategista johtamista sekä palvelukeskusten toimintaa taloushallinnon sekä keskitettyjen tietohallintopalvelujen rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Talouspalvelut vastaavat taloushallintokokonaisuuden ulkoistetun palvelun ohjauksesta ja valvonnasta yhteistyössä kaupungin taloustyöryhmän kanssa. Talouspalvelut tuottavat virallisen talousraportoinnin hallitukselle ja valtuustolle sekä vastaavat johdon raportoinnin kehittämisestä yhteistyössä kehittämisspalvelujen kanssa. Tietohallintopalvelut ohjaavat ja valvovat perustietotekniikkapalvelujen

tuottamista yhteistyössä Tampereen ja muiden kehyskuntien kanssa. Lisäksi tietohallintopalvelut toimivat kaupunkiorganisaation asiantuntijana ICT- ja tietojärjestelmähankintoihin, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvissä asioissa.

Kehittämispalvelut koordinoi kaupungilla Kymppi+5 ohjelmaa sekä digityöryhmää. Kymppi+5 ohjelmassa yhteensovitetaan tulevien vuosien investointeja sekä kaupungin palveluverkkoa. Digityöryhmä seuraa ja raportoi erilaisia kaupungin digihankkeita ja näiden etenemistä. Lisäksi kehittämispalvelut tuottaa digipalveluita sekä tukee tiedolla johtamista kaupungissa. Kehittämistyö tehdään usein verkostoja hyödyntäen. Kehittämispalvelut osallistuu kaupunkitason näkökulmasta kaupungin eri valmistelu-, projekti-, selvitys ja hankevalmistelutehtäviin.

Toimistopalvelut tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua (kaupunginvirasto I ja Kaupunki-info) sekä tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuuden.

Liikennesuunnittelu- ja logistiikkapalvelut vastaa kaupungin kuljetuksista sekä palvelu- ja joukkoliikenteestä.

Lakimiespalvelut vastaa kaupungin oikeudellisista asiantuntijapalveluista sekä keskusvaalilautakunnan sihteerin ja pysäköinninvalvojan tehtävien hoitamisesta.

Viestintä tuottaa asukkaille ja muille sidosryhmille tietoa kaupungin toiminnasta, edistää vuorovaikutusta ja osallistumista sekä päätöksenteon avoimuutta. Strategian mukaisella viestinnällä tuetaan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Tapahtumien koordinointi sisältyy viestinnän tehtäviin.

Työllisyyspalvelut vastaa kaikkien työttömien työnhakijoiden pl. kantaväestöön kuuluvat yli 30-vuotiaat ansiopäivärahaa saavat työllistymistä edistävästä palveluista. Aktiivisella yritysyhteistyöllä edistetään kaupungin yritysten työvoiman saatavuutta. Kangasala osallistuu työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun (TYP). Kangasala on mukana 31.12.2024 päättyvässä Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa sekä osallistuu aktiivisesti 1.1.2025 toimintansa aloittavan uuden Tampereen seudun työllisyysalueen valmisteluun yhdessä eräiden muiden Pirkanmaan kuntien kanssa.

Henkilöstöpalvelut johtaa, koordinoi ja kehittää organisaation henkilöstöasioita esihenkilötyön tukena. Kaupungin voimassa olevien palvelussuhteiden määrä oli 31.12.24 tilanteen mukaisesti 1299 (vakituisia palvelussuhteita 1087). Opetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintakauden aikana henkilöstömäärä on hieman tätä suurempi (esim. lokakuu 2024 1365 palvelussuhdetta).

Business Kangasala Oy vastaa kaupungin elinkeino- ja matkailupalveluista. Elinkeinopalveluilla tuetaan yritysten menestymistä ja kehittymistä monipuolisella neuvonnalla ja tiedottamisella. Yhtiö markkinoi aktiivisesti kaupungin yritystontteja ja etsii vapaita toimitiloja kaupunkiin sijoittuville yrityksille. Yhtiö edistää kaupungin matkailubrändiä markkinoimalla sen luonto-, kulttuuri- ja tapahtumatarjontaa sekä tukemalla paikallisia matkailuyrittäjiä.

Painopistealueet

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Valtuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa on 9 laajaa tavoitetta. Uuden kaupunkistrategia 2033:n valmistelu aloitettiin tilannekuvan luomisella kaupunginhallituksen ja valtuuston kanssa. Valtuusto on hyväksynyt keväällä 2021 Kangasalan kaupunkistrategian vuoteen 2029.

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin taloutta kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa pitkällä aikavälillä. Kangasalan kaupungin talouden näkymien heikentymisen vuoksi kaupunginhallitus käynnisti vuonna 2023 talous- ja tuottavuusohjelman, jonka tavoitteena on suunnitelmallisesti ja harkiten kehittää myönteisesti kaupungin taloudellista asemaa suunnitelmakaudella. Valtuuston hyväksymä vuoden 2024 talousarvio piti sisällään kolmevuotisen (2024-2026) talous- ja tuottavuusohjelman 1.0. Päivitetyn talouden tilannekuvan perusteella kaupunginhallitus hyväksyi lisäksi talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:n 15.1.2024 § 14 ja sen tavoitteita tarkennettiin 18.3.2024 § 7. Vuoden 2024 aikana strateginen johto toteutti talous- ja tuottavuusohjelman laajalaisen ja osallistavan muutosjohtamiskokonaisuuden, jonka viestintämallista saatiin tunnustus kunta-alan Tekojen tori -kampanjan Tärkeissä töissä -gaalassa.

Palveluverkkosuunnittelu on osa kaupungin investointien, talouden ja toiminnan hallintaa. Vuonna 2024 toteutettiin palveluverkon kehittämissuunnitelma vuosille 2024–2030. Palveluverkkosuunnitelma sopeutettiin kaupungin käytössä oleviin tuloihin. Yhteensovittaminen tehtiin siten, että kaupungin pitkäkestoinen investointisuunnitelma sisältää palveluverkkosuunnitelman ensimmäisten vuosien kohteet. Kaupungin tasapainoinen talous mahdollistaa tarkastelujaksolla vuosittain enintään 22 M €:n investoinnit (pl. maanhankinta, osakkeet ja arvopaperit sekä yhtiöiden rahoitus). Vuosittaista investointien tasoa ei ole mahdollista ylittää, ellei joitain kohteita siirretä tai poisteta investointiohjelmasta tai kaupungin tuloja lisätä.

Valmisteilla olevaan osallisuus- ja vuorovaikutussuunnitelmaan on kerätty kaupungin eri osallisuustasoja ja muotoja. Kaupunkitasoisen osallistavan budjetoinnin malli suunniteltiin vuoden 2023 aikana ja mallin toteutusta laajennettiin vuonna 2024. Osallisuutta kehitettiin myös kesäasukkaiden ja kuntalaisten kuuntelemisella ja viestinnällä. Investointeihin, kasvuun ja toimintaympäristön muutoksiin varauduttiin suunnittelemalla investointeja Kangasalan kymppi +5 suunnitteluvälineen mukaisesti ja palveluverkkotyötä edistäen. Vaikuttavuuden arvioinnin merkitys tulee tulevaisuudessa myös kasvamaan entisestään. Edunvalvontaa toteutettiin valmisteilla olevan edunvalvontasuunnitelman mukaisesti.

Koska julkiset TE-palvelut siirrettiin 1.1.2025 valtiolta kuntien järjestettäväksi, osallistui Kangasala aktiivisesti yhdessä Tampereen kaupungin, kaikkien Tampereen kehyskuntien sekä eräiden Pirkanmaan reunakuntien kanssa uuden muodostettavan Tampereen seudun työllisyysalueen valmisteluun. Muodostuvaa työllisyysaluetta vastuukuntana johtava Tampereen kaupunki toimii lakisäätöisenä TE-palveluviranomaisena järjestäen TE-palvelut yhteisesti sovittavan suunnitelman mukaisesti lähipalveluina kaikkiin työllisyysalueen sopijakuntiin kuten Kangasalle.

Kaupunginhallitus johti strategisen yleiskaavan toimeenpanoa. Kangasala osallistui aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliseen yhteistyöhön ja teki lisäksi tarkoituksenmukaista yhteistyötä

kaikilla kaupungin raja-alueilla. Keskeisimmät yhteistyökohteet Tampereen kaupungin kanssa ovat Lamminrahka-Ojalan alue sekä Tarastenjärven ja Saarenmaan elinkeinoalueet. Kaikessa kehittämissä huomioitiin MAL-sopimuksen tavoitteet. Kangasala osallistui valtakunnallisen kehyskuntaverkoston työskentelyyn.

Kaupunginhallitus arvioi konsernirakenteen osalta tarkoituksenmukaisen omistamisen perusteita omistajapolitiikan pohjalta. Kaupunkistrategian mukaisesti kaikelle omistukselle on perusteet ja kehitystavoitteet. Konserniohje yhtenäistää konserniyhtiöiden ohjaamista ja toimintaa. Konserniohjausta ja konsernin kokonaisuutta toteutetaan tiiviisti mm. siten, että konserni johtaa keskeisten kaupungin omistamien yhtiöiden hallituksia. Lisäksi kaupunkikonsernin yhteistyöryhmän toiminta on vaikiintunutta.

Konsernivalvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan koko kaupunkikonsernissa voimassa olevan kaupunginhallituksen hyväksymän ohjeen mukaisesti. Koko kaupunkikonsernin eettisten periaatteiden ja toimintatapojen ohjeistus valmisteltiin ja juurrutus aloitettiin.

Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategia ja henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma. Henkilöstöpalvelut osallistui tiiviisti talous- ja tuottavuusohjelman mukaisen muutoksen johtamiseen ja kustannusten hallintaan kiinnitettiin erityistä huomioita. Jatkoimme johtamisen ja esihenkilötyön vahvistamista vuonna 2023 aloitetun koulutuskokonaisuuden puitteissa (Onnistumme yhdessä - kaupunkistrategian toteutusta tukeva koulutus). Vuoden 2024 painopisteenä oli lisäksi työnantajakuva vahvistaminen, henkilöstön saatavuus sekä työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen. Kehitimme edelleen työntekijäkokemusta (esim. perehdytysprosessin kehittäminen, sähköinen perehdytyskoulutus). Työterveyspalvelut kilpailutettiin, koska edellisen työterveyskilpailutuksen kausi päättyi vuoden 2024 lopussa. Kilpailutuksen voitti Pihlajalinnalla Lääkärikeskukset Oy, joka oli aiemminkin toiminut kaupungin työterveystoimijana. Pihlajalinnan kanssa tehtiin uusi sopimus ja valmisteltiin uuden sopimuskauden mukaisten toimintamallien käyttöönottoa. Työkykyjohtamista korostettiin edelleen sairauspoissaolojen vähentämiseksi työkykyprosesseja tehostaen. Jatkoimme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala -hyvinvointihanketta. Vuoden aikana valmisteltiin työllisyyspalveluiden liikkeenluovutusta. Työllisyyspalveluiden henkilöstöä siirtyi Tampere-vetoiselle työllisyysalueelle 1.1.25 lukien. Samaan aikaan Kangasalan Vesi -liikelaitoksen henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksena konserniyhtiöille, Kangasalan Vesi Oy:lle. Kevätkaudella merkittävä asia oli palkkausjärjestelmän kehittäminen käytettävissä olevien valtakunnallisten järjestelyerien kautta.

Kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut tuottaa Business Kangasala Oy. Kaupunginhallitus hyväksyi yhtiön ostopalvelusopimuksen.

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelmaa yhdessä kaupungin kanssa. Lisäksi yhtiö vastaa vaikuttavasta yhteistyöstä Business Tampereen ja paikallisten yrittäjäyhdistysten kanssa. Lisäksi yhtiö toimii operaattorina Kangasalan, Pälkäneen ja Kuhmoisten yhteisessä aluekehittämissankkeessa

Business Kangasala Oy toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri palvelukeskusten kanssa. Keskeisiä kehityshankkeita ovat tonttivarannon riittävyys, Lamminrahkan yritystonttien myynti ja markkinointi, Saarenmaan tulevan elinkeinoalueen kehittäminen ja Tarasten kiertotalousalueen edistäminen yhteistyössä alueen kehittäjän kanssa.

Yhtiö järjesti vuonna 2024 useita tapahtumia, joista merkittävimpiä olivat mm Nato-Seminaari ja Yrittäjän päivän juhla. Kangasalan teollisuustoimijat saivat oman kataloginsa, jota on tarkoitus käyttää ryhmämarkkinointimateriaalina puolustusteollisuussektorilla. Yhtiön markkinoimista tonteista merkittävimmät saavutukset olivat Biltteman myymälän avajaiset, Esperin hoivakodin rakentamisen aloitus ja tontti McDonaldsille. Yhtiö matkailumarkkinointi oli kattavaa ja tavoitti monikanavaisesti miljoonayleisön. Matkailumarkkinointia tehtiin yhteistyössä matkailuyritysten ja kaupungin kanssa.

Kangasala osallistuu vuoden 2024 lopussa päättyvään Pirkanmaan työllisyyskokeiluun. Kokeilun tarkoituksena on ohjata haastavassa työmarkkinatilanteessa olevia työhön, koulutukseen tai muihin soveltuviin työllistymistä edistäviin palveluihin mm. yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Erityisenä tavoitteena on huolehtia osaavan työvoiman saatavuudesta yrityksissä kohdenetun työnantajayhteistyön avulla. Aktiivisella työn tarjoamisella työttömille ja onnistuneella hyvinvointialueen yhdyspintatyöllä voidaan alentaa kunnan valtiolle maksamaa työmarkkinatuen kuntaosuutta. Jalkautuvan etsivän nuorisotyön avulla tuetaan perusasteen ja toisen asteen nivelvaiheessa olevia nuoria ja muita työelämän ja palveluiden ulkopuolella olevia alle 29-vuotiaita nuoria.

Hyvinvointialueuudistukseen liittyvä viestintä jatkui yhdyspintatyön viestintänä, mm. Pirhan kanssa yhteisenä kampanjoiden viestintänä. Työnantajamielikuvaa vahvistettiin digi-, printti- ja tapahtumamarkkinoinnin keinoin. Tampereen seudun työllisyysalueen valmistelu- ja muutosviestintää toteutettiin monipuolisesti. Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä viestittiin eri sidosryhmille loppuvuodesta. Keskusta-alueen uudistamisesta ja rakennustöiden aiheuttamista muutoksista viestittiin aktiivisesti. Lamminrahkan ajankohtaisia asioita tuotiin esiin monikanavaisesti ja alueen markkinointiviestinnän uudistaminen aloitettiin. Kaupungin tonttitarjonnasta viestimistä sähköisissä kanavissa lisättiin. Kaupungin verkkosivujen uudistaminen aloitettiin. Tapahtumallisuutta edistettiin mm. verkostoitumistapahtumia järjestämällä ja yhteismarkkinoinnilla, jota kaupunki ja Visit Kangasala koordinoi.

Talouden ja toiminnan merkittävät poikkeamat 1.1.-31.12.2024

Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion valmisteluvaiheessa monien tukipalveluihin liittyvien erien kustannustaso ei ollut vielä vakiintunut sote-uudistuksen jälkeen. Esimerkiksi palkanlaskennan ja taloushallinnon palvelujen hinta-arvioita päivitettiin alaspäin vuoden 2024 aikana. Myös verotuskustannukset toteutuivat merkittävästi alhaisempina kuin alkuperäisessä talousarviossa. Vuodelle 2024 strategiseen johtoon kirjattiin myös hyvinvointialueuudistukseen sekä arvonlisäveropalautuksiin liittyviä oikaisueriä.

Ulkoistettujen palvelujen kilpailutuksiin liittyvät muutuskustannukset toteutuivat strategisessa johdossa merkittävästi alhaisempina kuin alkuperäisessä talousarviossa. Työterveyshuollon palvelujen kilpailutuksessa palveluntuottaja pysyi samana, joten toiminnan siirtoon ja ict-ratkaisujen käyttöön ottoon arvioituja muutuskustannuksia ei tullut. Perustietotekniikkapalvelukokonaisuuden seudullinen kilpailutus painottuu vuodelle 2025, joten myös siihen liittyvät projektkustannukset siirtyivät pääosin seuraavalle vuodelle.

Talous- ja tuottavuusohjelmaan liittyvien toimenpiteiden lisäksi strategisen johdon kaikilla tehtäväalueilla vähennettiin palvelujen ostoja. Merkittävimmät säästöt toteutuivat työhyvinvointiin, työympäristötyöhön, osaamisen johtamiseen sekä viestintään liittyvissä kustannuksissa. Myös työterveyshuollon kustannukset toteutuivat ennakoitua pienempinä.

Liikennepalveluissa joukkoliikenteen kustannukset toteutuivat noin 500 000 euroa suurempina kuin alkuperäisessä talousarviossa. Merkittävimmät ylitykseen vaikuttavat tekijät olivat joukkoliikenteen ilmastoperusteisen valtiontuen loppuminen, Lamminrahkan lisääntynyt liikennemäärä sekä alv-korotus. Lisäksi toteutunut liikennemäärä oli suurempi kuin talousarviossa arvioitu.

Vuoden 2024 strategisen johdon toimintatuottoihin kirjattiin merkittävä maankäyttösopimuskorvaus, jota ei ollut ennakoitu talousarviossa. Maankäyttösopimukseen liittyvät korvaukset ovat osa maankäytön sopimusneuvotteluja, joiden aikataulujen arviointi on vaikeaa.

Vuonna 2024 valtuusto hyväksyi kaksi muutostalousarviota, joilla pienennettiin strategisen johdon toimintakuluja (Val 10.6.2024 §49 ja Val 9.12.2024 § 93). Lisäksi valtuusto hyväksyi investointimenojen lisäyksen Kaivannon sairaalan maa-alueen hankintaan (Val 20.5.2024 § 36).

Talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden etenemisen seuranta

Strategisen johdon talous- ja tuottavuusohjelman mukainen käyttötalouden menoja vähentävä tai tuloja lisäävä tavoite vuodelle 2024 oli yhteensä 567 000 eur, josta 122 000 euroa sisältyi vuoden 2024 alkuperäiseen talousarvioon. Vuonna 2024 tehtyjen talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 mukaisten

toimenpiteiden arvioitu kustannusvaikutus vuositasolla oli yhteensä noin 485 000 eur. Näistä päätöksistä noin 345 000 euroa oli vaikutukseltaan pysyviä ja 140 000 euroa määräaikaista. Tehtyjen päätösten kustannusvaikutus vuonna 2024 on toteutunut päätösten mukaisesti.

Strategisen johdon keskeisten talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden menoja vähentävä vaikutus vuonna 2024:

Strateginen johto kokonaisuutena

- Henkilöstön ja luottamushenkilöiden majoitus-, ravitsemus-, matkustus-, koulutus- ja kuljetuspalvelujen kustannukset olivat noin 50 000 euroa pienemmät kuin TP2023 ja noin 170 000 euroa pienemmät kuin TA2024

Elinkeinopalvelut

- Palvelujen ostojen vähentäminen elinkeinopalveluissa (Business Kangasala Oy), 30 000 eur

Liikennepalvelut

- Joukkoliikenteen harvennus linjalla 41 kesäkaudesta 2024 alkaen, 80 000 euroa
- Joukkoliikenteen vähennys Kuhmalahden suunnan kesäliikennöinnistä, 80 000 euroa

Henkilöstöpalvelut

- Henkilöstön hyvinvointietuuden vähentäminen 50 euroa/työntekijä, 70 000 euroa

Työllisyyspalvelut

- Henkilöstökustannukset olivat noin 70 000 euroa pienemmät kuin TP2023 ja noin 180 000 euroa pienemmät kuin TA2024

STRATEGISET TAVOITTEET 2024

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala ja 9. Tuottava ja tehokas Kangasala

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

	7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet ja toteuma vuonna 2024

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024
1.5	Kehitämme liikenneverkkoa <ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme raideliikennehankkeita. Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa. Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen 	Selvitys raideliikenteestä Ruutanan ja Oriveden suuntaan eteni seudullisena selvityksenä. Elinympäristölautakunta on hyväksynyt Tampereen kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen Kehä 2:sta VT 9 eteni toteutussuunnitelmaan ja VT 12 osalta tarkempi suunnittelutyö käynnistyi.
1.7	Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin	Seudullinen työllisyyden edistämisen kuntakokeilu toteutui ja päättyi suunnitellusti. Sopimus uudesta Tampereen seudun työllisyysalueesta syntyi yhdessä vastuukunta Tampereen ja muiden sopiajakuntien kanssa. Työttömille tarjottiin paikallisesti aktiivista palvelua kohti työtä, koulutusta tai muuta ratkaisua.
1.8	Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa	Tehtiin aktiivisesti yrityskäyntejä läpi vuoden ja autettiin yrityksiä löytämään uutta työvoimaa.
1.9	Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä	Vuoden 2024 aikana uusittiin kumppanuussopimus Tredun kanssa oppilaitosyhteistyöstä työllisyyden hoidossa. Työllisyyspalvelupäällikkö, Tredun yrityskoordinaattori ja Business Kangasala Oy:n yritysasiantuntija tapasivat säännöllisesti

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024
		tehdn proaktiivista yhteistyötä työllisyyden edistämiseksi.
5.4	Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa	<p>Osallisuussuunnitelma valmistui ja kesäasukkaita kontaktoitiin sekä kerättiin heiltä kiinnostusta osallistua kehitystyöhön jatkossa.</p> <p>Kaupunki ja Business Kangasala tekivät aktiivista yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen kanssa.</p> <p>Vuonna 2024 valmisteltiin järjestöjen välirahoitusmallin käyttöönottoa ja valmisteltiin Raikun kylätalon vuokraaminen kyläyhdistykselle.</p>
6.1	Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa	Teimme toimenpiteitä työnantajanäkyvyyden edistämiseksi ja työnantajaku- van vahvistamiseksi sekä vahvistimme oppilaitosyhteistyötä. Panostimme rekrytointimarkkinointiin henkilöstön saata- vuuden turvaamiseksi. Otimme käyt- töön sähköisen perehdytyskoulutuksen.
6.3	Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä	Toteutimme kaupungin esihenkilöille suunnattua kaupunkistrategian toteu- tusta tukevaa "Onnistumme yhdessä" - koulutuskokonaisuutta.
6.5	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksami- seen ja työyhteisötaitoihin	Jatkoimme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kan- gasala-hyvinvointihankkeen toteutusta.
7.1	Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toimin- nastamme	<p>Kaupunki-info palvelee asiakkaitaan myös iltaisin ja viikonloppuisin. Kaupunki- infoissa järjestetään myös erilaisia tee- matapahtumia. Pop-tapahtumia järjes- tettiin yhteensä 41 kpl.</p> <p>Joukkoliikenteen asiakaspalvelutilaisuus järjestettiin liikkujan viikolla.</p> <p>Palveluliikenteen infotilaisuus järjestettiin Pirhan lähitorilla keväällä.</p>

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024
9.2	Sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä hyvinvointialueelle uudistamme toimintaamme ja talouttamme tuottavaksi ja tehokkaaksi	Kaupunginhallitus päätti osana kiinteistöjen myyntikoria sote-kiinteistöjen myynnistä Aloitimme sote-kiinteistöjen yhtiöittämissä valmistelun
9.4	Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	Kangasalan Vesi -liikelaitoksen toiminta päättyi ja Kangasalan Vesi Oy perustettiin. Yhtiön varsinainen toiminta alkoi liiketoimintakaupan myötä 1.1.2025. Konserniohjeen päivittäminen aloitettiin.
9.5	Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite	Omistajaohjeet Koy Harjunsola I:n purkautumiseksi (kh 18.2. § 75) ja Tavase Oy:n toiminnan päättämiseksi (kh 18.11. § 305). Kangasalan Vesi Oy:n perustaminen (val 10.6. § 46).
9.7	Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti	Edunvalvonnassa keskityttiin aktiiviseen viestintään sekä kärkihankkeiden edistämiseen verkostoissa. VT9 on yksi kärkihankkeista ja myös Pirkanmaan edunvalvonnan kärkihanke.
9.8	Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä	Kehitimme toimintatapojamme innovatiivisesti ja rohkeasti, josta esimerkkeinä ovat: <ul style="list-style-type: none"> • Kehitimme talous- ja tuottavuusohjelman muutosjohtamista tukemaan talouden palvelualuekohtaisia laskureita sekä tiedolla johtamista. • Uudistimme taloussuunnitteluprosessia siten, että suunnitelman pohjana käytetään tilinpäätöslukuja aiemmin käytetyn edellisen talousarvion sijaan. • Osallistuimme seudulliseen Tekoäly/Copilot-koulutusprojektiin ja aloitimme Copilotin käytön kokousavustajana sekä myös muissa työtehtävissä.

Tehokkuusmittarit

Kangasalan kaupunki	2023	MTA2024	TP2024
Sairauspoissaolot (SBI-luku)	4,8 %	4,4 %	4,8 %
SBI= Tiedolla johtamisen järjestelmä			

Informatiiviset tunnusluvut

Koko kaupunki	2023	MTA2024	TP2024
Vuosikate euroa /asukas	597	373	610
Vuosikate /poistot, %	119	87	141
Investointien tulorahoitus-%	44,30	*	52,94
Lainakanta euroa/asukas	3 334	3 798	3 800
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	1 227 500	1 300 000	1 267 619
Henkilöstön määrä	1363	1400	1299
-voimassa oleva palvelussuhde			
-Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, SBI)	1270	1320	1248
Henkilöt, joilla ei sairauspoissaoloja vuoden aikana (kaikki palvelussuhteet)	48 %	51 %	46 %
Henkilötyövuodet (htv 2)**	1231	1235	1230
Henkilöstökustannukset milj. euroa	62,1	65,1	62,2

**) palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä

Informatiiviset tunnusluvut

Strateginen johto	TP2023	MTA2024	TP2024
Henkilöstö	34	33	33
Työllistetyt	38	40	32
Toimintakulut/asukas	523	527	494
Ulkoiset nettomenot, euroa/asukas	422	418	383

Väestö

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

Väestö:	Tilastointipäivä 31.12.
2022	32 959
2023	33 473 virallinen
2024	33 951

3.1.2 Sivistyskeskus

Vastuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kati Halonen

Talous

SIVISTYSKESKUS, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	TP2023
Toimintatuotot	4 850 776	4 002 210	139 083	4 141 293	-709 483	117,13%	5 043 786
ulkoiset	4 850 776	4 002 210	139 083	4 141 293	-709 483	117,13%	5 043 786
sisäiset							
Toimintakulut	-85 482 012	-84 994 402	154 830	-84 839 572	642 440	100,76%	-85 493 906
ulkoiset	-62 443 544	-63 576 305	154 830	-63 421 475	-977 931	98,46%	-62 798 249
sisäiset	-23 038 468	-21 418 097	0	-21 418 097	1 620 371	107,57%	-22 695 657
Toimintakate	-80 631 236	-80 992 192	293 913	-80 698 279	-67 043	99,92%	-80 450 119
Poistot ja arvonalentumiset	-994 553	-1 663 284	0	-1 663 284	-668 731	59,79%	-1 149 567

Toimintaympäristö

Kaupunkilaisten yleinen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ollut koko kaupungin ja kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä ja työn tavoite. Sitä on koordinoitu ja ohjattu sivistyskeskuksesta käsin. Tätä työtä on tehty yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Sivistyskeskus on tuottanut monipuolisia varhaiskasvatus- ja esiopetus-, opetus- ja koulutus- sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluja jatkuvasti muuttuvassa ja tulevaisuuteen suuntautuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla on edistetty kaupungin elinvoimaisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia, mahdollisuuksia virikkeiseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen osallistavaan toimintaan. Palvelut on järjestetty asiakaslähtöisesti ja niitä on ylläpidetty sekä kehitetty yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien, muiden palvelukeskusten ja yleishallinnon kanssa. Sivistyskeskus on huolehtinut nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnasta ja niiden toimintaedellytyksistä. Vuonna 2024 on jatkettu sivistyspalveluiden ja maakunnallisesti järjestettävien sote-palveluiden yhdyspintarakenteiden ja käytännön toimintojen konkreettista yhteensovittamista.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden palvelualueeseen kuuluivat päiväkotitoiminta, esiopetus, yksityinen varhaiskasvatus, ostopalvelut ja lasten hoidon tuet. Perhepäivähoitoa järjestettiin 31.12.2024 asti ja avointa varhaiskasvatustoimintaa (virike- ja perhekerhotoiminta) 31.7.2024 asti. Yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta, Oksa-toimintaa.

Opetus- ja koulutuspalveluiden palvelualue sisältää opetustoimen järjestämän esiopetuksen (vain vammaisopetuksessa), perusopetuksen, koululaisten iltapäivätoiminnan ja lukuvuonna 2023-2024 aamupäivätoiminnan sekä lukiokoulutuksen. Kaupungissa järjestettävästä toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa Tampereen seudun ammattiopisto Tredu, jonka isäntäkuntana toimii

Tampereen kaupunki. Tredu vastaa myös tutkintoon valmentavasta koulutuksesta (tuva), mutta ostaa erillissopimuksella Kangasalan opetus- ja koulutuspalveluilta tuvan osiin kuuluvia perusopetuksen päättöarviointia ja lukiokoulutusta.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen kuuluvat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut ja nuorisopalvelut sekä taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön palveluja tuottaa Valkeakoski-opisto. Taiteen perusopetuspalvelut hankitaan alueella toimivien taideoppilaitosten ja Valkeakoski-opiston kautta. Yhteistyötä palvelujen järjestämisessä tehdään myös järjestöjen sekä mm. kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kuten Kangasala-talon, uimahalliyhtiön ja jäähalliyhtiön kanssa.

Painopistealueet

Sivistyskeskuksen strategiseksi tavoitteiksi vuodelle 2024 on valittu seuraavat kaupunkistrategian tavoitteet: Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset sekä Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Lisäksi kaikille palvelukeskuksille yhteiset tavoitteet ovat olleet: Liikkuva ja harrastava Kangasala sekä Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni. Toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan strategisista tavoitteista ja niillä on edistetty myös kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Valtuuston 14.3.2022 § 19 hyväksymät hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet valtuustokaudelle 2022-2025 ovat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen
3. Arjen hyvinvoinnin tukeminen
4. Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

Nämä tavoitteet yhdessä kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa ovat muodostaneet pohjan painopistealueille ja konkreettisille toimenpiteille, joita sivistyskeskuksen palvelualueilla valtuustokauden aikana on toteutettu.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut: Lapsille turvattiin laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus monipuolisilla ja muuntuvilla lapsen kasvu- ja oppimisympäristöillä, osallisuuden mahdollistavalla toimintakulttuurilla, osaavalla ja kehittämishaluisella henkilöstöllä sekä hyvällä palveluasenteella. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsista kasvoi ja kehittyi juurensa tuntevia, itsetunnoltaan terveitä sekä tulevaisuuteen suuntautuvia.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluluissa toimintakauden toiminnallisena tavoitteena oli varmistaa, että jokainen lapsi sai tarvitsemansa tuen ja lapsen tarvitsema tuki tuotiin lapsen kasvu- ja oppimisympäristöön. Tämä edellytti henkilöstön osaamisen vahvistamista ja inklusion käsitteen ymmärryksen lisäämistä. Digitaalisten välineiden määrää yksiköissä kasvatettiin ja välineillä haettiin uusia ratkaisuja sekä innovaatioita pedagogiseen toimintaan. Vuonna 2024 jatkettiin Valssin (kansallinen

laadunhallintajärjestelmä) käyttöönottoa varhaiskasvatyüksiköissä. eVaka -järjestelmä otettiin käyttöön 1.5.2024 yhdessä Tampereen kaupunkiseudun kuntien kanssa. Uuden järjestelmän käyttöönottoon talousarviossa varatut määrärahat riittivät ja vuoden 2024 aikana pystyttiin luopumaan aiemmin käytössä olleista järjestelmistä.

Talousarvio ei sisältänyt henkilöstölisäyksiä. Talousarviossa varauduttiin palvelusetelikustannusten kasvuun ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamiseen. Talousarviossa oli huomioitu kuljetuskustannusten sekä puhtaanapito- ja pesulapalvelukustannusten nousu. Keväällä 2024 Lamminrahkan yksikössä toimi kolme varhaiskasvatusryhmää ja yksi esiopetusryhmä. Syksyllä yksikössä aloitti kolme uutta varhaiskasvatusryhmää, jolloin Lamminrahkan varhaiskasvatyüksikön kaikki ryhmät olivat toiminnassa. Syksyllä Suoraman ja Ruutanan esiopetuksessa aloitti neljän esiopetusryhmän sijaan kolme esiopetusryhmää, koska esiopetusikäisten lasten määrä väheni. Palveluverkkomuutosten vuoksi (luovuttiin Tursolan ns. väistötiloista, Sahalahden kunnanviraston tiloista, Omenatarhan pienten lasten yksikön rakennustyömaan vuoksi Omppulan tiloista) varhaiskasvatyüksessä muissa kuin Lamminrahkan yksiköissä aloitti neljä varhaiskasvatusryhmää vähemmän syksyllä 2024.

Lisäksi varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluihin varattiin vuoroja Kangasalan hyvinvointi- ja liikuntahalliin sekä jalkapallohalliin, erillisen sopimuksen mukaisesti.

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu päättyi keväällä 2024 Harjunsalon ja Liuksialan päiväkodeissa. Myös varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa käynnissä olleet hankkeet päättyivät kesällä 2024. Joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokkatoiminta laajeni kaikkiin yksiköihin ja Oksa-toiminnan kehittämistä jatkettiin yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa.

Opetus- ja koulutuspalvelut: Kasvatyüksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijänä Kangasalan kouluilla on tehty pitkäjänteistä kehittämistyötä. Henkilökunta on osallistunut aktiivisesti kehittämishankkeisiin ja koulutuksiin määrärahojen puitteissa. Opetus- ja koulutuspalveluissa on valittu omat kehittämisen painopistealueet jokaiselle lukuvuodelle. Niissä on huomioitu myös talousarviotavoitteet. Lukuvuonna 2023 - 2024 päätettiin jatkaa sekä oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin että pedagogisen kehittämisen painottamista.

Hyvinvointitavoitteet

- oppilaiden osallisuuden lisääminen
- huoltajien osallisuuden lisääminen
- hyvinvointitaidot

Pedagogiset tavoitteet

- yrittäjyyskasvatyüksuunnitelman mukainen toiminta
- yhteisaikaisuus: Oksa, yhteisopettajuus, tiimityö
- työskentelytaidot
- monipuoliset työtavat

Talousarvioesitykseen sisältyi 2 koulunkäynninohjaajan vakanssia 1.8.2024 alkaen. Kuusi vakituista tuntiopettajuutta muutettiin viroiksi tuntien vakiintuneen määrän vuoksi. Palvelualueen talousarvion myötä perustettiin kaksi luokanopettajan virkaa, jotta laittomilta ketjutuksilta vältyttiin. Lisäksi perustettiin 1 resurssiopettajan vakanssi. Tuntijakoon tuli yksi ruotsin tunti lisää 1.8.2024 alkaen opetussuunnitelman määräysmuutosten vuoksi. Sen myötä tuntikehystä kasvatettiin 30 vuosiviikkotunnin verran.

Muita keskeisiä määrärahalisäyksiä kohdennettiin leasing-kuluihin, oppilaskuljetuskustannusten nousuun sekä Kangasalan hyvinvointi- ja liikuntahallin ja jalkapallohallin liikuntavuoroihin.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut: Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut edistää kaupunkilaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia itsensä kehittämisen, sivistämisen ja harrastamisen mahdollisuuksia. Palvelualueelta koordinoidaan myös kaupungin hyvinvointityötä poikkihallinnollisesti.

Hyvinvointia ja terveyttä edistettiin monin eri tavoin. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut koordinoi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia sekä lasten ja nuorten kasvun, osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseksi käyttöön otettua Oksalla yhdessä -mallia.

Palvelualue tuotti myös runsaasti matalan kynnyksen tapahtumia, toteutti julkisen taiteen Lumoava Kangasala -ohjelmaa, edisti kulttuuriperinnön tunnettuutta ja mahdollisti monipuolisia harrastusmahdollisuuksia eri ikäisille kaupunkilaisille arjen hyvinvoinnin tukemiseksi ja yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämiseksi. Osallisuutta lisättiin muun muassa osallistuvan budjetoinnin menetelmällä, jossa kaupunkilaiset pääsivät mukaan julkisten varojen käyttöön liittyvään suunnitteluun ja päätöksentekoon. Suur tapahtuma-avustusten määrärahaa pienennettiin säästösyistä.

Hyvinvointi – ja vapaa-ajan palveluiden palvelualue osallistui kaupungin liikuntaolosuhteiden kehittämiseen aktiivisesti. Uusi, yksityisen rakennuttama Kangasala Areena otettiin syksyllä käyttöön ja sen käyttövuoroja hallinnoi liikuntapalvelut. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut teki palvelujen tuottamisessa yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa, kuten kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa sekä monien muiden alan toimijoiden kanssa, yhdistykset ja seurat mukaan lukien. Palveluiden kehittämisessä toimintaympäristön ja -kulttuurin muutoksia seurataan aktiivisesti.

Palvelualueen henkilöstö kehitti aktiivisesti osaamistaan. Tämä sisälsi johtamisopintoja, oman alan jatkokoulutusta ja muuta ammatillisesti täydentävää koulutusta tarpeen mukaan. Säästösyistä edellisenä vuonna vapautunutta kulttuurikoordinaattorin vakanssia ei täytetty ja kulttuuripalveluissa oli vuonna 2024 vain kaksi työntekijää.

Talouden ja toiminnan merkittävät poikkeamat 1.1.-31.12.2024

Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän opetus- ja koulutuspalveluissa noin 850 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa tehdyn sopimuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä erityishuoltona, perusteella tehtävään laskutukseen liittyi epävarmuutta. Laskutus toteutui arvioitua suurempana noin 260 000 euroa. Kangasalan kaupungin tilavuokrahinnaston päivityksen (elinympäristölautakunnan päätökset) ja tilojen lisääntyneen käytön vuoksi opetuksen palvelualueelle kertyi alkuperäistä talousarviota suuremmat vuokratulot noin 95 000 euroa. Varhaiskasvatuspalveluissa ostopalvelujen laskutus toteutui noin 90 000 euroa suurempana kuin oli ennakoitu. Vuoden 2024 aikana lisättiin sivistyskeskuksen toimintatuottoja muutostalousarviolla (Val. 11.11.2024 § 84).

Toimintakulujen osalta henkilöstökuluihin tehtiin vuoden 2024 aikana kaksi muutostalousarviota (Val. 10.6.2024 § 49 ja Val. 11.11.2024 § 84), koska talouden seurantatietojen perusteella tilapäisen henkilöstön henkilöstökulujen arvioitiin ylittyvän. Koko vuoden tarkastelussa henkilöstökulujen kokonaisuus alitti muutostalousarvion noin 900 000 eurolla. Merkittävimpiä syitä tähän olivat varautuminen Lamminkeskuksen varhaiskasvatus- ja esiopetusyksikön suurempiin lapsi- ja oppilasryhmien määrään kuin loppu vuodelta vuodelta toteutui. Vakituisten henkilöstökulut toteutuivat siten 250 000 euroa pienempinä. Lisäksi henkilöstökulujen alittumiseen vaikuttivat varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet ja sivistyskeskuksen aikaisempien vuosien henkilöstösivukuluihin tehdyt oikaisut (noin 270 000 euroa).

Palvelusetelikustannukset toteutuivat alkuperäistä talousarviota suurempina (noin 590 000 euroa), koska palvelusetelin piirissä oli vuonna 2024 arvioitua enemmän lapsia ja korotettua palveluseteliä maksettiin useammalle tuen lapselle. Lisäksi palveluseteliasiakkaista yli puolet eivät maksaneet lainkaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksua, jolloin kunnan maksuosuus oli suurempi. Lasten kotihoidon sekä yksityisen hoidon tukea saavien määrä oli sen sijaan laskenut ja niihin liittyviä määrärahoja pienennettiin muutostalousarviolla 600 000 euroa loppuvuodesta 2024. Opetuksen kuljetuskustannukset toteutuivat ennakoitua suurempana (yhteensä noin 190 000 euroa) muun muassa väistötilojen käytön takia.

Osana talous- ja tuottavuusohjelman muutosjohtamista kaikilla palvelualueilla vähennettiin palvelujen ja tarvikkeiden ostoja talous- ja tuottavuusohjelmassa hyväksytyjen toimenpiteiden lisäksi.

Talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden etenemisen seuranta

Valtuuston 13.11.2023 hyväksymä vuoden 2024 talousarvio piti sisällään kolmevuotisen (2024 - 2026) talous- ja tuottavuusohjelman, jossa sitouduttiin vähentämään palvelukeskusten käyttö-

talousmenoja vähintään 0,75 me/vuosi. Tämän talous- ja tuottavuusohjelma 1.0:n lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:n 15.1.2024 §14 ja sen tavoitteita tarkennettiin 18.3.2024 § 7. Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:ssa määritelty käyttötalouden tasapainottamistavoite oli kaupunkitasoisesti vähintään 2,25 miljoonaa vuodelle 2024. Yhteensä 3 miljoonan euron tasapainottamistavoite vuodelle 2024 jaettiin palvelukeskuksille toimintakatteen suhteessa siten, että strategisen johdon osuus on 19 %, sivistyskeskuksen 47 % ja teknisen keskuksen 34 %.

Valtuuston vuonna 2024 tekemien talous- ja tuottavuusohjelman mukaisten päätösten (Val. 10.6.2024 §49) kustannusvaikutus vuositasolla on kaupunkitasoisesti yhteensä noin 3,3 milj. euroa. Tehtyjen päätösten kustannusvaikutus vuonna 2024 oli yhteensä noin 1,8 milj. euroa. Vuonna 2024 tehtyjen päätösten kustannusvaikutukset toteutuvat täysimääräisesti vuodesta 2025 alkaen.

Sivistyskeskuksen talous- ja tuottavuusohjelman mukainen käyttötalouden menoja vähentävä tai tuloja lisäävä tavoite vuodelle 2024 oli yhteensä 1,1 milj. euroa. Valtuuston vuonna 2024 tekemien talous- ja tuottavuusohjelman mukaisten päätösten (Val 10.6.2024 §49) kustannusvaikutus vuositasolla on yhteensä noin 2,3 milj. euroa. Tehtyjen päätösten kustannusvaikutus vuonna 2024 oli yhteensä noin 1,3 milj euroa. Vuonna 2024 tehtyjen päätösten kustannusvaikutukset toteutuvat täysimääräisesti vuodesta 2025 alkaen.

Sivistyskeskuksen keskeisten toteutuneiden talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden kustannusvaikutukset vuonna 2024:

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut

- Tursolan varhaiskasvatuksen väistötiloista luopuminen 1.8.2024 alkaen, n. 90 000 euroa
- Kahden esiopetusryhmän lakkauttaminen 1.8.2024 alkaen, n. 80 000 euroa
- Kunnallinen perhepäivähoito varhaiskasvatuksen toimintamuotona lakkautuu 31.12.2024, n. 40 000 euroa

Opetus- ja koulutuspalvelut

- 2. -luokkalaisille ei pääsääntöisesti iltapäivätoimintaa 1.8.2024 alkaen, n. 110 000 euroa
- Tuntikehyksen vähentäminen yläkouluista ja alakouluista, n. 100 000 euroa
- Perusopetuksen oppimateriaaleista ja tarvikkeista säästäminen, n. 100 000 euroa
- Koulunkäynninohjaajien määrän (3 henkilöä) vähentäminen 1.1.2024 alkaen, n. 95 000 euroa

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

- Kulttuurikoordinaattorin vakanssin täyttämättä jättäminen, n. 50 000 euroa
- Nuoriso-ohjaajan vakanssin täyttämättä jättäminen, n. 45 000 euroa

- Suurtaapahtuma-avustuksen vähentäminen, 20 000 euroa

Investoinnit

Vuonna 2024 suurimmat investoinnit koskivat alkuvuodesta 2025 valmistuneen Ruutanan koulun kalustamista. Loppukesästä 2024 käyttöön otettiin myös Kangasala Areena, jonka kalustaminen toteutettiin vuoden 2024 aikana. Varhaiskasvatuspalveluissa otettiin käyttöön uusi eVaka-järjestelmä, joka toteutui suunnitelman mukaisesti.

Sivistyskeskuksen investointeihin oli vuoden 2024 alkuperäisessä talousarvioesityksessä varattu 2,5 milj. euroa. Investointimäärärahojen käyttöä tarkasteltiin uudelleen talousarviovuoden 2024 aikana ja heikentyneen taloustilanteen vuoksi investoinneista toteutettiin vain välttämättömimmät. Syksyllä 2024 tehdyssä muutostalousarviossa investointien määrärahoja vähennettiin 0,3 milj. eurolla. Osa kalusteinvestoinneista jäi loppuvuodesta toteutumatta, toimittajan kalusteiden toimitusvaikeuksien vuoksi. Investoinnit sisälsivät irtaimen käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen hankintoja.

STRATEGISET TAVOITTEET VUONNA 2024

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala ja 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024
3.7	Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi	<p>Varhaiskasvatuksen vetäjätiimien nimi muutettiin kehittämistiimeiksi. Kaikki kehittämistiimit kokoontuivat säännöllisesti, vähintään kolme kertaa vuoden 2024 aikana. Varhaiskasvatuksen kehittäjätiimit seuraavat kolmannen sektorin tarjoamia palveluja Kangasalan kaupungissa ja kehittäjätiimien kautta tieto välittyy varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköihin.</p> <p>Yhdistyksiä ja kolmannen sektorin toimijoita on ollut (Kangasalan sk, Klan Kisa) mukana mm. harrastusmessuilla. Koulutus elämään -säätien tunteja on pidetty kouluilla.</p> <p>Järjestöyhteistyön vuosikello (mm. avustusten vuosikello) on laadittu ja se päivitetty jatkuvasti.</p>
5.3	Mahdollistamme monipuolista harrastustoimintaa	<p>Varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköiden tiloja on tarjottu vapaa-aikatoimijoiden käyttöön. Osassa yksiköitä tilat ovat säännöllisesti käytössä myös iltaisin.</p> <p>Opetus- ja koulutuspalveluiden palvelualueella on järjestetty erilaisia kerhoja. Kerhoja on ollut 203 kpl ja osallistujia on ollut yhteensä 1 933.</p> <p>Yhteistyöneuvottelut kulttuurikaveritoiminnan (Luotsitoiminta) käynnistämiseksi on aloitettu SPR:n ja Teemu ry:n kanssa. Uusi liikuntahalli avattiin syksyllä, käyttöaste syyskaudella oli 60 %.</p>
6.6	Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen	<p>Kaikki kunnalliset varhaiskasvatusyksiköt toteuttivat laadunarvioinnin ja laativat yksikkökohtaiset kehittämissuunnitelmat. Arvioinnissa tunnistettiin yksikön vahvuudet ja kehittämiskohteet. Yksiköt laativat</p>

		<p>kehittämissuunnitelman toimenpiteineen ja suunnittelivat seurannan toteuttamisen. Kehittämissuunnitelman laadinnan toteutumisaste oli 100 %.</p> <p>Opetus- ja koulutuspalveluiden oma henkilöstö on pitänyt koulutuksia yksiköissä monipuolisesti. Keväällä 2024 tehtiin tiedolla johtamisen taulukko, johon kerättiin kaikki opetuspalveluiden suunnitelmat ja ohjeistukset. Se toimii myös perehdytyksen apuna. Kehityskeskustelut on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Koulutussuunnitelmaa on toteutettu. Koulutuspäivien määrä on 1 233.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta – toimintasuunnitelma on laadittu ja Unicefin hyväksyntä saatiin syyskuussa.</p> <p>Tilavuokrauksen ja osallistuvan budjetoinnin prosessikuvaukset on laadittu.</p>
9.3	Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakoivasti	<p>Palveluverkkosuunnitelma valmistui keväällä 2024. Palveluverkkosuunnitelman laadinnassa olivat mukana varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut, opetus- ja koulutuspalvelut sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut.</p>

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2023	MTA2024	TP2024
Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut, nettomenot €/0-6 -vuotias asukas	11 681	12 140	11 836
Opetus- ja koulutuspalvelut nettomenot €/oppilas	10 453	10 248	10 485
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, nettomenot €/asukas	185	178	185

Tehokkuusmittarit laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2023	MTA2024	TP2024
Varhaiskasvatus – ja esiopetuspalvelut (tilastointipäivä 31.12.2024)			
Kunnallisessa varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä (pk+pph+avoin+ostopalvelu+ esiop. täydentävä vaka)	1 386	1 402	1 395
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä (yksit. hoid. tuki ja palveluseteli)	428	530	437
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	382	350	349
Opetus- ja koulutuspalvelut (tilastointipäivä 20.9.2024)			
Perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-9 lk	3 901	3 900	3 855
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä (ei sisällä kaksoistutkintoa)	451	450	451
Kaksoistutkintoa (ammattillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto) opiskelevien määrä	71	70	72
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut (tilastointipäivä 31.12.2024)			
Kirjaston lainaukset, kpl	636 821	600 000	671 316
Kulttuuripalveluiden järjestämät tilaisuudet ja kävijämäärät	44/20 374	30/15 000	46/16 206
Ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntaryhmät ja osallistujamäärät	29/420	32/500	30/444
Nuorisotilojen (4) kävijämäärät	12 976	12 000	12 577
Liikkuvan nuorisotyön kävijämäärät (Kyläkolli)	7 619	7 000	7 316
Liikunta-avustukset, €	172 000	172 000	172 000
Nuorisoavustukset, €	26 294	28 000	54 306
Kulttuuriavustukset, €	41 100	41 100	37 450
Muut hyvinvointia edistävät avustukset, € *)	66 400	66 400	41 640
Taiteen perusopetuksessa olevien lasten ja nuorten määrä (tilastointipäivä 20.9.2024)	303	310	333
Kansalaisopiston kävijämäärä	4 352	5 000	4 729
Sivistyskeskuksen henkilöstön määrä (vakituiset vakanssit)	805	805	782
Sivistyskeskuksen nettokustannukset/euroa/asukas	2 401	2 376	2 374

Eurotunnusluvut laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

*) Vuonna 2023 nimellä "Muut osallisuutta ja yhteisöllisyyttä edistävät avustukset". Vuonna 2024 osa avustuksista siirrettiin nuorisopalveluiden avustuksiin.

Väestö: Tilastointipäivä 31.12.

2022	32 959
2023	33 473 virallinen
2024	33 951

3.1.3 Tekninen keskus

Vastuhenkilö: elinympäristöjohtaja Sirkku Malviola

Talous

TEKNINEN KESKUS, euroa	TP 2024	Alkup. TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	TP 2023
Toimintatuotot	30 133 672	27 723 970	0	27 723 970	-2 409 702	108,7	29 200 953
ulkoiset	7 335 145	6 770 000	0	6 770 000	-565 145	108,3	6 724 069
sisäiset	22 798 528	20 953 970	0	20 953 970	-1 844 557	108,8	22 476 885
Toimintakulut	-29 790 676	-36 205 836	3 584 729	-32 621 107	-2 830 431	91,3	-29 931 107
ulkoiset	-27 125 331	-32 988 390	3 584 729	-29 403 661	-2 278 330	92,3	-27 326 415
sisäiset	-2 665 345	-3 217 446	0	-3 217 446	-552 101	82,8	-2 604 692
Toimintakate	342 996	-8 481 866	3 584 729	-4 897 137	-5 240 133	-7,0	-730 153
Poistot ja arvonalentumiset	-10 829 673	-14 792 143	4 890 871	-9 901 272	928 401	109,4	-12 751 983

Investoinnit (valtuustoon nähden sitovat)

Tekninen keskus	TP 2024	Alkup. TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	TP 2023
Tuotot	0	0	0	0	0	0	1 095 982
Kulut	-30 309 285	-34 520 000	2 790 000	-31 730 000	-1 420 715	95,52	-38 249 807
Netto	-30 309 285	-34 520 000	2 790 000	-31 730 000	-1 420 715	95,52	-37 153 825

Teknisen keskuksen talous

Teknisen keskuksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Toimintatuotot ylittivät budjetoidun ja toimintakulut jäivät ennakoitua pienemmiksi. Useat muutokset ja epävarmuustekijät vaikeuttivat talouden ennustettavuutta budjetointivaiheessa ja vuoden aikana tehtiin kaksi muutostalousarviota.

Teknisen keskuksen ulkoiset toimintatuotot ylittivät arvioidun. Toimintatuottojen toteuma vuonna 2024 oli 108,3 % (vuonna 2023 toteuma 99,5 %), mikä on 565 145 euroa arvioitua enemmän.

Ulkoisten toimintakulujen toteuma oli 92,3 % muutostalousarvioon verrattuna (vuonna 2023 toteuma 88,7 %), eli 2 278 330 euroa arvioitua vähemmän. Ulkoisten toimintakulujen arvioitua vähäisempi kertymä koostuu useista eri syistä.

Toimintaympäristö

Teknisen keskuksen toimintaa ohjaa ensisijaisesti Kangasalan kaupunkistrategia. Lisäksi toimintaa ja tavoitteita ohjaavat erilaiset säännökset ja kaupungin sekä Tampereen kaupunkiseudun ohjelmat ja tiekartat. Niitä ovat muun muassa kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, maapoliittinen ohjelma, kaupunkiseudun rakennesuunnitelma, kaupungin hyväksymä MAL-sopimus, ilmastotiekartta ja liikennejärjestelmäsuunnitelma.

Tekninen keskus kehittää ja vahvistaa osaltaan kaupungin elinympäristöä ja elinvoimaa edistään kaupunkilaisten hyvinvointia monipuolisin keinoin. Se vastaa kaupungin maankäytöstä, kaduista ja yleisistä alueista, rakennuksista, vesihuollosta, viranomaispalveluista sekä ateria- ja siivouspalveluista. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja niitä kehitetään edelleen yhteistyössä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Teknisen keskuksen palvelualueet ovat ateria- ja siivouspalvelut, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö- ja rakennusvalvonta. Lisäksi tekniseen keskuksen kuului vuoden 2024 loppuun asti Kangasalan Vesi -liikelaitos. Tampereen kaupunki järjestää isäntäkuntana Kangasalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon sopimuksen mukaisesti.

Ateria- ja siivouspalvelut tuottaa palvelua kaupungin varhaiskasvatukselle ja kouluille ja lisäksi siivouspalveluita virastoihin ja kaupungin muihin kohteisiin. Ateria- ja siivouspalvelut ostaa siivouspalveluita muutamiin kaupungin kohteisiin, kuten Konsta-kirjastoautoon ja Kontulan juhlataloon.

Maankäytön palvelualue vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, yhdyskuntarakenteen muotoutumisesta, maaomaisuuden hoidosta, paikkatietorekisterin ja kartaston, sekä 3D-kaupunkimallin ylläpitoon liittyvistä tehtävistä ja valtion lainoittamaan asuntotuotantoon liittyvistä tehtävistä. Moniarvoisen elinympäristön säilyttämiseksi ja rakentamiseksi kaavoitus laatii mm. yleis- ja asemakaavoja ja korttelisuunnitelmia.

Rakentamisen palvelualue vastaa kaupungin peruspalvelukiinteistöistä, kaduista ja muista yleisistä alueista. Palvelualueen vastuulla on rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen ja rakentaminen. Palvelualueen tehtäviin kuuluu rakennusten, katujen, viheralueiden, uima- ja venerantojen, erilaisten kenttien ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Rakentamisen palvelualueella on neljä palveluyksikköä, jotka ovat infran suunnittelu ja rakentaminen, talon suunnittelu ja rakentaminen, kiinteistöjen ylläpito ja ulkoalueiden ylläpito. Kadut hoidetaan ostopalveluina yksityisiltä palveluntarjoajilta.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue sisältää ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan ja pysäköinninvalvonnan. Palvelualueella hoidetaan mm. ympäristönsuojelulain, maa-aineslain,

maankäyttö- ja rakennuslain sekä pysäköinninvalvonnan viranomaistehtäviä. Tehtävistä keskeisimpiä ovat ympäristö-, maa-aines-, rakennus-, toimenpide-, maisematyö-, maastoliikenneluvat, rakentamisen poikkeusluvut, suunnittelutarveratkaisut, melu- ja tärinäilmoitukset, vesihuoltolain mukaiset vapautukset, pysäköintivirhemaksut, viranomaislausunnot, erilaiset valvontatehtävät ja ympäristön tilan seuranta. Palvelualueella otetaan käyttöön uusi tietojärjestelmä.

Painopistealueet 2024

Teknisessä keskuksessa ylläpidettiin, kehitettiin ja vahvistettiin entisestään kaupungin elinvoimaa ja palveluita ja lisättiin elinympäristön viihtyisyyttä ja kaupunkilaisten hyvinvointia. Kaupungin väkiluku kasvoi edelleen huomattavasti ja Kangasala menestyi hyvin elinvoimaa mittaavissa selvityksissä. Keskustan kehittämistä ja keskustan rakennushankkeiden toteuttamisen edistämistä jatkettiin pitkäjänteisesti. Timanttikorttelin rakentaminen käynnistyi ydinkeskustassa. Yritysten toimipaikka- ja tonttitarjonnan mahdollisuuksia edistettiin hankkimalla raakamaata ja edistämällä kaavoja, jotka lisäävät yritystonttien määrää.

Kestävä kehityksen huomioiminen asioita valmisteltaessa ja päätöksenteossa, tiedolla johtaminen, digitaaliset palvelut, asiakaslähtöisyys, yritysmuotoisuus ja monipuolinen osallistaminen olivat keskeistä henkilökunnan toiminnassa. Jokainen palvelualue kertoi aktiivisesti toiminnastaan muun muassa laatimalla useita tiedotteita ja osallistumalla erilaisiin tapahtumiin. Teknisen keskuksen henkilökunta osallistui myös aktiivisesti seudun yhteistyöryhmien kokouksiin.

Kangasala on HINKU-kunta, jonka tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Teknisessä keskuksessa toteutettiin kaupungin Ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartan tavoitteita. Niiden toteutumisesta laaditaan erillinen raportti. Tiekartan tavoitteet ohjasivat kestävään kasvuun ja hiilineutraalisuuden edistämiseen. Luonnon monimuotoisuuden turvaamista toteutettiin laajentamalla luonnonsuojelualueiden pinta-alaa kaupungin omistuksessa olevilla luontoarvoiltaan arvokkaiden alueiden osalla.

Rakennusvalvonnan lainsäädännön merkittävät muutokset tulivat voimaan 1.1.2025. Viranomaistoinnin taksa muutettiin vastaamaan uusia säännöksiä ja rakennusjärjestyksen uudistamista työstettiin.

Kaupunkilaisten hyvinvointia edistettiin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa. Valtuuston 14.3.2022 hyväksymän Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet vuosille 2022-2025 olivat edelleen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, mielen hyvinvoinnin vahvistaminen, arjen hyvinvoinnin tukeminen ja turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen. Henkilökunnan työmääriä ja töiden mitoitusta seurattiin aktiivisesti ja muuttuneisiin tilanteisiin reagoitiin mahdollisuuksien mukaan.

Rakennetun ympäristön digitalisaatiota koskevat uudet lait tulivat voimaan 1.1.2024, jolloin myös uusi valtakunnallinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmä avautui käyttäjille. Tekninen keskus aloitti niihin liittyen uuden tuotantojärjestelmän käyttöönoton ja vanhojen säilyvien järjestelmien integroimisen ja datan konversiot uuteen järjestelmään.

Lamminrahkan eteläosan kaupanalan toimijoiden sijoittumiseen tähtäävää kaavamutosta edistettiin. Saarenmaan osayleiskaavan laadinta käynnistettiin alusta. Ruutana-Tarastenjärvi-Asema osayleiskaavaan tehtiin selvityksiä. Kaavoituskatsauksessa mainittu asemakaava numero 437 Suinulassa tehtiin valmiiksi vuoden 2024 aikana valtuuston edellyttämän mukaisesti.

Rakentamisen palvelualueella toteutettiin investointiohjelmaa ja ylläpidettiin rakennettua omaisuutta ja ympäristöä. Investointiohjelma oli edelleen mittava. Merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2024 olivat Ruutanan koulun, Pikkolan pienten lasten yksikön ja Lemetyn alueen infran rakentaminen. Muita merkittäviä hankkeita olivat keskustassa Keskon laajennushankkeeseen liittyvien katumuutosten suunnittelu ja rakentaminen ja Lamminrahkan pohjoisosan katu-, hulevesi ja viheraluesuunnittelu ja Lamminrahkan pohjoisosan infran rakentaminen alkaen syksyllä 2024.

Tekninen keskus edisti liikenneverkkohankkeiden toteuttamista osallistumalla valtateiden 9 ja 12 suunnitteluryhmiin ja kommentoimalla suunnitelmia. Kehä 2:n rakennushankkeen tiesuunnitelmaa laadittiin yhdessä ELY-keskuksen ja Tampereen kaupungin kanssa.

Talouden ja toiminnan merkittävät poikkeamat

Teknisen keskuksen tulojen ja menojen kertymiselle on tyypillistä, että ne eivät kerry tasaisesti ympäri vuoden, vaan painottuvat loppuvuoteen. Puolivuotisseurannan perusteella arvioitiin koko vuoden osalta henkilöstökulujen jäävän noin 500 000 euroa ja elintarvikekulujen noin 300 000 euroa alle budjetoidun. Tuloissa arvioitiin rakennusvalvontamaksujen jäävän alle budjetoidun. Pääasialliset syyt alituksille olivat täyttämättömien vakanssien määrä, elintarvikkeiden odotettua maltillisempi hinnannousu ja arvioitua vähäisempi oppilasmäärä Lamminrahkassa. Tulokertymässä rakennusvalvonnan lupatulot jäivät alle budjetoidun, mikä johtui rakentamisen ja erityisesti suurien rakennushankkeiden vähentymisestä, mikä puolestaan johtui talouden yleisestä tilasta ja rakennusalan matalasuhdanteesta.

Tekninen keskus teki vuoden 2024 aikana kaksi muutostalousarviota. Ensimmäinen niistä hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa ja toinen joulukuun alussa. Kesäkuun muutostalousarviossa korjattiin talous- ja tuottavuusohjelman muutosten yhteydessä havaittuja puutteita talousarviosta, ja joulukuussa toteutunien perusteella epätodennäköisiksi muodostuneita menoja vähennettiin ennusteiden mukaisesti.

Valtuusto hyväksyi 10.6.2024 § 49 muutostalousarviossa talous- ja tuottavuusohjelmassa esitetyjä kustannusvaikutuksia yhteensä 302 730 euroa. Lisäksi muutostalousarviossa huomioitiin seuraavia teknisen keskuksen toimintakuluissa olevia poikkeamia:

- Ateria- ja siivouspalveluiden elintarvikkeiden oston määrärahasta (aineet ja tarvikkeet) vähennettiin 70 000 euroa. Määrärahan käyttö alittui, koska Lamminrahkan koulukeskuksessa oli aiemmin arvioitua vähemmän oppilaita eli ruokailijoita. Elintarvikkeiden hinnat eivät olleet myöskään nousseet ennakkotietojen mukaisesti.
- Rakentamisen palvelualueen sähkön oston määrärahoista (aineet ja tarvikkeet) vähennettiin 400 000 euroa. Määrärahasta säästy, koska sähkön hinta oli alempi kuin budjetointivaiheessa ennakkotietojen perusteella oli arvioitu.
- Rakentamisen palvelualueen vuokramenojen määrärahasta (muut toimintakulut) vähennettiin 1 400 000 euroa. Rakennusten ja huoneistojen vuokraohteiden määrässä oli ollut muutoksia ja vuokraohteet hintoineen oli tarkistettu. Budjetista voitiin vähentää tarpeeton osa.

Lisäksi sivistyskeskukselta siirrettiin määrärahoja tekniselle keskukselle 236 000 euroa Kangasala Areenan kuluja varten. Kesäkuun muutostalousarviossa toimintamenojen määrärahasta vähennettiin yhteensä 1 836 730 euroa.

Valtuusto hyväksyi 9.12.2024 § 94 teknisen keskuksen toisessa muutostalousarviossa seuraavat muutokset:

- Teknisen keskuksen henkilöstökuluista vähennettiin 700 000 euroa. Ateria- ja siivouspalveluiden seitsemän Lamminrahkan vakanssia oli ollut vähäisestä oppilasmäärästä johtuen tarpeettomina täyttämättä koko vuoden ja lisäksi seitsemän muuta teknisen keskuksen vakanssia on ollut täyttämättä pitkän ajan.
- Ateria- ja siivouspalveluiden elintarvikkeiden oston määrärahasta (aineet ja tarvikkeet) voitiin vähentää 400 000 euroa. Määrärahan käyttö alittui, koska Lamminrahkan koulukeskuksessa oli edelleen aiemmin arvioitua vähemmän oppilaita eli ruokailijoita ja elintarvikkeiden hinnankorotukset eivät toteutuneet ennakoitun mukaisesti.
- Rakentamisen palvelualueen määrärahoista vähennettiin 650 000 euroa. Alitus koostui monista menokohdista, muun muassa sähkön hinta oli ollut alempi kuin budjetointivaiheessa oli arvioitu. Liikennealueilta ja kiinteistöjen kunnossapidosta jäi käyttämättä rahoitusta, koska kaikkia hankkeita ei ehditty toteuttamaan, eivätkä tarvikkeiden hinnat nousseet niin paljon kuin mihin oli varauduttu.

Teknisen keskuksen vuoden 2024 talousarvion toimintamenojen määrärahasta vähennettiin 1 750 000 euroa.

Muutostalousarvioiden jälkeen lopulliseen tulokseen vaikutti seuraavat asiat ja meno- ja tulokohtat:

- Rakentamisen palvelualueen rakentamisen ja kunnossapidon määrärahoista säästy muun muassa lauhan talven ja vähäisen lumitilanteen vuoksi 250 000 euroa.
- Sähkö- ja lämmityskulujen kokonaisuudesta säästy 150 000 €, koska sähkön hinnannousu ei realisoitunut aiempien ennusteiden mukaisesti ja toteutettiin sähkönkulutukseen vaikuttavia säästötoimenpiteitä.
- Maankäytön asiantuntijapalveluista jäi käyttämättä rahaa, koska kaikkia suunniteltuja selvityksiä ei tilattu, eivätkä kaikki tilatut selvitykset valmistuneet vuoden 2024 aikana.
- Ateria- ja siivouspalvelujen palvelujen ostoista säästy toiminnan suunnittelulla ulkopuolisista siivouspalveluista ja elintarvikemenoista.
- Toimintakuluihin vaikutti huomattavasti Kangasalan kaupungin arvonnisäveron tarkistuksesta tulleet menonoikaisut, jotka pienensivät toimintakuluja noin 300 000 euroa. Korjaukset kohdistuivat pääosin ulkoisiin vuokratuluihin.
- Henkilöstökuluista säästy 600 000 euroa. Palkkojen sivukulujen korjaukset edellisiltä vuosilta vaikuttivat palkkakuluihin alentavasti 50 000 euroa. Vakansseja oli vuoden aikana useita täyttämättä, mikä alensi kustannuksia. Palkkojen sivukulut ja palkankorotuksiin määritellyt korotukset toteutuivat tilikauden aikana pienempinä kuin oli budjetoitu.
- Maanvuokratuloja kertyi 400 000 euroa budjetoitua enemmän, mikä johtui vuokrien korotuksiin vaikuttavan elinkustannusindeksin poikkeuksellisen suuresta noususta ja vähäisestä vuokratonttien lunastuksen määrästä.

Vuosi oli monin tavoin haasteellinen ja muutoksia täynnä, mikä omalta osaltaan vaikeutti ennustettavuutta. Talous- ja tuottavuusohjelman säästökohteet sekä toiminnan tehostuminen ja muuttuminen lisäsivät tilikauden erityispiirteitä. Talousarviota tehtäessä arvioinnin tukena olleet ennusteet hintojen korotuksista ja inflaation vaikutuksista hintoihin eivät toteutuneet odotusten mukaisesti vaan jäivät alle odotusten.

Muutostalousarvioissa otettiin huomioon sen hetkisen tiedon perusteella olevat varmat talousarvion muutuskohdat. Joidenkin menoerien kohdalla muutoksia ei voitu tehdä yleisen äkillisiin tapahtumiin varautumisen takia, kuten myrskytuhoihin tai sähkön ja lämmön kulutukseen varautuminen loppuvuonna säästä riippuen.

Talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden etenemisen seuranta

Teknisen keskuksen talous- ja tuottavuusohjelman mukainen käyttötalouden menoja vähentävä tai tuloja lisäävä tavoite vuodelle 2024 oli yhteensä 704 281 euroa. Valtuuston 10.6.2024 § 49 tekemien talous- ja tuottavuusohjelman mukaisten päätösten kustannusvaikutus on yhteensä noin 807 730 euroa vuodessa. Tehtyjen päätösten kustannusvaikutus vuonna 2024 oli yhteensä noin 302 730 euroa.

Vuonna 2024 tehtyjen päätösten kustannusvaikutukset toteutuvat täysimääräisesti vuodesta 2025 alkaen.

Teknisen keskuksen keskeisten talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden kustannusvaikutus vuonna 2024:

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue:

- Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun taksojen korottaminen 20 %, 50 000 euroa

Rakennusvalvonnan lupatulot jäivät alle budjetoidun, mikä johtuu rakentamisen ja erityisesti suurien rakennushankkeiden vähentymisestä. Taksojen korotukset hyväksyttiin lautakunnassa.

Maankäytön palvelualue:

- Vakanssin lopettaminen: kartoittaja (1308), 38 930 euroa

Rakentamisen palvelualue:

- Vakanssin lopettaminen: rakennusalan yleisammattimies (1327), 41 100 euroa
- Koy Harjunsola 1 tekninen alasajo, jolloin vastikkeet poistuvat, 180 000 euroa
- Luovutaan viheralueiden ei välttämättömistä korjaustoimenpiteistä, kuten nurmikot, puistokäytävät, 50 000 euroa
- Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluista vähennetään, 50 000 euroa
- Rakentamisen palvelualueen materiaali- ja tarvikeostoista vähennetään, 50 000 euroa

Ateria- ja siivouspalveluiden palvelualue:

- Vakanssin lopettaminen: palvelutyöntekijä (Lamminrahka, ei vakanssinumeroa), 39 690 euroa
- Ateria- ja siivouspalveluiden sijaisuuksien järjestäminen omilla kiertävillä sijaisilla, 40 000 euroa
- Ateriapalveluiden elintarvikeostojen vähentäminen, 50 000 euroa

Resurssimuutokset

Teknisen keskuksen vuoden 2024 talousarvioesitys ei sisältänyt uusia vakansseja. Talous- ja tuottavuusohjelman mukaisesti tekniseltä keskukselta vähennettiin yhteensä 6 vakanssia. Vähennykset olivat maankäytön palvelualueelta kaksi kartoittajan vakanssia, rakentamisen palvelualueelta rakennusalan yleisammattimies ja ateria- ja siivouspalvelujen palvelualueelta Lamminrahkaan osoitetut kaksi palvelutyöntekijän vakanssia ja yksi palveluesimiehen vakanssi. Henkilöstömenojen vähennysvaikutus vuositasolla oli noin 250 000 euroa.

Teknisen keskuksen investoinnit

Teknisen keskuksen investointimenoista toteutui 95,52 % eli 30 309 285 euroa. Vuonna 2023 investointien toteuma oli 89,87 %, eli 38 247 807 euroa. Vuonna 2024 investoinnit toteutuivat hyvin, eikä toteumassa ollut merkittäviä poikkeamia.

STRATEGISET TAVOITTEET 2024

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala ja 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	2. Hiilineutraali ja kestävä tulevaisuuden kaupunki
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet ja toteuma vuonna 2024

Nu- mero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024	Tavoite toteutui /ei toteutunut
1.1	Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi	Saarenmaan osayleiskaavan laadinta aloitettiin alusta. Saarenmaalta saatiin hankittua 31 hehtaaria maata. Lamminrahkan yritysten sijoittumismahdollisuuksia parantava kaavaluonnos oli nähtävillä.	Toteutui osittain
1.5	Kehitämme liikenneverkkoa <ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme raideliikennehankkeita. 	Kehä 2:n tiesuunnitelmaa laadittiin yhdessä Ely:n ja Tampereen kaupungin kanssa. Suunnitelma valmistuu vuonna 2025.	Kyllä

Nu- mero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024	Tavoite toteutui /ei toteutunut
	<ul style="list-style-type: none"> Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen 	Osallistuttiin valtateiden 9 ja 12 suunnittelu- ja hanketyöryhmien työskentelyyn.	
1.9	Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä	Atsii osallistui neljään oppilaitosten rekrytointitapahtumaan ja atsiissa oli 15 oppisopimusopiskelijaa.	Kyllä
2.1	Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	Ruokahävikin määrä laski edellisvuoteen verrattuna. Siivouksessa käytettiin yhä enemmän kierrätysmateriaaleja. Rakennusvalvonta järjesti neuvontaa rakentamisen hiilineutraalisuuteen liittyvissä asioissa.	Kyllä
2.3	Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävää liikkumista edistäen <ul style="list-style-type: none"> Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauha- taajama Parannamme kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia 	Suunnitellut kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien laajentamiset toteutuivat.	Kyllä
2.5	Maankäytössä huomioidaan hiilinielut, luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset	Selvitettiin hiilinielulaskurin hankintaa, mutta tavoitteidemme mukaista laskuria ei ollut vielä saatavilla. Rutana-Tarastenjärvi-Asema oy:n luontoselvitykset valmistuivat pääosin. Kaupungin luonnonsuojeluala-alueiden pinta-ala lisättiin.	Toteutui osittain

Nu- mero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024	Tavoite toteutui /ei toteutunut
5.2	Kehitämme houkuttelevia retkeilyreittejä ja virkistysalueita	Työohjelman mukaiset työt tehtiin, kuten uusittiin pitkospuita ja reitien opasteita ja rakennettiin esteetön käymälä polun varteen taukopaikalle.	Kyllä
9.1	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa	Maankäytön palvelumaksujen päivitystarve kartoitettiin ja maksut ovat ajantasalla. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun taksojen korotettiin Talousarvion toteutumista seurattiin kuukausitasolla ja menobudjetti alitettiin.	Kyllä
9.6	Hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme	Rakentamisen palvelualueella kartoitettiin resursseja, työmääriä ja tarpeita ja voimavaroja kohdennettiin tarkoituksenmukaisesti. Kokeiltiin uusia toimintamalleja, kuten yhteistoiminnallista projektinjohdourakkaa. Atsiissa erityisruokavalioruokien hävikin vaihteluväli oli kohteesta riippuen suuri.	Toteutui pääsääntöisesti

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	2023	MTA2024	TP2024
Koululounaan keskimääräinen hinta, €	3,05	3,05	3,05
Rakennusten energiankulutus kWh/m ³	59,4	59,0	56,9
Hyväksytyt kaavat kpl/htv		1,09	1,18

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	2023	MTA2024	TP2024
Maanhankinta, ha	60	40	50
Tonttien luovutus, kpl	37	40	34
Valmistuneita asuntoja, kpl	528	380	463

Informatiiviset tunnusluvut	2023	MTA2024	TP2024
Kaupungin omistamien luonnonsuojelualueiden pinta-alan osuus kaupungin maaomaisuudesta, %	2,8	4	3,9
Liikenneväyliä, km	242	243	243
Leikkikentät, kiinteistöjen pihat, kpl	58	58	58
Tuotetut ateriamäärät, kpl	1 801 311	2 038 000	1 794 784
Siivottava pinta-ala m2 *)	-	90 460	92 299
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	274	306*	269
Nettomenot, €/asukas	615	768	583

*) Vuoden 2023 alusta osa henkilöstöstä, asiakkaista ja tiloista siirtyi hyvinvointialueelle

Väestö

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

Väestö:	Tilastointipäivä 31.12.
2022	32 959
2023	33 473
2024	33 951

3.1.5 Konserniyhtiöille ja yhteistoimintatahoille myönnetyt konsernituet ja avustukset

Konsernituen ja avustuksen kohde, euroa	TP2023	MTA2024	TP2024
STRATEGINEN JOHTO			
Kiinteistö Oy Taloherttua, avustus YH-kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohden- nettu avustuksena uusien rakennuskohteiden toteutta- misen rahoitukseen	77 051		38 500
Kangasalan Uimahalli Oy, Konsernituki Kaupungin osuus uimahallin rakentamisen rahoituksen (korko + lainanlyhennys) kustannuksista (konsernituki maksetaan korko- ja lainanlyhennyslaskua vastaan)	1055000+90000 (Val 9.10.-23) =1 145 000	enintään 1 159 000	1 140 000
Kangasala-talo Oy - vuokratuki	405 000	enintään 405 000	405 000
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo -Mobilieria III –hankkeen toteuttamiseksi rahoituskulu- avustus laina-ajalle 2009 - 2023, n. 18 000 €/vuosi	18 000	-	-
-Mobilieria IV –hanke 2015 - 2024 Val 10.11.2008 § 112	100 000	100 000	100 000
SIVISTYSKESKUS			
Kangasala-talo Oy, Konsernituki - kulttuuripalveluiden tuottamiseen	260 000	enintään 260 000	247 500
- museopalveluiden tuottamiseen	250 000	enintään 250 000	237 500
Kangasalan Jäähalli Oy - avustus (jäähallsopimukseen perustuva v.1996, v. 2006, 2016) Kh 8.2.2016 § 37	150 000	150 000	150 000
YHTEENSÄ, euroa	2 405 051	2 249 000	2 318 500

3.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoisen Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu
Kangasalan kaupunki ilman liikelaitosta

Kaupunki, ilman liikelaitosta, ulkoiset	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	13 019 210,00	139 083,00	13 158 293,00	14 783 438,19	1 625 145,19	12,35%
Myyntitulot	1 723 330,00	240 000,00	1 963 330,00	2 670 848,11	707 518,11	36,04%
Maksutulot	2 805 850,00	-103 000,00	2 702 850,00	2 944 857,94	242 007,94	8,95%
Tuet ja avustukset	1 721 010,00	0,00	1 721 010,00	1 869 072,95	148 062,95	8,60%
Muut toimintatulot	6 769 020,00	2 083,00	6 771 103,00	7 298 659,19	527 556,19	7,79%
Toimintamenot	-115 393 959,80	6 114 558,12	-109 279 401,68	-105 188 010,62	4 091 391,06	-3,74%
Henkilöstömenot	-63 483 067,72	820 933,12	-62 662 134,60	-60 761 329,85	1 900 804,75	-3,03%
Palvelujen ostot	-29 208 574,48	2 119 892,00	-27 088 682,48	-26 628 531,17	460 151,31	-1,70%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 749 094,10	1 130 733,00	-8 618 361,10	-7 743 004,85	875 356,25	-10,16%
Avustukset	-7 280 300,00	660 000,00	-6 620 300,00	-6 380 593,82	239 706,18	-3,62%
Muut toimintamenot	-5 672 923,50	1 383 000,00	-4 289 923,50	-3 674 550,93	615 372,57	-14,34%
Toimintakate	-102 374 749,80	6 253 641,12	-96 121 108,68	-90 404 572,43	5 716 536,25	-5,95%
Verotulot	87 671 000,00	429 000,00	88 100 000,00	88 994 348,19	894 348,19	1,02%
Valtionosuudet	20 275 364,00	-604 671,00	19 670 693,00	19 840 268,99	169 575,99	0,86%
Rahoitustulot ja menot	-1 748 000,00	10 000,00	-1 738 000,00	-386 492,23	1 351 507,77	-77,76%
Korkotulot	60 000,00	0,00	60 000,00	143 142,61	83 142,61	138,57%
Muut rahoitustulot	716 000,00	10 000,00	726 000,00	10 333 274,10	9 607 274,10	1323,32%
Korkomenot	-2 500 000,00	0,00	-2 500 000,00	-3 212 098,61	-712 098,61	28,48%
Muut rahoitusmenot	-24 000,00	0,00	-24 000,00	-7 650 810,33	-7 626 810,33	31778,38%
Vuosikate	3 823 614,20	6 087 970,12	9 911 584,32	18 043 552,52	8 131 968,20	82,05%
Poistot ja arvonalentumiset	-16 455 427,00	4 890 871,00	-11 564 556,00	-11 824 226,04	-259 670,04	2,25%
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 455 427,00	4 890 871,00	-11 564 556,00	-10 860 787,76	703 768,24	-6,09%
Arvonalentumiset		0,00		-963 438,28	-963 438,28	
Satunnaiset erät		0,00		0,00	0,00	
Satunnaiset menot		0,00		0,00	0,00	
Tilikauden tulos	-12 631 812,80	10 978 841,12	-1 652 971,68	6 219 326,48	7 872 298,16	-476,25%
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	1 446 653,00	-676 373,00	770 280,00	670 282,33	-99 997,67	-12,98%
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		100 000,00	100 000,00	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-11 185 159,80	10 302 468,12	-882 691,68	6 989 608,81	7 872 300,49	-891,85%

Verotettava tulo vuosina 2020-2024

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verottava tulo, milj. euroa	Muutosprosentti
2020	21,00	593,3	2,1
2021	21,00	623,8	5,1
2022	21,00	655,5	5,1
2023	8,36	740,0	12,9
2024	9,40	786,0*	6,2*

*Kuntakohtainen veroennustekehikko, 02/2025

Vuosien 2023 ja 2024 verotettava tulo asukasta kohden

	2023	2024
Tuloveroprosentti	8,36	9,4
Verotettava tulo/as (verotusvuosi)*	22 110	23 206*
Asukasluku 31.12. * ennakkotieto, tilastokeskus	33 473	33 966*

*ennakkotieto, verohallinto

Kiinteistövero vuosina 2021-2024

Kiinteistövero ,1000 euroa	2021		2022		2023		2024	
	Tuotto, 1000€	vero-%	Tuotto, 1000€	vero-%	Tuotto, 1000€	vero-%	Tuotto, 1000€	vero-%
1. YHTEENSÄ	7 683	0,64	8 136	0,64	8 724	0,63	9 799	0,69
1.1 RAKENNUKSET YHTEENSÄ	5 240	0,54	5 618	0,55	6 213	0,55	6 459	0,55
1.1.1 Vakituisen asumisen %	3 127	0,43	3 313	0,43	3 675	0,43	3 805	0,43
1.1.2 Muun kuin vakituisen asumisen %	602	1,03	621	1,03	680	1,03	610	1,03
1.1.3 Yleisellä kiinteistöveroprosentilla verotettavat rakennukset yhteensä	1 512	0,93	1 684	0,93	1 859	0,93	1 964	0,93
1.1.4 Voimalaitoksen %	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1.5 Yleishyödyllisen käytön % (rakennus)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
1.2 MAAPOHJAT YHTEENSÄ	2 443	1,04	2 518	1,05	2 510	1,05	3 341	1,40
1.2.1 Yleisellä kiinteistöveroprosentilla verotettavat maapohjat yhteensä	2 097	0,93	2 127	0,93	2 143	0,93	2 995	1,30
1.2.2 Yleishyödyllisen käytön % (maapohja)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0
1.2.3 Rakentamattoman rakennuspaikan %	346	4,00	391	4,00	367	4,00	345	4,00

Verotulot 2024, euroa**Verotulojen erittely**

	Alkup TA 2024	TA muutok- set	MTA 2024	TP 2024	Poikkeama
Verotulot	87 671 000	429 000	88 100 000	88 994 348	894 348
Kunnan tulovero	73 624 000	676 000	74 300 000	75 495 982	1 195 982
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 388 570	-1 388 570	4 000 000	4 055 773	55 773
Kiinteistövero	8 658 430	1 141 570	9 800 000	9 442 593	-357 407

Valtionosuudet 2024, euroa**Valtionosuuksien erittely**

	Alkup TA 2024	TA muutok- set	MTA 2024	TP 2024	Poikkeama
Valtionosuudet	20 179 364	-4 730 801	15 448 563	15 618 140	169 577
Kunnan peruspalvelujen valti- onosuus, ml. Tasaukset	24 285 422	-4 412 969	19 872 453	19 931 463	59 010
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 106 058	-317 832	-4 423 890	-4 313 324	110 567
Verotulomenetysten korvaus	96 000	4 126 130	4 222 130	4 222 129	-1
Yhteensä	20 275 364	-604 671	19 670 693	19 840 269	169 576

3.3 Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT / ULKOISET

Investointien toteutuminen palvelukeskuksittain, euroa, ulkoiset

Strateginen johto	2023	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	MTA 2024	TP 2024	Jäljellä MTA	Tot.-% MTA
Tuotot	1 608 024	514 700	-395 000	119 700	136 189	16 489	113,8%
Menot	-1 808 233	-3 050 000	-1 030 000	-4 080 000	-3 843 210	236 790	94,2%
Netto	-200 209	-2 535 000	-1 425 000	-3 960 300	-3 707 021	253 279	%93,6

Sivistyskeskus	2023	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	MTA 2024	TP 2024	Jäljellä MTA	Tot.-% MTA
Tuotot	377 874						
Menot	-2 543 360	-2 550 000	312 000	-2 238 000	-1 560 783	677 217	69,7 %
Netto	2 165 486	-2 550 000	312 000	-2 238 000	-1 560 783	677 217	69,7 %

Tekninen keskus	2023	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	MTA 2024	TP 2024	Jäljellä MTA	Tot.-% MTA
Tuotot	1 095 982						
Menot	-38 249 807	-34 520 000	2 790 000	-31 730 000	-30 309 285	1 420 715	95,5 %
Netto	37 153 825	-34 520 000	2 790 000	-31 730 000	-30 309 285	1 420 715	95,5 %

Kaupunki (ilman Vesi-liikelaitosta)	2023	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	MTA 2024	TP 2024	Jäljellä MTA	Tot.-% MTA
Tuotot	3 081 880	514 700	-395 000	119 700	136 189	16 489	113,8 %
Menot	-42 601 400	-40 120 000	2 072 000	-38 048 000	-35 713 278	2 334 722	93,9 %
Netto	- 39 519 520	-39 605 300	1 677 000	-37 928 300	-35 577 089	2 351 211	93,8 %

Kangasalan Vesi-liikelaitos	2023	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	MTA 2024	TP 2024	Jäljellä MTA	Tot.-% MTA
Tuotot							
Menot	-3 988 482	-4 610 000	-	-4 610 000	-2 851 845	1 758 155	61,9 %
Netto	-3 988 482	- 4 610 000	-	-4 610 000	-2 851 845	1 758 155	61,9 %

Kaupunki (ml. Vesi-liikelaitos)	2023	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	MTA 2024	TP 2024	Jäljellä MTA	Tot.-% MTA
Tuotot	3 081 880	514 700	-395 000	119 700	136 189	16 489	113,8 %
Menot	-46 589 882	-44 730 000	2 072 000	-42 658 000	-38 565 123	4 092 877	90,4 %
Netto	-43 508 002	-44 215 300	1 677 000	-42 538 300	-38 428 934	4 109 366	90,3 %

*Investoinneista vähennetty Vesi-liikelaitoksen projektikirjausten kirjanpidollinen oikaisu, -95 742 e

Investointiosassa esitetään määrärahat käyttöomaisuuden hankintaan. Käyttöomaisuus aktivoidaan taseeseen ja poistetaan tuloslaskelman kautta vuosikuluina. Poistolaskennassa noudatetaan valtuuston vuonna 2024 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Investointien sitovuustaso valtuustossa

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Suurimmat investoinnit vuonna 2024 M€ ulkoiset

Investointikohde	TP2024 M€
Ruutanan uusi koulu	10,65
Pikkolan pienten lasten yksikkö	9,43
Osakkeiden osto	2,50
Lemetty	2,27
Keskusta, Liisan- ja Finnentien perusparantamien	1,87
Maa-alueiden uushankinta	1,34
Lamminrahka, kadut ja viheralueet	1,03
Ruutanan koulun kalusto 2024	0,97
Peruskunnostusmääräraha 2024	0,65
Mobilian ranta	0,63

3.4 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

Ulkoisen TP talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu, euroa

26.3.2025

Kangasalan kaupunki ilman vesi - liikelaitosta, ulkoiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	3 823 614,20	6 087 970,12	9 911 584,32	17 607 852,52	7 696 268,20	77,65%
Satunnaiset erät		0,00		0,00	0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 281 800,00	0,00	-1 281 800,00	-1 036 197,30	245 602,70	-19,16%
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-40 120 000,00	2 072 000,00	-38 048 000,00	-35 808 924,12	2 239 075,88	-5,88%
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0,00		0,00	0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 796 500,00	-395 000,00	1 401 500,00	2 272 474,38	870 974,38	62,15%
Toiminta ja investoinnit, netto	-35 781 685,80	7 764 970,12	-28 016 715,68	-16 964 794,52	11 051 921,16	-39,45%
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys		0,00		-56 224,18	56 224,18	
Antolainasaamisten vähennys		0,00		0,00	0,00	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	42 000 000,00	-6 000 000,00	36 000 000,00	35 000 000,00	-1 000 000,00	-2,78%
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 366 666,00	0,00	-18 366 666,00	-17 316 666,00	1 050 000,00	-5,72%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Vaikutus maksuvalmiuteen	0,00	0,00	0,00	-3 698 510,68	-3 698 510,68	

Vaikutus maksuvalmiuteen -erään sisältyy: toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta, 1000 €

24.3.2025

	Sitovuus	MENOT MÄÄRÄRAHAT ILMAN LIIKELAITOSTA					Tuloarviot ILMAN LIIKELAITOSTA				
Kangasalan kaupunki ilman liikelaitosta, 1 000 €	N/B	TA 2024	TA-muutokset	MTA 2024	Toteuma	Poikkeama MTA	TA 2024	Ta-muutokset	MTA 2024	Toteuma	Poikkeama MTA
KÄYTTÖTALOUSOSA		115 394	6 115	109 279	105 188	4 091	13 019	139	13 158	14 783	1 625
Strateginen johto	B	18 829	2 375	16 454	15 619	835	2 247	0	2 247	2 598	351
Sivistyskeskus	B	63 576	155	63 421	62 444	978	4 002	139	4 141	4 851	709
Tekninen keskus	B	32 988	3 585	29 404	27 125	2 278	6 770	0	6 770	7 335	565
TULOSLASKELMAOSA											
VEROTULOT	B						87 671	429	88 100	88 994	894
VALTIONOSUUDET	B						20 275	-605	19 671	19 840	170
Rahoitustuotot ja -kulut	N	2 524	0	2 524	10 863	-8 339	776	10	786	10 476	9 690
INVESTOINTIOSA											
Strateginen johto	N	3 050	1 030	4 080	3 843	237	515	-395	120	136	16
Sivistyskeskus	N	2 550	-312	2 238	1 561	677	0		0	0	
Tekninen keskus	N	34 520	-2 790	31 730	30 309	1 421	0		0	0	
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten vähennys	B						0		0	0	
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						42 000	-6 000	36 000	35 000	-1 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	18 367		18 367	17 517	850					
YHTEENSÄ		176 405	4 043	168 218	169 281	-1 063	164 256	-6 422	157 835	169 231	11 396

1) B=sitovana eränä toimintamenojen yhteissumma
bruttomääräraha/-tuloarvio

4. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

4.1 Kangasalan kaupungin tuloslaskelma

Kangasalan kaupunki	1-12/2024		1-12/2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	11 496 655,36		10 822 865,99	
Maksutuotot	2 944 857,94		2 690 111,88	
Tuet ja avustukset	1 876 397,40		2 241 442,09	
Muut toimintatuotot	7 298 659,19	23 616 569,89	6 683 989,26	22 438 409,22
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-50 465 158,73		-49 461 599,23	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-9 749 351,18		-10 321 842,05	
Muut henkilösivukulut	-1 998 002,17		-2 353 996,12	
Palvelujen ostot	-30 308 381,58		-30 405 393,20	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 708 176,91		-8 922 303,51	
Avustukset	-6 380 593,82		-6 728 278,95	
Muut toimintakulut	-3 723 439,85	-111 333 104,24	-3 881 137,06	-112 074 550,12
Toimintakate		-87 716 534,35		-89 636 140,90
Verotulot		88 994 348,19		84 056 650,19
Valtionosuudet		19 840 268,99		23 532 717,94
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	143 142,61		301 687,07	
Muut rahoitustuotot	10 341 658,70		15 031 826,03	
Korkokulut	-3 249 380,98		-2 061 506,05	
Muut rahoituskulut	-7 650 821,09	-415 400,76	-11 224 707,92	2 047 299,13
Vuosikate		20 702 682,07		20 000 526,36
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 603 906,71		-16 573 785,96	
Arvonalentumiset	-1 033 458,87	-14 637 365,58	-285 586,35	-16 859 372,31
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	172 982,25			
Satunnaiset kulut	0,00	172 982,25		
Tilikauden tulos		6 238 298,74		3 141 154,05
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		676 886,53		252 847,44
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		100 000,00		2 368 249,14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		7 015 185,27		5 762 250,63

4.2 Kangasalan kaupungin rahoituslaskelma

	1-12/2024		1-12/2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	20 266 982,07		20 000 526,36	
Satunnaiset erät	0,00			
Tulorahoituksen korjauserät	-1 036 197,30	19 230 784,77	-722 042,20	19 278 484,16
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-38 661 007,10		-46 621 631,35	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		1 472 500,45	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 368 216,51	-36 292 790,59	2 248 823,65	-42 900 307,25
Toiminnan ja investointien rahavirta		-17 062 005,82		-23 621 823,09
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-56 224,18		-53 571,61	
Antolainasaamisten vähennys	0,00	-56 224,18	8 566,48	-45 005,13
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 000 000,00		40 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 516 666,00		-14 859 298,60	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	17 483 334,00	0,00	25 140 701,40
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	131 793,62		89 216,09	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	766 984,05		3 890 279,63	
Korottomien velkojen muutos	-3 009 508,87	-2 110 731,20	-10 344 232,10	-6 364 736,38
Rahoituksen rahavirta		15 316 378,62		18 730 959,89
Rahavarojen muutos		-1 745 627,20		-4 890 863,20
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	46 355 957,67		48 101 584,87	
Rahavarat 1.1.	48 101 584,87	-1 745 627,20	52 992 448,07	-4 890 863,20

4.3. Kangasalan kaupungin tase

Kangasalan kaupunki		
VASTAAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A Pysyvät vastaavat	274 564 232,09	251 207 703,38
I Aineettomat hyödykkeet	84 309,44	44 997,33
1. Aineettomat oikeudet	0,00	32 720,08
2. Muut pitkävaikutteiset menot	84 309,44	71,91
3. Ennakkomaksut	0,00	12 205,34
II Aineelliset hyödykkeet	248 150 495,33	227 491 960,74
1. Maa- ja vesialueet	33 351 181,78	32 738 697,47
2. Rakennukset	106 407 971,44	111 927 619,99
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	61 646 900,46	59 651 237,49
4. Koneet ja kalusto	4 884 533,11	4 595 137,02
5. Muut aineelliset hyödykkeet	308 055,98	283 050,53
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	41 551 852,56	18 296 218,24
III Sijoitukset	26 329 427,32	23 670 745,31
1. Osakkeet ja osuudet	25 590 748,41	23 156 162,80
4. Muut saamiset	738 678,91	514 582,51
B Toimeksiantojen varat	4 042 440,88	4 070 250,97
2. Lahjoitusrahastojen varat	3 836 500,28	3 863 278,18
3. Muut toimeksiantojen varat	205 940,60	206 972,79
C Vaihtuvat vastaavat	52 882 016,50	55 394 627,75
II Saamiset	6 526 058,83	7 293 042,88
Pitkäaikaiset saamiset	395 089,71	491 308,60
1. Myyntisaamiset	74 914,22	133 714,22
2. Lainasaamiset	252 175,49	289 594,38
3. Muut saamiset	68 000,00	68 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	6 130 969,12	6 801 734,28
1. Myyntisaamiset	3 207 335,89	3 721 444,13
2. Lainasaamiset	29 882,79	29 882,79
3. Muut saamiset	1 414 747,05	1 543 639,09
4. Siirtosaamiset	1 479 003,39	1 506 768,27
III Rahoitusarvopaperit	28 546 741,98	26 956 698,97
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	249 047,00	249 047,00
4. Muut arvopaperit	28 297 694,98	26 707 651,97
IV Rahat ja pankkisaamiset	17 809 215,69	21 144 885,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ	331 488 689,47	310 672 582,10

Kangasalan kaupunki		
VASTATTAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A Oma pääoma	148 718 586,47	141 703 401,20
I Peruspääoma	63 198 773,11	63 198 773,11
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	78 504 628,09	72 742 377,46
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 015 185,27	5 762 250,63
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	12 920 598,98	13 697 485,51
1. Poistoero	8 920 598,98	9 597 485,51
2. Vapaaehtoiset varaukset	4 000 000,00	4 100 000,00
D Toimeksiantojen pääomat	3 445 425,89	3 341 442,36
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	2 811 026,57	2 837 804,47
3. Muut toimeksiantojen pääomat	634 399,32	503 637,89
E Vieras pääoma	166 404 078,13	151 930 253,00
I Pitkäaikainen	129 366 214,43	113 645 391,06
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	111 266 680,95	96 347 979,55
5. Saadut ennakot	1 077 384,10	1 077 384,10
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	17 022 149,38	16 220 027,41
II Lyhytaikainen	37 037 863,70	38 284 861,94
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 816 666,00	15 252 033,40
5. Saadut ennakot	1 762,00	1 107 561,54
6. Ostovelat	9 844 703,50	10 340 429,83
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	1 059 716,53	1 393 366,55
8. Siirtovelat	8 315 015,67	10 191 470,62
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	331 488 689,47	310 672 582,07

4.4 Kangasalan kaupungin konsernituloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	44 423 708,84	43 709 570,81
Toimintakulut	-125 115 772,07	-126 163 507,41
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-38 041,06	20 030,58
TOIMINTAKATE	-80 730 104,29	-82 433 906,02
Verotulot	88 675 946,26	83 744 488,45
Valtionosuudet	19 901 171,76	23 590 261,13
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	256 519,56	364 103,06
Muut rahoitustuotot	9 791 135,32	14 572 360,23
Korkokulut	-4 541 956,15	-2 723 596,90
Muut rahoituskulut	-7 624 564,74	-11 357 109,17
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 118 866,01	855 757,22
VUOSIKATE	25 728 147,72	25 756 600,78
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 563 804,50	-21 656 044,92
Arvonalentumiset	-1 033 458,87	-315 511,80
Poistot ja arvonalentumiset	-19 597 263,37	-21 971 556,72
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	179 923,62	0,00
Satunnaiset erät	179 923,62	0,00
TILIKAUDEN TULOS	6 310 807,97	3 785 044,06
Tilinpäätössirrot	379,82	379,82
Tilikauden verot	-292 861,29	-335 921,55
Laskennalliset verot	35 847,51	155 186,45
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	8 953,78	12 241,41
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	6 063 127,77	3 616 930,19

4.5 Kangasalan kaupungin konsernin rahoituslaskelma

20.3.2025

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	25 292 447,76	25 756 600,78
Satunnaiset erät	6 941,37	0,00
Tilikauden verot	-292 861,29	-335 921,55
Tulorahoituksen korjauserät	-1 004 156,24	-989 517,97
	24 002 371,60	24 431 161,26
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-53 275 300,45	-49 174 952,91
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	1 472 500,45
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 474 307,81	2 888 190,99
	-50 800 992,64	-44 814 261,47
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 798 621,05	-20 383 100,20
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-118 958,78	-4 390,85
Antolainasaamisten vähennykset	64 650,16	8 566,48
	-54 308,62	4 175,63
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	55 308 000,00	40 850 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 001 657,69	-17 604 897,17
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-381 373,06	-306 685,39
	31 924 969,25	22 938 417,44
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	131 796,46	92 849,47
Vaihto-omaisuuden muutos	-32 055,58	-12 414,67
Saamisten muutos	-34 000,48	4 114 663,58
Korottomien velkojen muutos	-2 333 178,63	-10 618 653,75
	-2 267 438,23	-6 423 555,37
Rahoituksen rahavirta	29 603 222,40	16 519 037,69
Rahavarojen muutos	2 804 601,34	-3 864 062,51
Rahavarat 31.12.	63 489 641,94	60 685 040,60
Rahavarat 1.1.	60 685 040,60	64 549 103,07
Rahavarojen muutos	2 804 601,34	-3 864 062,51

4.6 Kangasalan kaupungin konsernitase

KONSERNITASE	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	35 976,17	87 393,56
Muut pitkävaikutteiset menot	101 386,55	57 989,19
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	12 205,34
Aineettomat hyödykkeet	137 362,73	157 588,09
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	35 502 294,79	34 861 419,20
Rakennukset	141 497 533,11	149 649 977,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	69 171 464,97	68 448 248,53
Koneet ja kalusto	6 030 037,40	5 801 891,35
Muut aineelliset hyödykkeet	1 182 273,36	1 248 048,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	59 042 611,62	20 150 407,32
Aineelliset hyödykkeet	312 426 215,25	280 159 992,38
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	954 821,80	992 862,86
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakk	8 519 240,23	8 084 501,16
Muut saamiset	690 670,99	468 490,15
Sijoitukset	10 164 733,02	9 545 854,17
PYSYVÄT VASTAAVAT	322 728 311,00	289 863 434,65
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	331 027,46	673 245,11
Lahjoitusrahastojen varat	3 836 577,57	3 863 357,55
Muut toimeksiantojen varat	205 940,60	206 972,79
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 373 545,63	4 743 575,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	167 194,66	135 139,08
Valmiit tuotteet	1 959,69	1 959,69
Vaihto-omaisuus	169 154,35	137 098,77
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	74 914,22	133 714,22
Lainasaamiset	0	-360 250,70
Muut saamiset	97 260,34	95 460,34
Siirtosaamiset	247,56	151,45
Pitkäaikaiset saamiset	172 422,12	-130 924,69
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 455 896,66	5 027 165,45
Lainasaamiset	30 417,08	30 819,35
Muut saamiset	2 604 642,68	1 838 992,82
Siirtosaamiset	1 509 521,12	1 612 595,55
Lyhytaikaiset saamiset	8 600 477,54	8 509 573,18
Saamiset	8 772 899,66	8 378 648,48
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	68 228,54	68 228,54
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteih	377 920,21	391 248,02
Muut arvopaperit	28 297 694,98	26 707 651,97
Rahoitusarvopaperit	28 743 843,73	27 167 128,53
Rahat ja pankkisaamiset	34 745 798,19	33 517 912,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT	72 431 695,93	69 200 787,84
VASTAAVAA	399 533 552,55	363 807 797,95

Konsernitase	31.12.2024	31.12.2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	63 198 773,11	63 198 773,11
Arvonkorotusrahasto	180,29	180,29
Muut omat rahastot	886 696,23	887 076,04
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	92 530 056,60	88 913 126,41
Tilikauden yli-/alijäämä	6 063 127,77	3 616 930,19
OMA PÄÄOMA	162 678 834,00	156 616 086,04
VÄHEMMISTÖOSUDET	317 835,16	326 788,93
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	6 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	6 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	331 029,35	673 248,15
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 811 103,86	2 837 883,84
Muut toimeksiantojen pääomat	634 406,27	503 640,86
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 776 539,48	4 014 772,85
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	149 377 213,13	138 694 029,77
Pääomalainat	19 000 000,00	37 343,85
Saadut ennakot	1 077 384,10	1 077 384,10
Ostovelat	2 308,22	1 409,86
Muut velat	17 494 507,48	16 820 990,25
Siirtovelat	73 084,33	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	187 024 497,26	156 631 157,82
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 803 813,40	17 524 683,67
Lainat muilta luotonantajilta	556 370,64	556 370,64
Saadut ennakot	618 514,09	1 261 334,91
Ostovelat	11 671 587,87	11 822 531,86
Muut velat	2 123 160,11	2 284 141,39
Siirtovelat	9 810 794,37	11 576 476,13
Laskennalliset verovelat	1 151 606,16	1 187 453,67
Lyhytaikainen vieras pääoma	45 735 846,65	46 212 992,27
VIERAS PÄÄOMA	232 760 343,91	202 844 150,09
VASTATTAVAA	399 533 552,54	363 807 797,92

5. LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

ARVOSTUSPERIAATTEET JA –MENETLMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA MENETLMÄT

Pysyvien vastaavien arvostus

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Valtuusto hyväksyi uuden poistosuunnitelman 22.1.2024 §3. Vuoden 2024 aikana valmistuneiden kohteiden osalta on sovellettu uutta poistosuunnitelmaa. Aiemmin valmistuneiden kohteiden osalta menojäännöspoistot muutettiin uuden poistosuunnitelman mukaisiksi tasapoistoiksi 1.4.2024 alkaen. Hallinto- ja laitusrakennusten (pääasiassa kouluja ja päiväkoteja), joiden poistomenetelmänä oli ollut jo aiemminkin tasapoisto, tuleva poistoaika muutettiin vastaamaan kohdekohtaista palvelutuotantokykyä. Uuden poistoajan mukaisia poistoja on kirjattu 1.4.2024 alkaen.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenuon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu tilinpäätöspäivän alimpaan hankinta-arvoon tai tätä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimukset

Vastatakaukseen Tampereen kaupungille Tampereen seudun Keskuspuhdistamo Oy:n lainojen takauksiin. Kangasalan kaupungin osuus sopimuksen markkina-arvosta 31.12.2024 on -23 685 576 euroa, josta Kangasalan kaupungin vastatakauksen osuus (7,65 %) on -990 808 euroa.

Jaksotusperiaatteet

Lomapalkkajaksotus on tehty käyttäen joulukuun palkkasummaa ja seuraavan vuoden 2025 sivukuluprosentteja.

Organisaatiomuutokset 1.1.2024 alkaen

Kangasalan kaupungilla ei ollut organisaatiomuutoksia vuonna 2024.

Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Sisäiset kiinteistöverot on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmanpoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli-/alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat tilikaudet

Osakkuusyhteisö Kangasalan Jäähalli Oy:n tilinpäätöksestä on yhdistelty 1.1.2024 -30.4.2024 sekä välitilinpäätöksen luvut 1.5.2024 -31.12.2024

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole.

Konsernirakenteen muutokset

Vuonna 2024 ei konsernirakennemuutoksia. Kangasalan Vesi Oy perustettiin vuonna 2024, varsinainen toiminta käynnistyi 1.1.2025. Yhtiö yhdistellään kaupungin konserniin 1.1.2025 alkaen.

Tuloslaskelman liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	7 062 534,62	7 294 168,83	2 597 517,89	2 086 219,36
Sosiaali- ja terveystalvet	0,00	3 889,92	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	6 688 353,91	6 728 760,92	4 850 775,66	5 043 786,00
Yhdyskuntapalvelut	30 652 255,87	29 612 486,53	16 168 276,34	15 308 403,86
Muut palvelut	10 830,93	6 679,73	0,00	0,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>44 413 975,33</i>	<i>43 709 570,81</i>	<i>23 616 569,89</i>	<i>22 438 409,22</i>
7. Verotulojen erittely				
	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan tulovero	75 495 982,07	69 741 615,23	75 495 982,07	69 741 615,23
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 055 772,68	5 720 354,66	4 055 772,68	5 720 354,66
Kiinteistövero	9 124 191,51	8 282 518,56	9 442 593,44	8 594 680,30
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>88 675 946,26</i>	<i>83 744 488,45</i>	<i>88 994 348,19</i>	<i>84 056 650,19</i>
8. Valtionosuuksien erittely				
	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	19 931 463,30	23 480 156,24	19 931 463,30	23 480 156,24
<i>Siiä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (+/-)</i>	<i>-5 317 115,44</i>	<i>-6 410 414,64</i>	<i>-5 317 115,44</i>	<i>-6 410 414,64</i>
Koulutuskuntayhtymän valtionosuus	60 902,77	57 543,19	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-4 313 323,50	-4 256 457,66	-4 313 323,50	-4 256 457,66
Verotulomenetysten kompensatio	4 222 129,19	4 309 019,36	4 222 129,19	4 309 019,36
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>19 901 171,76</i>	<i>23 590 261,13</i>	<i>19 840 268,99</i>	<i>23 532 717,94</i>
9. Palvelujen ostojen erittely				
	Kaupunki / Kunta			
	2024	2023		
Asiakaspalvelujen ostot	7 470 571,40	6 886 410,61		
Muiden palvelujen ostot	22 837 810,18	23 518 982,59		
<i>Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>30 308 381,58</i>	<i>30 405 393,20</i>		

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

OMAISUUSLAJI	1.1.2013 alk. poistome- netelmä			1.1.2024 alk. poistome- netelmä		
	poisto- vuosina	poisto %		poisto- vuosina	poisto %	
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet	tasa	5	20			
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	tasa	2	50	tasa	5	20
Kaupungin yhteiset isot tietojärjestelmät	-	-	-	tasa	5	20
Muut aineettomat oikeudet	tasa	5	20	tasa	5	20
Liikearvo ja konsermiliikearvo	tasa	0-2	0-50	tasa	5	20
Muut pitkävaikutteiset menot						
tutkimus- ja kehittämismenot	tasa	2	50	tasa	5	20
Muut pitkävaikutteiset menot	-	-	-	tasa	3	33,33
mm. osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	-	-	-	tasa	5-10	20-10
osallistuminen toisen yhteisön tihankkeet	-	-	-	tasa	15-20	6,67-5
ratakankkeet	-	-	-	tasa	30-40	3,33-2,5
muut	tasa	2-5	50-20	tasa	5-10	20-10
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet					ei poistoa	
Rakennukset						
Asuinrakennukset	tasa	30	3,33	tasa	30	3,33
Asuinrakennusten perusparannukset	tasa	10-30	10-3,33	tasa	10-30	10-3,33
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasa	20-30	5-3,33	tasa	30-40	3,33-2,5
Hallinto- ja laitosrakennusten perusparannukset	tasa	10-30	10-3,33	tasa	10-30	10-3,33
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasa	20	5	tasa	20	5
Talousrakennukset	-	-	-	tasa	10-20	10-5
Vapaa-ajan rakennukset	tasa	20	5	tasa	20-30	5-3,33
Muut rakennukset	tasa	10	10	tasa	10	10
Muiden rakennusten perusparannukset	tasa	10-30	10-3,33	tasa	10-30	10-3,33
vanhana ostetut rakennukset	tasa	10-30	10-3,33	tasa	10-30	10-3,33
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Maa- ja vesirakenteet						
Kadut, tiet, torit ja puistot	menoj.	20	15	tasa	20	5
sillat, laiturit ja uimalat	menoj.	25	15	tasa	10-30	10-3,33
Muut maa- ja vesirakenteet	menoj.	20	20,00	tasa	15	6,67
Johtoverkostot ja laitteet						
Vedenjakeluverkosto	menoj.	10	8	tasa	30-40	3,33-2,5
Viemäriverkko	menoj.	10	8	tasa	30-40	3,33-2,5
Kaukolämpöverkko	menoj.	15	15	tasa	20-30	5-3,33
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovaistulaitteet	menoj.	20	15	tasa	15-20	6,67-5
puhelin- ja tietoliikenneverkko, keskusasema ja alakeskukset	menoj.	22	20	tasa	10-12	10-8,33
maakaasuverkko	menoj.	15	15	tasa	20-25	5-4
Muut putki- ja kaapeliverkot	menoj.	20	20	tasa	15-20	6,67-5
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet						
Sähkö-, vesi- ja lämpölaitosten laitteet	tasa	15	6,67	tasa	15-20	6,67-5
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasa	15	6,67	tasa	15-20	6,67-5
Liikenteen ohjauslaitteet	tasa	10	10,00	tasa	10-15	10-6,67
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasa	10	10	tasa	10-15	10-6,67
Koneet ja kalusto						
Kuljetusvälineet						
Rautaiset alukset	tasa	15	6,67	tasa	15	6,67
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	tasa	8	12,5	tasa	8	12,50
kuljetusvälineet ja autot	tasa	4	25	tasa	5	20
Linja- ja kuorma-autot	tasa	10	10	tasa	10	10
Muut koneet ja kalusto						
Muut liikkuvat työkonet	tasa	5	20	tasa	5	20
Muut raskaat koneet	tasa	10	10	tasa	10-15	10-6,67
Kevyet koneet	tasa	5	20	tasa	5	20
Mittauslaitteet ja optiset instrumentit	-	-	-	tasa	5	20
ATK-laitteet	tasa	3	33,33	tasa	3-5	33,33-20
Muut laitteet ja kalusteet	tasa	3	33,33	tasa	3-5	33,33-20
soittimet	-	-	-	tasa	3-5	33,33-20
Viestintälaitteet	-	-	-	tasa	5	20
Investointiraja		20 000,00 €			10 000,00 €	

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0,00	1 571 540,42	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-1 571 540,42	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	18 224,48	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-18 224,48	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	6 000,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	6 000,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-6 000,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0,00	6 000,00	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 043 485,21	635 690,43	1 043 485,21	635 690,43
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	90 075,25	0,00	90 075,25
Osakkeiden luovutusvoitot	9 983,93	818 834,68	9 983,93	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>1 053 469,14</i>	<i>1 544 600,36</i>	<i>1 053 469,14</i>	<i>725 765,68</i>
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	0,00	3 723,48	0,00	3 723,48
Osakkeiden luovutustappiot	0,00	-296 944,40	0,00	0,00
Muut luovutustappiot	17 271,84	502 857,14	17 271,84	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>17 271,84</i>	<i>209 636,22</i>	<i>17 271,84</i>	<i>3 723,48</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	179 923,62	0,00	172 982,25	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>179 923,62</i>	<i>0,00</i>	<i>172 982,25</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kaupunki / Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	690 256,00	590 872,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	357 260,35	384 245,79
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>1 047 516,35</i>	<i>975 117,79</i>

Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18. Arvonkorotukset	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	180,29	180,29	0,00	0,00
Arvo 31.12.	180,29	180,29	0,00	0,00
Arvonkorotukset yhteensä	180,29	180,29	0,00	0,00

19. Pysyvien vastaavien erittelyt					
Aineettomat hyödykkeet					
Kaupunki / Kunta				Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
	Tietokoneohjel-	Muut pitkävaikuttei-			
	mistot	set menot			
Poistamaton hankintameno 1.1.		32 720,08	71,91	12 205,34	44 997,33
Lisäykset tilikauden aikana		-78 114,92	150 306,31	0,00	72 191,39
Rahoitusosuudet tilikaudella		0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä		45 394,84	-33 189,50	-12 205,34	0,00
Tilikauden poisto		0,00	-15 655,54	0,00	-15 655,54
Arvonlennukset		0,00	-17 223,74	0,00	-17 223,74
Poistamaton hankintameno 31.12.		0,00	84 309,44	0,00	84 309,44
Kirjanpitoarvo 31.12.		0,00	84 309,44	0,00	84 309,44

Aineelliset hyödykkeet							
Kaupunki / Kunta							
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	32 738 697,47	111 927 619,99	59 651 237,49	4 595 137,02	283 050,53	18 296 218,24	227 491 960,74
Lisäykset tilikauden aikana	1 785 617,60	1 202 369,27	6 390 855,75	1 891 297,69	25 005,45	25 236 077,95	36 531 223,71
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-1 178 243,29	0,00	0,00	0,00	0,00	-95 069,53	-1 273 312,82
Siirrot erien välillä	5 110,00	0,00	1 885 374,10	0,00	0,00	-1 885 374,10	5 110,00
Tilikauden poisto	0,00	-5 705 782,69	-6 280 566,88	-1 601 901,60	0,00	0,00	-13 588 251,17
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	-1 016 235,13	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 016 235,13
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	33 351 181,78	106 407 971,44	61 646 900,46	4 884 533,11	308 055,98	41 551 852,56	248 150 495,33
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 351 181,78	106 407 971,44	61 646 900,46	4 884 533,11	308 055,98	41 551 852,56	248 150 495,33
Maa- ja vesialueet erittely							
	Konserni		Kaupunki / Kunta				
	2024	2023	2024	2023			
Maa- ja vesialueet							
Kiinteistöjen liittymismaksut	2 185 433,39	2 151 932,11	733 794,19	728 684,19			
Muut maa- ja vesialueet	33 316 681,11	32 709 306,80	32 617 387,59	32 010 013,28			
Arvonkorotukset	180,29	180,29	0,00	0,00			
Maa- ja vesialueet yhteensä	35 502 294,79	34 861 419,20	33 351 181,78	32 738 697,47			

Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet					
Kaupunki / Kunta	Osakkeet	Osakkeet	Kuntayhtymä-	Muut osakkeet	Yhteensä
	konserniyhtiöt	omistusyhteis-	osuudet	ja osuudet	
		yhteisöt			
Hankintameno	14 387 697,20	723 881,02	93 762,66	7 950 821,92	23 156 162,80
Hankintameno 1.1.	14 387 697,20	723 881,02	93 762,66	7 950 821,92	23 156 162,80
Lisäykset	2 500 000,00	0,00	0,00	0,00	2 500 000,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	-65 414,39	-65 414,39
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	16 887 697,20	723 881,02	93 762,66	7 885 407,53	25 590 748,41
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset				0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	16 887 697,20	723 881,02	93 762,66	7 885 407,53	25 590 748,41

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
Konserni	Saamiset muut		Yhteensä	
	yhteisöt			
Hankintameno 1.1.	468 490,15		468 490,15	
Lisäykset	286 831,00		286 831,00	
Vähennykset	-64 650,16		-64 650,16	
Siirrot erien välillä	0,00		0,00	
Hankintameno 31.12.	690 670,99		690 670,99	
Arvonlennukset	0,00		0,00	
Arvonkorotukset			0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	690 670,99		690 670,99	
Kaupunki	Saamiset	Saamiset	Saamiset muut	Yhteensä
	konserniyhteisöt	kuntayhtymät	yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	254 193,44	0,00	260 389,07	514 582,51
Lisäykset	31 528,80	0,00	192 567,60	224 096,40
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	285 722,24	0,00	452 956,67	738 678,91
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset				0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	285 722,24	0,00	452 956,67	738 678,91

20.-22. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan	Konsernin	Kuntakonsernin	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
		omistus-osuus %	omistus-osuus %	osuus omasta pääomasta (€)		
Tytäryhteisöt						
Kangasalan Lämpö Oy	0510578-4	100,00	100,00	10 233 490,02	6 352 635,66	938 319,71
Kangasalan Uimahalli Oy	2151762-3	100,00	100,00	1 690 418,87	5 452 871,30	110 022,82
Kangasalan Parkki Oy	0488027-9	100,00	100,00	1 091 519,23	5 912 676,28	5 894,71
KKOY Kangasalan Säästökeskus	0147850-8	64,60	64,60	777 972,11	159 919,73	18,09
Kiinteistö Oy Taloherttua	0147998-1	100,00	100,00	5 751 255,44	27 296 824,45	102 642,15
KKOY Vatialan Kasarminportti	1626703-3	59,60	59,60	971 261,29	4 918,88	1 895,62
KKOY Kangasalan Harjunsola I	2399808-8	100,00	100,00	216 669,49	53 693,20	-556,81
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	2484055-7	100,00	100,00	176 431,68	722 492,25	55 655,78
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	2484056-5	100,00	100,00	1 063 888,51	541 850,20	108 100,75
Kangasala-talo Oy	2592490-4	100,00	100,00	372 103,83	254 931,08	-72 446,70
Business Kangasala Oy	2912961-7	100,00	100,00	214 512,69	148 398,75	972,21
Kiinteistö Oy Kangasalan Timantti	0641873-1	100,00	100,00	1 932 333,29	19 920 186,96	1 360,71
Kuntayhtymät						
Pirkanmaan liitto	0828308-4	5,43	5,43	88 253,84	136 705,98	5260,81
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	2014682-4	8,06	8,06	51 598,22	25 717,49	4436,93
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä	0206289-7	0,53	0,53	55 414,48	10 588,29	2131,61
Osakkuusyhteisöt						
Kangasalan Jäähalli Oy	1031638-3	33,80	33,80	12 027,95	987 174,24	-46 851,60
Kiinteistö Oy Nattarin Lähipalvelukeskus	0245115-5	24,26	24,26	87 261,72	27 671,92	2 478,84
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	0840674-2	48,25	48,25	450 245,76	899 368,53	8,13
Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	2297620-7	41,00	41,00	106 189,01	35 536,27	32 061,37
Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy	2397232-0	20,70	20,70	0,00	34 023,26	-15 876,33
KKOY Rantatarpila	0529091-6	35,92	35,92	418845,767	16862,21655	-9861,47
Yhdistelemättömät						
Kangasalan Vesi Oy	3459398-3	100,00	100,00			

23. Saamisten erittely	Kaupunki / Kunta			
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	208 054,34	0,00	175 760,59
Lainasaamiset	252 175,49	0,00	289 594,38	0,00
Siirtosaamiset	0,00	62 000,00	0,00	180 765,22
<i>Yhteensä</i>	<i>252 175,49</i>	<i>270 054,34</i>	<i>289 594,38</i>	<i>356 525,81</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	8 066,21	0,00	5 576,09
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>8 066,21</i>	<i>0,00</i>	<i>5 576,09</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>252 175,49</i>	<i>278 120,55</i>	<i>289 594,38</i>	<i>9 380,92</i>

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Siirtyvät korot	0,00	0,00	0,00	4 404,73
Verosaamiset	20 478,75	2 000,00	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	278,63	0,00	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	333 927,81	281 868,98	321 337,74	270 000,00
Ennakkomenot	31 391,77	17 296,94	23 632,84	10 417,24
Valtion tuet ja avustukset	0,00	150 000,00	0,00	150 000,00
Muut tuet ja avustukset	700 000,00	700 000,00	700 000,00	700 000,00
Hankeavustussaamiset	236,75	407,66	0,00	0,00
Vuokrasaamiset	108 722,53	0,00	108 722,53	0,00
Korkojaksotukset	0,00	40 537,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	0,00	0,00	62 000,00	132 325,88
Laskuttamaton myynti	0,00	71 803,02	0,00	71 803,02
Muut siirtosaamiset	312 949,56	164 536,64	263 310,28	117 583,69
Muut siirtosaamiset as.koht.	1 782,87	51 970,87	0,00	50 233,71
<i>Yhteensä</i>	<i>1 509 768,68</i>	<i>1 480 421,12</i>	<i>1 479 003,39</i>	<i>1 511 173,00</i>

Rahoitusarvopaperit		
	2024	2023
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Markkinarvo	315 124	301 085
Kirjanpitoarvo 31.12.	249 047	249 047
Erotus	66 077	52 038
Muut arvopaperit		
Markkinarvo	29 133 171	27 883 360
Kirjanpitoarvo 31.12.	200	
Kirjanpitoarvo 31.12.	28 297 695	26 707 107
Erotus	835 277	1 176 253

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma	63 198 773,11	66 725 408,03	63 198 773,11	66 725 408,03
HVA muutos	0,00	-3 526 634,92	0,00	-3 526 634,92
Peruspääoma 1.1.	63 198 773,11	63 198 773,11	63 198 773,11	63 198 773,11
Peruspääoma 31.12.	63 198 773,11	63 198 773,11	63 198 773,11	63 198 773,11
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	77 322,58	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-13 242,98	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	0,00	64 079,60	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-64 079,60	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	180,29	19 943,35	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-19 763,06	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 1.1.	180,29	180,29	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	180,29	180,29	0,00	0,00
Rahastopääomat	15 252,83	16 173,41	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-540,76	0,00	0,00
Rahastopääomat 1.1.	15 252,83	15 632,65	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-379,82	-379,82	0,00	0,00
Rahastopääomat 31.12.	14 873,02	15 252,83	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	813 520,35	813 520,35	0,00	0,00
Rakennusrahasto, yritysmyyntit	0,00	-155 403,09	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	155 403,09	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	813 520,35	813 520,35	0,00	0,00
Lainanlyhennysrahasto 1.1.	0,00	155 403,09	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	-155 403,09	0,00	0,00
Lainanlyhennysrahasto 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6 1.1.	58 302,86	58 302,86	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6 31.12.	58 302,86	58 302,86	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	92 530 056,60	92 773 678,88	78 504 628,09	76 269 012,38
HVA muutos	0,00	-3 860 552,36	0,00	-3 526 634,92
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	92 530 056,60	88 913 126,41	78 504 628,09	72 742 377,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	92 530 056,60	88 913 126,41	78 504 628,09	72 742 377,46
Tilikauden yli-/alijäämä	6 063 127,77	3 616 930,19	7 015 185,27	5 762 250,63
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>162 678 834,00</i>	<i>156 616 086,04</i>	<i>148 718 586,47</i>	<i>141 703 401,20</i>

Konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämän avaavan taseen muutosten laskelma (milj. €)		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2022	92,53	
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä siirtynyt hyvinvointialueelle	-3,86	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.2023	88,91	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kaupunki / Kunta	
	2024	2023
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	78 504 628,09	72 742 377,46
Tilikauden yli-/alijäämä	7 015 185,27	5 762 250,63
Kertynyt poistoero 31.12.	8 920 598,98	9 597 485,51
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	4 000 000,00	4 100 000,00
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	98 440 412,34	92 202 113,60

26. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten purun vaikutus konsernin lukuihin		
	Konserni	
	2024	2023
Laskennallisten verovelkojen muutos	35 847,51	155 186,45
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	-793 136,53	-432 877,70
Varausten lisäys (-)	399 093,52	120 000,00
Varausten vähennys (+)	-562 081,05	-3 084 151,14
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	18 447 300,19	21 689 142,58
Poistoero	-9 772 224,96	-10 565 361,49
Vapaaehtoiset varaukset	-8 906 404,84	-9 069 392,37
Laskennallinen verovelka, 1.1.	1 187 453,67	1 342 640,12
Laskennallinen verovelka, tuloslaskelman kautta kirjattu kauden muutos	-35 847,51	-155 186,45

27. Pitkäaikaiset velat				
	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	49 205 440,00	51 463 048,60	43 550 010,00	39 716 676,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	49 205 440,00	51 463 048,60	43 550 010,00	39 716 676,00

29. Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset	0,00	6 000,00	0,00	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	0,00	6 000,00	0,00	0,00

30. Vieras pääoma	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	402 732,28	0,00	358 424,00
Muut velat	258 388,00	0,00	182 433,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	16 773,04
<i>Yhteensä</i>	<i>258 388,00</i>	<i>402 732,28</i>	<i>182 433,00</i>	<i>375 197,04</i>
jäsenenä				
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	120 153,05
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>120 153,05</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	1 101,26	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 101,26</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

31. Sekkitililimiitti	Kaupunki / Kunta	
	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	6 681 879,00	6 681 879,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	6 681 879,00	6 641 083,00

32. Muiden velkojen erittely	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut	17 427 195,14	16 781 465,23	17 001 497,38	16 197 967,23
Muut velat	67 312,34	39 525,02	20 652,00	22 060,18
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>17 494 507,48</i>	<i>16 820 990,25</i>	<i>17 022 149,38</i>	<i>16 220 027,41</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Verovelat	48 674,87	76 641,65	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	293 028,27	709 584,59	78 478,83	485 769,73
Lomapalkkajaksotukset	7 287 692,32	7 215 433,34	7 001 334,50	6 991 066,49
Korkojaksotukset	619 836,40	604 584,41	354 403,79	354 927,37
Korkojaksotukset	1 068,00	4 077,59	0,00	0,00
Tuloennakot	62 304,90	48 863,37	0,00	0,00
Muut siirtovelat, konsernin keskinäiset	0,00	0,00	120 153,05	136 926,09
Valtionosuusennakot	352 939,66	964 030,26	352 939,66	964 030,26
Muut siirtovelat	1 145 249,94	1 953 260,92	407 705,84	1 258 750,68
<i>Yhteensä</i>	<i>9 810 794,37</i>	<i>11 576 476,13</i>	<i>8 315 015,67</i>	<i>10 191 470,62</i>

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet					
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin					
	Konserni		Kaupunki / Kunta		
	2024	2023	2024	2023	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 971 129,55	4 322 604,64	0,00		0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	21 532 949,08	21 112 441,03	0,00		0,00

35.-37. Vakuudet ja takaukset					
	Konserni		Kaupunki / Kunta		
	2024	2023	2024	2023	
Omasta puolesta annetut vakuudet					
Kiinteistökiinnitykset	4 000 000,00	4 000 000,00	0,00		0,00
Talletukset	53 100,00	53 100,00	0,00		0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>4 053 100,00</i>	<i>4 053 100,00</i>	<i>0,00</i>		<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut					
	Konserni		Kaupunki / Kunta		
	2024	2023	2024	2023	
Toimitilojen vuokravastuut	5 933 268,80	3 741 515,39*	5 930 856,30	3 741 515,39*	
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	8 337 521,47	9 062 531,99	8 237 627,03	8 924 394,35	
Vuokravastuut yhteensä	14 270 790,27	12 804 047,38*	14 168 483,33	12 665 909,74	
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 816 366,05	3 689 016,86*	3 766 247,28	3 616 248,9*	
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00	
<i>Yhteensä</i>	<i>14 270 790,27</i>	<i>12 804 047,38*</i>	<i>14 168 483,33</i>	<i>12 665 909,74*</i>	

*vertailutietoa oikaistu

39.-40. Vastuusitoumukset					
Järjestelyjen tarkoitus					
	Konserni		Kaupunki / Kunta		
	2024	2023	2024	2023	
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
Alkuperäinen pääoma			79 639 171,00	52 000 760,00	
Jäljellä oleva pääoma			53 297 828,66	39 578 458,00	
Takaukset osakkuusyhteisöjen puolesta					
Alkuperäinen pääoma	5 493 179,81	6 493 180,00	5 493 179,81	6 493 180,00	
Jäljellä oleva pääoma	4 449 399,54	4 890 102,00	4 449 399,54	4 890 102,00	
Takaukset muiden puolesta					
Alkuperäinen pääoma	42 313 854,77	36 779 039,00	42 313 854,77	36 779 039,00	
Jäljellä oleva pääoma	32 687 017,44	28 626 671,00	32 687 017,44	28 626 671,00	

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kaupunki / Kunta	
	2024	2023
	Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	289 290 957,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	310 437,00	217 651,00

41. Muut taloudelliset vastuut

KOY Taloherttualle

Kaupungin YH-kodeilta saama osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen, avustus 38 500 euroa.

Kangasalan Uimahalli Oy:n ja Kangasala-Talo Oy:n rahoitus päätetään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki / Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat veloitteet	2 650 000,00	0,00	2 650 000,00	0,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Maankäyttösopimus Suinulan sopimukset	2 500 000,00	0,00	2 500 000,00	0,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Maankäyttösopimus Kulkustie	150 000,00	0,00	150 000,00	0,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sopimusvastuut	685 326,11	815 326,11	0,00	0,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>3 335 326,11</i>	<i>815 326,11</i>	<i>2 650 000,00</i>	<i>0,00</i>
Arvonlisäveron palautusvastuu	3 175 135,83	3 684 497,00	0,00	0,00

Vastatakaukset Tampereen kaupungille Tampereen seudun Keskuspuhdistamo Oy:n lainojen takauksiin

Takauksiin kohdistuvat koronvaihtosopimukset		
	Kaupunki	
	2024	2023
Vastatakaus OP koronvaihtosopimus, osuus 7,65 %		
Nimellisarvo (245 416 667)	11 445 576,92	16 065 000,00
Käypä arvo (12 973 948)	992 507,03	-1 355 877,48
Alkamispäivä 2.1.2024 ja päättymispäivä 2.1.2049		
Vastatakaus Nordea koronvaihtosopimus, osuus 7,65 %		
Nimellisarvo (30 000 000)	12 240 000,00	2 295 000,00
Käypä arvo (-22 206)	-1 698,76	-12 855,83
Alkamispäivä 2.1.2025 ja päättymispäivä 3.1.2050		

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kaupunki / Kunta	
	2024	2023
Yleishallinto	35	50
Opetus- ja kulttuuritoimi	963	1010
Yhdyskuntapalvelut	301	303
<i>Yhteensä</i>	<i>1 299</i>	<i>1 363</i>

43. Henkilöstökulut

	Kaupunki / Kunta	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	62 212 512,08	62 137 437,40
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>62 212 512,08</i>	<i>62 137 437,40</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tilitetty luottamushenkilömaksut

	2024	2023
Suomen keskusta	4 322	2 949
Kansallinen kokoomus	12 756	11 292
Suomen sosiaalidemokraattinen puolue	14 609	13 649
Suomen Kristillisdemokraatit	4 779	5 392
Vasemmistoliitto	3 631	2 395
Vihreä liitto	5 779	5 066
Perussuomalaiset	6 744	5 566
Luopioisten Kokoomus	0	63
Yhteensä	52 620	46 372

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kaupunki / Kunta	
	2024	2023
Tilintarkastusyhteisö KPMG Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastus	33 946,81	38 432,37
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>33 946,81</i>	<i>38 432,37</i>

Tiedot kaupungin ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kaupunki on antanut tilikaudella vuoden 2024 talousarvion yhteydessä hyväksytyt avustukset konserniyhtiöille ja muille yhteistoimintatahoille seuraavasti:

- Kangasalan Uimahalli Oy, 1 140 000 euroa
- Kiinteistö Oy Taloherttua, 38 500 euroa
- Kangasala-talo Oy, 890 000 euroa
- Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo, 100 000 euroa
- Kangasalan Jäähalli Oy, 150 000 euroa

Konserniyhtiöille toteutetun kyselyn mukaan konsernin lähipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavaa liiketoimintaa.

Tytäryhtiöiden palvelujen normaalista hinnoiteltu ei ole poikettu, eikä annettu poikkeuksellisia alennuksia toisille konserniyhtiöille.

Eriytetyt tuloslaskelmat**Kirjanpidon eriyttäminen 1.1.-31.12.2024, kilpailulaki 30 d §, liiketilojen vuokraus**

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Liikevaihto		656 587,59		645 360,16
Liiketoiminnan muut tuotot		365,98		367,30
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-114 912,60		-93 563,25	
Palvelujen ostot	<u>-266 308,86</u>	-381 221,46	<u>-268 127,41</u>	-361 690,66
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-24 032,35		-43 341,01	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 608,38		-8 744,23	
Muut henkilösivukulut	<u>-9 211,09</u>	-37 851,82	<u>-19 166,04</u>	-71 251,28
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-137 280,31	-137 280,31	-157 064,46	-157 064,46
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-184 787,81</u>		<u>-202 480,99</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-84 187,83		-146 759,93
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-84 187,83		-146 759,93
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-84 187,83		-146 759,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-84 187,83		-146 759,93

Kilpailulain 30 d §:n perusteella julkisyhteisön on 1.1.2020 alkaen eriytettävä kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamansa taloudellinen toiminta kirjanpidossaan.

Kirjanpidon eriyttämissäännös luo edellytyksiä julkisyhteisön elinkeinotoiminnan kannattavuuden ja hinnoittelun kustannusperusteisuuden varmistamiseen. Tämä ennaltaehkäisee kilpailuneutraliteetti-ongelmien syntymistä ja tehostaa kilpailuneutraliteetin valvontaa. Eriyttämiselvoite mahdollistaa kirjanpitosäännösten mukaisesti laaditun ja tilintarkastuksen piiriin kuuluvan aineiston hyödyntämisen KKV:n valvontatoiminnassa.

Laskelmassa on eriytetty kaikki liiketilat, jotka ovat Kiinteistö Oy Harjunsola 1:ssä ja vuokrattavat muut liiketilat sekä tilat Juhlatalo Kontulassa, Kuhmalahden rantasauna, Vahderpään Vaparissa ja Vallitun leirikeskuksessa. Lisäksi laskelmassa on mukana kirjaston kahvion tilat sekä Kirkkoharjun näkötorin kahvila, jotka on vuokrattu yrittäjille.

Kirjanpidossa kaikille kiinteistöille ja huoneistoille on oma kohdenumerointi, jotta kulujen kohdentaminen on mahdollista. Kiinteistö Oy Harjunsola I huoneistot ovat kaupungin omistuksessa ja niistä saatavat vuokratuotot tulevat kaupungin tuloksi.

Vuokratuista tiloista 26 tilaa on verollisen liiketoiminnan piirissä ja 25 tilaa on verottoman toiminnan piirissä.

6 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

KANGASALAN VESI -liikelaitos

Talous 13.3.2025

Kangasalan Vesi liikelaitos, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	9 219 382	9 030 000	0	9 030 000	-189 382	102,10%	8 975 881
ulkoiset	8 833 132	8 700 000	0	8 700 000	-133 132	101,53%	8 584 335
sisäiset	386 250	330 000	0	330 000	-56 250	117,05%	391 546
Toimintakulut	-6 462 211	-6 289 375	0	-6 289 375	172 836	102,75%	-6 001 790
ulkoiset	-6 145 094	-5 904 030	0	-5 904 030	241 064	104,08%	-5 720 905
sisäiset	-317 117	-385 345	0	-385 345	-68 228	82,29%	-280 885
Toimintakate	2 757 171	2 740 625	0	2 740 625	-16 546	100,60%	2 974 091
Poistot ja arvonalentumiset	-2 813 140	-3 028 000	0	-3 028 000	-214 860	92,90%	-2 672 236

Toimintaympäristö 2024

Toiminta sisälsi vedentuotannon omista pohja- ja pintavesilaitoksista ja jätevesien johtamisen Tampereelle Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi sekä jätevesien käsittelyn Pohjan alueella.

Kangasalan Vesi- liikelaitoksen tehtävänä on johtaa laadukasta talousvettä verkostoon liitetyille asukkaille sekä huolehtia jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti. Toiminta oli taloudellisesti tehokasta ja sen keskittyi huolehtimaan luotettavista vesihuoltopalveluista laitoksen omalla toiminta-alueella. Vesijohto- ja viemäriverkostoon liittyjien määrä kasvoi maltillisesti rakentamisen suhdanteiden rauhoittumisesta johtuen.

Merkittävin käyttötalouden kuluerä oli Tampereen Vedelle maksetut jätevesikorvaukset yhteensä 2,5 milj. €. Sisäisissä tuotoissa on 100 000 € huleveden palvelumaksua katujen ja yleisten alueiden kiviaineksen osuutena hulevesien investointi- ja käyttökustannuksista.

Kangasalan valtuusto päätti perustaa Kangasalan Vesi Oy:n 10.6.2024 ja myydä Kangasalan Vesi -liikelaitoksen vesi- ja jätevesiliiketoiminnan Kangasalan Vesi Oy:lle. Vuosi 2024 oli Kangasalan Vesi -liikelaitoksen toimintavuosi. Kangasalan Vesi Oy:n varsinainen toiminta alkaa 1.1.2025.

Painopistealueet

Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäroinnin järjestäminen olivat vesilaitoksen päätehtävät, jotka edellyttävät laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.

Pääpaino investointien osalta oli vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksissa. Merkittävin uudishanke oli Lamminrahkan alueen toisen asemakaavavaiheen vesihuollon suunnittelu ja lähivuosina alueen rakentaminen ja Lemetyksen alueen vesihuollon toteuttaminen yhdessä Teknisen keskuksen rakentamisen palvelualueen kanssa.

Tuloutus kaupungille

Kangasalan Vesi -liikelaitos tuloutti kaupungille korkona perustamislainasta ja korvauksena peruspääomasta yhteensä 200 000 euroa.

STRATEGISET TAVOITTEET VUONNA 2024

Numero	Strateginen tavoite
6.	Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
7.	Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala
9.	Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Kangasalan Veden strategiset tavoitteet on valittu 2023 hyväksytystä vesilaitoksen strategiasta vuosille 2023-29 ja se pohjautuu kaupunkistrategiaan 2029. Kaikkien kaupungin toimintojen yhteisiksi strategisiksi tavoitteiksi on määritelty 5. Liikkuva ja harrastava Kangasala sekä 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2024
6.5.	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin	Sairauspoissaoloprosentti on 3,5 %
6.6	Kannustamme henkilöstöä työn, ammattitaidon ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen	Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0 huomioon otettuna on osallistuttu ammattitaitoa kehittävään koulutukseen.
7.6.	Lisäämme sähköisiä palveluita asiakkaille	Etäluettavia vesimittareita on asennettu suunnitelman mukaisesti, käytössä yhteensä 5 350 kpl.
9.1.	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa	Tulot ja menot ovat toteutuneet suunnitellusti ja ovat tasapainossa.
9.9.	Toimintavarmuus ja sen kehittäminen jatkuvan parantamisen periaatteella	Talousveden laatu ja laitoksien toiminta on ollut erinomaisella tasolla. Ennakoivaa ylläpitoa on tehty suunnitelman mukaisesti.

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	2023	MTA2024	TP2024
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ vesijohtoverkostopituus €/km	2309	2186	2581
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ viemärijohtoverkostopituus €/km	4356	5092	4522

Tehokkuusmittarit	2023	MTA2024	TP2024
Putkirikkoja (talousvesi) / verkostopi- tuus, kpl/100 km	5	6	5,7

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	2023	MTA2024	TP2024
Laskutettu vesimäärä, m3	1 781 701	1 670 000	1 679 486
Laskutettu jätevesimäärä, m3	1 651 663	1 525 000	1 574 987
Vesijohtoverkosto, km	420	420	420
Viemäriverkosto, km	350	350	350
Hulevesiverkosto, km	62	62	62
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	24	25	23
Sairauspoissaolo, %	2,3	6	3,5
Liikevaihto euroa/asukas	268	254,83	271

Väestö

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

Väestö:	Tilastointipäivä 31.12.
2022	32 959
2023	33 473
2024	33 951

KANGASALAN VESI -LIKELAITOS

TOIMINTAKERTOMUS VUONNA 2024

Kangasalan Vesi -liikelaitos on Kangasalan kaupungin liikelaitos, joka tuottaa vesihuoltopalveluja asiakkailleen. Kaupunki on määritellyt vesihuoltolaitokselle toiminnalliseksi tavoitteeksi seuraavaa:

''Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tavoitteena on toiminnallaan turvata toiminta-alueellaan sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä turvata terveyden ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi.''

Kangasalan valtuusto päätti perustaa Kangasalan Vesi Oy:n 10.6.2024 ja myydä Kangasalan Vesi -liikelaitoksen vesi- ja jätevesiliiketoiminnan Kangasalan Vesi Oy:lle. Vuosi 2024 oli Kangasalan Vesi -liikelaitoksen viimeinen toimintavuosi. Kangasalan Vesi Oy:n varsinainen toiminta alkoi 1.1.2025.

Katsaus vesihuoltotoimintaan

Vesilaitoksen päätehtävä on hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäroinnin järjestäminen asiakkaille.

Valvontatutkimusohjelman vesinäytetuloksien perusteella talousveden laatu on pysynyt hyvällä tasolla. Laitoksilta lähtevä vesi on tasalaatuista ja talousvesiasetuksien 1352/2015 sekä 683/2017 mukaista.

Kangasalla voidaan nauttia laadukkaasta ja raikkaasta pohjavedestä. Vedenhankinta tapahtuu pääasiassa Rikun ja Raikun pohjavesilaitoksien kautta. Kuhmalahden alueella on käytössä päävedenottamoita kapasiteetiltaan pienempi Lintusyrjän pohjavedenottamo. Vehkajärven alueella on käytössä pieni pohjavedenottamo. Sahalahden pintavesilaitos toimii varalaitoksena. Lisäksi Kangasalan Vesi -liikelaitoksen verkostoon on kaksi varayhteyttä Tampereen verkostosta. Harjunsalon ja Sahalahden ylävesisäiliöille tehtiin rakenteiden kuntoarvioinnit.

Sahalahden pintavesilaitoksen koekäyttöä jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Varalaitoksen tekninen käyttöikä on kuitenkin päättymässä ja mahdollisen korvaavan ratkaisun yleissuunnitelmatoiminnan selvitys valmistui vuonna 2021. Laitoksen purkusuunnitelmat saatiin valmiiksi vuoden 2024 aika. Purkusuunnitelmat tehtiin niin laitokselle kuin rantapumppamolalle (Unhola).

Kangasalan jätevedet johdettiin kolmea siirtoviemäriinjaa pitkin Tampereelle puhdistettavaksi, lukuun ottamatta Kuhmalahden Pohjan aluetta. Kuhmalahden Pohjan alueen jätevedet käsiteltiin Pohjan jätevedenpuhdistamolla.

Ylläpitotoiminta toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Yhtenä painopistealueena oli laitosten ja pumppaamoiden ennakkohuoltotöiden tekeminen. Käyttö-, huolto- ja ylläpitotoiminta järjestettiin

pääosin oman organisaation kautta. Omaa toimintaa täydennettiin osto- ja sopimuspalveluilla mm. seuraavin toimin: Kangasalan alueen jätevesien käsittelypalvelut sekä Sahalahden jätevesien esikäsitteily, talousveden ja jäteveden laboratorioanalyysipalvelut, painehuuhtelu- ja imuautopalvelut. Uudis- ja saneerauskohteiden rakentamis-, työkone- ja suunnittelupalvelut ovat myös ensisijaisesti ulkopuolelta hankittavia palveluja.

Sähköisien ylläpitojärjestelmien ja asiakastietojärjestelmän kehittäminen jatkui kuluvan vuoden aikana. Kunnossapitojärjestelmä on päivittäisessä käytössä laitosten, pumppaamojen ja muiden kohteiden ylläpidossa. Henkilöstö osallistui aktiivisesti järjestelmän jatkuvaan käyttöön ja kehittämiseen. Osana vesilaskutuksen kehittämistä jatkettiin liittymien mekaanisten vesimittareiden vaihtoja etäluettaviin vesimittareihin, etäluettavia mittareiden osuus oli loppuvuodesta noin 5350 kpl (77 %). Vuoden aikana päivitettiin WSP -riskienhallintasuunnitelma (Water Safety Plan).

Tampereen seudun vesihuoltolaitoksien yhteistyö jatkui erityisesti mm. Sulkavuoren puhdistamohankkeen kautta ja Lamminrahkan alueella Tampereen Veden kanssa. Vesilaitos on Suomen Vesilaitosyhdistyksen jäsen, joka tuottaa erilaisen asiantuntijapalveluja, järjestää alan koulutusta ja valvoo vesilaitoksien etua laajemmalti Suomen mittakaavassa.

Hallinto ja henkilöstö

Kangasalan Vesi -liikelaitos on toiminut kuntalain tarkoittamana liikelaitoksena vuoden 2009 alusta lukien. Kangasalan Vesi -liikelaitos kuuluu teknisen keskuksen organisaatioon. Vesilaitoksella toiminoista vastaa kolme yksikköä: asiakaspalvelu-, laitos- ja verkostoyksikkö. Kangasalan Vesi -liikelaitoksen strategiaa päivitettiin vuosille 2023-2029 ja johtokunta vahvisti sen kokouksessaan 13.6.2023. Kangasalan Vesi- liikelaitoksen strategian tarkoituksena on selkeyttää vesilaitoksen organisaatiolle keskeiset tavoitteet ja sen perusteella voidaan asettaa konkreettisia toimenpiteitä ja tavoitteita vesihuollon toiminnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi vuositasolla.

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen johtokunta

jäsen

pj. Jorma Malm

vpj. Susanna Saarinen

Ville Ylimartimo

Sakari Eerola

Marja Pekkarinen

Jaana Heinänen 26.6.2024 asti,

Anne-Mari Thomassen 27.6.2024 alkaen

varajäsen

Ville Viitala

Katja Poikajärvi

Pasi Ahtiainen

Eero Ojanen

Jouhki Kati

Anne-Mari Thomassen

Jaana Heinänen

Johtokunta kokoontui 11 kertaa.

Vastuuhenkilöt:

Hallinto ja asiakaspalvelu toimitusjohtaja Antti Kytövaara
Laitokset käyttöpäällikkö Mauno Annala
Verkostot verkostopäällikkö Sami Virkajärvi

Vesilaitoksen toimintoja hoiti koko- tai osa-aikaisesti 23 henkilöä.

Tunnuslukuja ja suoritteita

Liikevaihto ja muut tuotot olivat 9 219 382 € (102,1 %) ja toimintakulut 6 462 211 € (102,8 %). Rahoitustuotot ja -kulut olivat 228 909 € (94,2 %). Kunnan peruspääoman korvaus oli 170 396 € ja perustamislainaa lyhennettiin 56 666 € ja sen korkoa maksettiin 29 604 €. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 2 813 140 €.

Tilikauden tulos oli arvioitua parempi. Keskeiset vaikuttavat tekijät olivat poistojen toteutuminen ennakoitua pienempinä, sekä satunnaisiin tuottoihin kirjatut sähköliittymien palautuskelpoiset liittymismaksut. Käyttötalouden tulot ja menot olivat arvioitua hieman suuremmat. Henkilöstökulut 90,3 % olivat suunniteltua pienemmät. Palveluiden ostot sekä aineiden ja tarvikkeiden kustannukset ylittivät budjetoidun ollen 107 % ja 103,4 %. Muut toimintakulut olivat 146 %, johtuen pääosin toimitilavuokrien noususta. Tilikauden alijäämä oli -105 291 €.

Investoinnit olivat yhteensä 2,9 milj. euroa, joista noin 1,9 milj. euroa kohdentui verkostojen ja jätevesipumppaamoiden saneerauksiin. Uudisinvestointihankkeista jatkettiin Lemetyn alueen rakentamista ja aloitettiin Lamminrahkan toisen asemakaavavaiheen toteuttaminen. Vanhaa vesijohtoverkosta saneerattiin noin 4,2 km ja jätevesiverkosta noin 3,9 km. Vesihuoltoverkosta saneerattiin Keskustan, Pikonkankaan, Suoraman ja Mäntyveräjän alueilla. Lisäksi viemäriverkoston heikkokuntoisia jätevesikaivoja ja vesijohtoverkoston venttiileitä uusittiin eri puolilla verkosta. Uutta hulevesiverkkoa ei rakennettu eikä vanhaa verkosta saneerattu.

Uutta lainaa ei nostettu. Vanhoja ulkoisia lainoja lyhennettiin yhteensä 200 000 €.

Taulukko 1. Talouden vertailutaulukko

Kangasalan Vesi -II, euroa	TP2024	TA2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	Poikkeama	Tot.-% MTA	2023
Toimintatuotot	9 219 382	9 030 000	0	9 030 000	-189 382	102,10%	8 975 881
ulkoiset	8 833 132	8 700 000	0	8 700 000	-133 132	101,53%	8 584 335
sisäiset	386 250	330 000	0	330 000	-56 250	117,05%	391 546
Toimintakulut	-6 462 211	-6 289 375	0	-6 289 375	172 836	102,75%	-6 001 790
ulkoiset	-6 145 094	-5 904 030	0	-5 904 030	241 064	104,08%	-5 720 905
sisäiset	-317 117	-385 345	0	-385 345	-68 228	82,29%	-280 885
Toimintakate	2 757 171	2 740 625	0	2 740 625	-16 546	100,60%	2 974 091
Poistot ja arvonalentumiset	-2 813 140	-3 028 000	0	-3 028 000	-214 860	92,90%	-2 672 236

Taulukko 2. Toiminnan tunnuslukutaulukko

	2022	2023	2024
Liikevaihto (€)	8 599 611	8 971 886	9 212 057
Toimintakulut (€)	5 189 835	6 001 790	6 462 211
Verkostoon liitetyt kiinteistöt (kpl)			
- vesijohto	6664	6745	6810
- viemäri	5488	5564	5614
Laskutus (m3)			
- vesi	1 669 794	1 781 701	1 679 486
- jätevesi	1 585 353	1 651 663	1 574 987
Laskutus (€)			
- vesi + perusmaksut	3 080 185	3 206 774	3 194 380
- jätevesi + perusmaksut	5 091 304	5 539 309	5 825 735
Verkostopituudet (km)			
- vesijohto	420	420	420
- jätevesiviemäri	350	350	350
- hulevesiviemäri	62	62	62
Kangasalan Vesi-liikelaitoksen toiminta-alueella verkostoon johdettu kokonaisvesimäärä (m ³ /a)			
- Rikun vedenottamolta pumpattu vesi	1 224 271	1 270 238	1 290 328
- Raikun vedenottamolta pumpattu vesi	773 240	861 096	732 323
- Kuhmalahden vedenottamolta pumpattu vesi	48 807	41 242	35 207
- Vehkajärven vedenottamolta pumpattu vesi	0	583	566
- Sahalahden pintavesilaitokselta pumpattu vesi	0	0	0
- Tampereen Vedeltä ostettu vesi	2 923	10 798	13 424
o Lamminrahka		7853	9144
o Kuminakatu		2945	4280
o Kiveliö			
YHTEENSÄ	2 049 241	2 183 953	2 071 848
Kangasalan Vesi-liikelaitoksen toiminta-alueelta Tampereelle johdettu jätevesi (m ³ /a)			
- Roopennotko JVP pumpattu jätevesi	1 360 819	1 396 996	1 580 816
- Saarenmaa JVP pumpattu jätevesi	751 908	830 343	771 706
- Risso JVP pumpattu jätevesi	0	7853	21760
YHTEENSÄ	2 112 727	2 235 192	2 374 282
Kuhmalahden jätevedenpuhdistamolla puhdistettu jätevesi (m ³ /a)	5560	4938	5254

Toiminnallisten tavoitteet 2024

Numero	Toiminnallinen tavoite
6.5	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
6.6	Kannustamme henkilöstöä työn, ammattitaidon ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen
7.6	Lisäämme sähköisiä palveluita asiakkaille
9.1	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa
9.9	Toimintavarmuus ja sen kehittäminen jatkuvan parantamisen periaatteella

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2024

Numero	Toiminnallisen tavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittarit	Toteuma 31.12. 2024
6.5.1	Huolehditaan hyvästä työturvallisuudesta, työtavoista ja välineistä ja työilmapiiristä myös etätyössä. Mukautetun työn käyttö on jatkuvaa.	Sairauspoissaoloprosentti < 5 % / vuosi.	Sairauspoissaoloprosentti alkuvuodelta 3,5 %
6.6.1	Henkilöstön jatkuva kouluttaminen ja osallistuminen kursseille ja ammatillisiin tapahtumiin.	Kolme koulutuspäivää / työntekijä / vuosi.	2,7 koulutuspäivää / työntekijä.
7.6.1	Mekaanisten vesimittareiden vaihtaminen etäluettaviin vesimittareihin.	Käytössä olevien etäluettavien vesimittareiden määrä yli 4500 kpl.	Etäluettaviamittareita asennettu 5350 kpl.
9.1.1	Liikelaitos kattaa toimintansa kulut asiakkailta perittävillä maksuilla ja muulla rahoituksella.	Talousarvion toteutuminen, toimintatuottojen ja -kuluksen toteuma (%).	Tuotot 9 219 382 (102,1 %) ja kulut -6 462 211 € (102,8 %).
9.9.1	Talousvesi laatuvaatimusten ja -suositusten mukaista Kangasalan Veden verkostossa.	Talousvesianalyyseiden tulokset sallituissa rajoissa (%).	Talousveden laatu on ollut erinomaista, vaatimusten toteuma 100 %. Analyysimäärä oli 438.
9.9.2	Vesilaitosten sekä jätevesipumppaamoiden ja -puhdistamoiden käyttö- ja ennakkoiva kunnossapito on riittäväällä tasolla.	Ennakoivan/korjaavan kunnossapidon suhdeluku (työkorttien lukumäärä 85 / 15, %).	Ennakoiva- ja korjaavakunnossapidon suhde on 91 / 9 % ja on tavoitteessa.
9.9.3	Verkostosaneerauksia toteutetaan saneeraussuunnitelman keskinopean vaihtoehdon mukaisesti, jotta korjausvelka saadaan pidettyä hallinnassa.	Vesijohdon putkirikot vuodessa < 6 kpl / 100 km sekä hankkeista sovittu ¼ määrärahoista jo ennen vuoden vaihdetta.	Putkirikkoja 5,7 kpl/100km. Vuodelle 2025 valmisteltu mutta ei ole sovittu uusia saneeraushankkeita.

Talousveden laatu

Kaikissa Rikun ja Raikun pohjavedenottamoiden lähtevän veden näytteissä talousveden laatu oli Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksien 1352/2015 sekä 683/2017 mukaisesti hyvää talousvettä. Vedenottamoilla suoritettiin lähtevän veden määritysten lisäksi raakavesikaivojen käyttötarkkailua.

Varayhteyksien kautta ja Lamminrahkan alueelle Tampereelta otettiin vettä vuoden 2024 aikana yhteensä 13 424 m³. Varalaitosta ei tarvittu ollenkaan vuoden aikana. Sahalahden pintavesilaitoksen ylläpito varalaitoksena jatkui suunnitelman mukaisesti koekäyttämällä laitosta kerran kuukaudessa.

Vesilaitoksen tarkkailun piirissä ovat valvontatutkimusohjelman mukaiset verkostoveden määritykset sekä laitoksen käyttötarkkailu, joka liittyy omien prosessien ja laadunvalvonnan tarkkailuun. Valvontatutkimusohjelman mukainen tarkkailu suoritetaan pääsääntöisesti aina käyttöpisteissä eli suoraan kuluttajien hanoista ja käyttötarkkailu laitokselta lähtevästä vedestä ja raakavedestä. Alla olevissa taulukoissa 3, 4 ja 5 on esitetty laitoksilta lähtevän veden määritystulokset. Taulukoissa 6 ja 7 on esitetty valvontatutkimusohjelman mukaiset verkosto- ja valvonnan tulokset. Taulukko 6 sisältää myös vesiosuuskuntien verkostosta otetut valvontatutkimusohjelman mukaiset näytteet.

Laboratorioanalyseissa on määrityksille aina tietyt minimirajat eli tietty arvo, jonka alapuolella ei saada enää luotettavaa tulosta, koska pitoisuudet ovat niin pieniä. Taulukoissa esitettyihin tuloksiin on merkitty tämä minimiarvo, jos tulos on alle tämän rajan.

Talousveden laatu Rikun vedenottamolla

Rikun vedenottamon lähtevän veden rauta ja mangaanipitoisuudet ovat pysyneet hyvällä tasolla. Hiekkasuodattimet toimivat hyvin ja poistavat raakavedestä tehokkaasti raudat ja mangaanit. Raakaveden laadun kausittaiset vaihtelut eivät näy lähtevän veden pitoisuuksissa oikeastaan millään tavalla, joten laitos toimii kokonaisuudessaan hienosti.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laboratoriossa teetettiin yhteensä 122 analyysia laitoksen käyttötarkkailua varten. Lisäksi käyttötarkkailuun liittyivät omat määritykset sekä automaation online –mittaukset. Tulokset on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Rikun vedenottamon lähtevän veden käyttötarkkailu vuodelta 2024

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	1	0	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	7,9	8,2	8,0	6,5 - 9,5
Sameus	<0,20	<0,20	<0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Orgaanisen hiilen kokonaisuusmäärä (TOC)	1,3	1,6	1,5	Ei epätavallisia muutoksia
Alkaliteetti	1,5	1,6	1,6	mmol/l
Kokonaiskovuus	2,5	2,7	2,6	°dH
Kokonaiskovuus	0,44	0,49	0,46	mmol/l
Kalsium	11	12	11	mg/l
Magnesium	4,4	4,7	4,5	mg/l
Vapaa hiilidioksidi	0,7	1,8	1,1	mg/l
Happi, [O]	7,6	8,6	8,0	mg/l
Rauta, [Fe]	<10	13	11	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	<1	<1	<1	50 µg/l
Kloridi, [Cl ⁻]	8,6	8,8	8,7	250 mg/l
Sulfaatti, [SO ₄ ²⁻]	35	40	37	250 mg/l
Kokonaiskloori, [Cl ₂]	0,08	0,11	0,10	mg/l
Vapaa kloori	0,05	0,08	0,06	mg/l
Ammonium, [NH ₄ ⁺]	0,007	0,007	0,007	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO ₃ ⁻]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO ₂ ⁻]	1,4	1,6	1,5	50 mg/l

Talousveden laatu Raikun vedenottamolla

Raikun vedenottamolla jatkettiin kaivoalueen hapetusta pumpaamalla raakavesikaivosta toiseen ja lisäämällä maaperään johdettavaan veteen ilmaa ejektoriperiaatteella. Tällöin maaperään johdettavaan veteen imetään ilmaa ja ilman happi sitoutuu raakaveteen ja hapettaa tehokkaasti kaivon ympäristöä. Kun yhdestä kaivosta pumpataan raakavettä laitokselle, toinen kaivo hapettaa kolmatta. Näin hapetus on jatkuvaa ja maaperän happipitoisuus on saatu pysymään hyvänä ja raudan ja mangaanin liukeneminen on vähentynyt huomattavasti.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laboratoriossa teetettiin yhteensä 122 analyysia laitoksen lähtevän veden tarkkailua varten. Lisäksi käyttötarkkailuun liittyivät omat määritykset sekä automaation online -mittaukset. Tulokset esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4. Raikun vedenottamon lähtevän veden käyttötarkkailu vuodelta 2024

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	1	0	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	7,7	8,1	7,9	6,5 - 9,5
Sameus	<0,20	<0,20	<0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	0,5	0,7	0,6	Ei epätavallisia muutoksia
Alkaliteetti	1,3	1,6	1,4	mmol/l
Kokonaiskovuus	3,9	4,9	4,3	°dH
Kokonaiskovuus	0,70	0,87	0,76	mmol/l
Kalsium	16	20	17	mg/l
Magnesium	7,3	9,0	7,9	mg/l
Vapaa hiilidioksidi	1,2	1,6	1,4	mg/l
Happi, [O]	8,5	11,1	9,6	mg/l
Rauta, [Fe]	<10	<10	<10	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	1,3	13,0	4,3	50 µg/l
Kloridi, [Cl]	10	15	12	250 mg/l
Sulfaatti, [SO ₄ ²⁻]	54	63	58	250 mg/l
Kokonaiskloori, [Cl ₂]	0,16	0,21	0,19	mg/l
Vapaa kloori	0,14	0,20	0,18	mg/l
Ammonium, [NH ₄ ⁺]	0,007	0,007	0,007	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO ₃ ⁻]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO ₂ ⁻]	1,3	1,5	1,4	50 mg/l

Talousveden laatu Lintusyrjän vedenottamolla

Lintusyrjän vedenlaatu on pysynyt hyvällä tasolla.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laboratoriossa teetettiin yhteensä 42 analyysia laitoksen käyttötarkkailua varten. Tulokset esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Lintusyrjän vedenottamon lähtevän veden käyttötarkkailu vuodelta 2024

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	0	0	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	7,5	7,7	7,6	6,5 - 9,5
Sameus	0,20	0,20	0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	0,7	0,7	0,7	Ei epätavallisia muutoksia
Alkaliteetti	0,61	0,65	0,63	mmol/l
Kokonaiskovuus	0,8	0,8	0,8	°dH
Kokonaiskovuus	0,14	0,15	0,15	mmol/l
Kalsium	3,9	4,0	4,0	mg/l
Magnesium	1,1	1,2	1,2	mg/l
Vapaa hiilidioksidi	0,8	1,4	1,1	mg/l
Happi, [O]	9,2	10,2	9,7	mg/l
Rauta, [Fe]	10	10	10	200 µg/l

Mangaani, [Mn]	1	1	1	50 µg/l
Kloridi, [Cl ⁻]	1,0	1,1	1,1	250 mg/l
Sulfaatti, [SO ₄ ²⁻]	13	13	13	250 mg/l
Ammonium, [NH ₄ ⁺]	0,007	0,007	0,007	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO ₃ ⁻]	0,007	0,007	0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO ₂ ⁻]	0,09	0,09	0,09	50 mg/l
Sähkönjohtavuus	93	104	99	2500 µS/cm

Talousveden laatu Vehkajärven vedenottamolla

Vehkajärven vedenlaatu on ollut hyvällä tasolla. Vedenottamolta vesinäytteet otetaan kerran vuodessa.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laboratoriossa teetettiin yhteensä 22 analyysia laitoksen käyttötarkkailua varten.

Talousveden laatu verkostossa

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen jakaman talousveden laatua valvotaan valvontatutkimusohjelman mukaisesti kuukausittain eri puolilta verkostoa. Näytteiden ottamisen suorittaa vesilaitoksen hoitaja. Suunnitellun näyteenotto-ohjelman lisäksi terveystarkastajat ottavat vesinäytteitä satunnaisesti. Tulokset esitetty taulukossa 6.

Vuoden 2024 aikana valvontatutkimusohjelman mukaisia analyyseja tehtiin eri puolilta Kangasalan verkostoa 341 kappaletta.

Asiakkaan tiloista otetusta verkostovesinäytteessä (päiväty 12.02.2024) havaittiin vedessä enterokokkeja. Ylitys johtui asiakkaan omasta vesijohtoverkosta.

Yhdessä verkostovesinäytteessä (päiväty 10.09.2024) havaittiin veden pesäkeluvun ylittävän laatusuosituksen. Vesiosuuskunta suoritti vesijohtoverkoston huuhtelua alueella.

Kuhmalahden verkostosta valvontatutkimuksen analyyseja tehtiin 97 kappaletta vuonna 2024. Tulokset esitetty taulukossa 7.

Taulukko 6. Valvontatutkimusohjelman mukainen Kangasalan verkostotarkkailu 2024

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Clostridium perfringens	0	0	0	0 pmy/100 ml
Enterokokit	0	2	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	880	27	Ei epätavallisia muutoksia, 100 pmy/ml
pH	7,7	8,4	8,0	6,5 - 9,5
Sameus	<0,20	<0,20	<0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Väriluku	<5	<5	<5	Ei epätavallisia muutoksia
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	1,3	1,4	1,4	Ei epätavallisia muutoksia
Rauta, [Fe]	<10	23	11	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	<1,0	2,7	1,2	50 µg/l
Kloridi, [Cl ⁻]	8,7	9,6	9,2	250 mg/l

Sulfaatti, [SO ₄ ²⁻]	35	44	40	250 mg/l
Ammonium, [NH ₄ ⁺]	0,007	0,007	0,007	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO ₃ ⁻]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO ₂ ⁻]	1,6	1,7	1,7	50 mg/l
Sähkönjohtavuus	185	331	274	2500 µS/cm
Natrium, [Na]	29	36	33	200 mg/l
Alumiini, [Al]	<10	<10	<10	200 µg/l
Arseeni, [As]	0,19	0,24	0,22	10 µg/l
Kadmium, [Cd]	0,08	0,17	0,13	5 µg/l
Kromi, [Cr]	<2	<2	<2	50 µg/l
Kupari, [Cu]	0,017	0,047	0,032	2 mg/l
Fluoridi, [F ⁻]	0,18	0,23	0,21	1,5 mg/l
Lyijy, [Pb]	<0,10	<0,10	<0,10	10 µg/l
Elohopea, [Hg]	<0,005	<0,005	<0,005	1 µg/l
Nikkeli, [Ni]	0,8	6,2	3,5	20 µg/l
Torjunta-aineet GC+LC	0,0	0,0	0,0	Summa 0,5 µg/l, yksittäisen 0,1 µg/l
Trihalometaanit yhteensä	4,5	8,8	6,7	100 µg/l
Bromidikloorimetaani	1,2	1,8	1,5	µg/l
Bromiformi	0,5	0,5	0,5	µg/l
Dibromidikloorimetaani	0,5	0,5	0,5	µg/l
Kloroformi	3,3	7,0	5,2	µg/l

Sisältää myös vesiosuuskuntien verkostosta otetut valvontatutkimusohjelman mukaiset näytteet.

Taulukko 7. Valvontatutkimusohjelman mukainen Kuhmalahden verkostotarkkailu 2024

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Clostridium perfringens	0	0	0	0 pmy/100 ml
Enterokokit	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	11	3	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	7,5	8,0	7,8	6,5 - 9,5
Sameus	<0,20	<0,20	<0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Väriluku	5	5	5	Ei epätavallisia muutoksia
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	0,8	0,8	0,8	Ei epätavallisia muutoksia
Rauta, [Fe]	<10	<10	<10	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	<1	<1	<1	50 µg/l
Kloridi, [Cl ⁻]	0,95	0,95	0,95	250 mg/l
Sulfaatti, [SO ₄ ²⁻]	14	14	14	250 mg/l
Ammonium, [NH ₄ ⁺]	0,007	0,007	0,007	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO ₃ ⁻]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO ₂ ⁻]	0,08	0,08	0,08	50 mg/l
Sähkönjohtavuus	89	292	198	2500 µS/cm
Kalsium, [Ca]	3,8	3,8	3,8	mg/l
Magnesium, [Mg]	1,2	1,2	1,2	mg/l
Kokonaiskovuus	0,8	0,8	0,8	°dH
Kokonaiskovuus	0,14	0,14	0,14	mmol/l
Natrium, [Na]	12	12	12	200 mg/l
Alumiini, [Al]	<10	<10	<10	200 µg/l
Arseeni, [As]	0,18	0,18	0,18	10 µg/l

Kadmium, [Cd]	0,21	0,21	0,21	5 µg/l
Kromi, [Cr]	<2	<2	<2	50 µg/l
Kupari, [Cu]	0,06	0,06	0,06	2 mg/l
Fluoridi, [F-]	0,1	0,1	0,1	1,5 mg/l
Lyijy, [Pb]	0,56	0,56	0,56	10 µg/l
Elohopea, [Hg]	<0,005	<0,005	<0,005	1 µg/l
Nikkeli, [Ni]	8,3	8,3	8,3	20 µg/l
Boori	0,02	0,02	0,02	1 mg/l
Bromaatti	3	3	3	10 µg/l
Antimoni	0,3	0,3	0,3	5 µg/l
Seleeni	0,34	0,34	0,34	10 µg/l
Kokonaissyaniidi	2	2	2	50 µg/l
Kloorifenolit	0	0	0	10 µg/l
Polyaromaattiset hiilivedyt (PAH)	0	0	0	100 ng/l
Bentso(a)pyreeni	0,003	0,003	0,003	10 ng/l
Torjunta-aineet GC+LC	0	0	0	Summa 0,5 µg/l, yksittäisen 0,1 µg/l
Bentseeni	0,3	0,3	0,3	1 µg/l
1,2-dikloorietaani	0,5	0,5	0,5	3 µg/l
Tetrakloorieteeni	0,5	0,5	0,5	µg/l
Trikloorieteeni	0,5	0,5	0,5	µg/l
Trihalometaanit yhteensä	0,5	0,5	0,5	100 µg/l
Bromidikloorimetaani	0,5	0,5	0,5	µg/l
Bromoformi	0,5	0,5	0,5	µg/l
Dibromikloorimetaani	0,5	0,5	0,5	µg/l
Kloroformi	0,5	0,5	0,5	µg/l

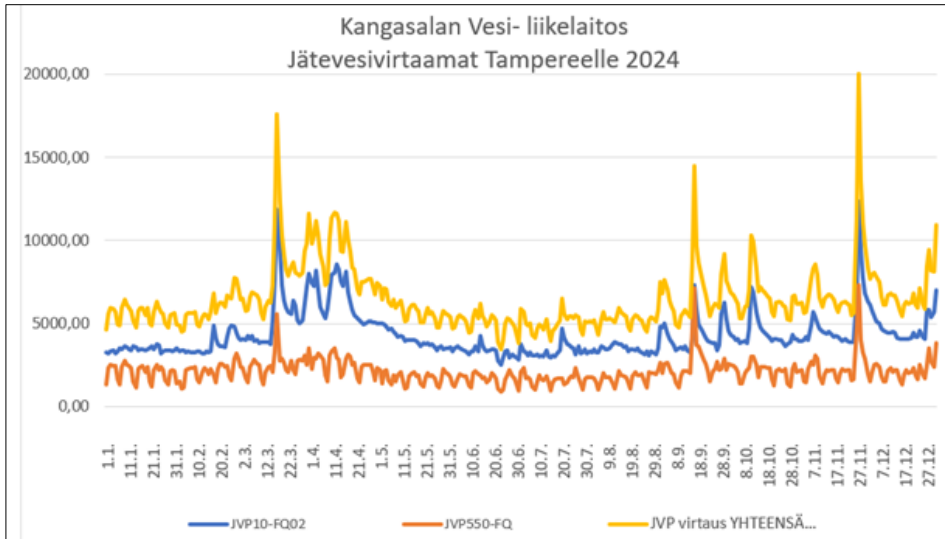
Jäteveden puhdistus ja johtaminen

Kangasalan viemäriverkostosta johdettiin Tampereen Viinikanlahden puhdistamolle yhteensä 2 374 282 m³. Roopennotkon pumppaamon kautta johdettiin 1 580 816 m³, Saarenmaan pumppaamon kautta 771 706 m³ ja Lamminrahkan pumppaamon kautta 21 760 m³.

Pohjan jätevedenpuhdistamolla käsiteltiin alueen jätevedet ja tulos oli hyvä, lukuun ottamatta loka-kuun näytettä, jossa kiintoaineen poistoteho ei täyttynyt luvan raja-arvoa. Puhdistamon toiminnan valvontavastuu on Kangasalan ympäristönsuojeluviranomaisella.

Kangasalan kaupunki on yhtenä osakkaana Sahalahden esikäsitelylaitos Oy:ssä. Yhteistyö Saarioinen Oy:n ja Sahalahden Broiler Oy:n jätevesien esikäsitelyn osalta jatkui Operon Group Oy:n kanssa. Esikäsitelylaitoksen toiminta on ollut tavoitteet täyttävää ja tehokasta. Siirtoviemäriin hajuhaittoja on vähennetty jatkamalla FIN-12 kemikaalin annostelua siirtoviemäriin johdettavaan jätevedeen sekä ylläpitämällä siirtoviemäriin pumppaamojen hajunpoistosuodattimia. Hajujen hallinnassa käytetään happigeneraattoria Saarenmaan siirtolinjan viimeisellä pumppaamolla.

Kaaviossa 1. on esitetty Tampereelle johdettu jätevesivirtaama Roopennotkon ja Saarenmaan pumppaamojen virtaamista graafisesti. Kaaviosta voidaan havaita maalisi- ja huhtikuun sulamisvedet, jotka vaikuttivat suuresti virtaamiin. Suurin virtaama oli 26.11.2024, jolloin Tampereelle johdettiin yhteensä 20 005 m³/vrk.

Kaavio 1: Tampereelle johdetut jätevesivirtaamat 2024.

Vesihuollon tulevaisuuden näkymät

Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäröinnin järjestäminen asiakkaille on tulevaisuudessa vesilaitoksen päätehtävä, mikä edellyttää laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.

Uudisrakentaminen sijoittuu tulevaisuudessa nykyisen rakennetun infran sisälle tai sen läheisyyteen yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ansioista sekä koko kaupungin kannalta merkittävälle Lamminrahkan alueelle. Ojala-Lamminrahka hanke on Kangasalan ja Tampereen yhteishanke, jonne on toteutumassa noin 13 000 asukkaan uutta aluekokonaisuus. Lamminrahkan toisen vaiheen, pohjoisen asemakaavan 1. vaihe, rakentaminen alkoi vuoden 2024 lopulla. Kangasalla on käynnissä merkittävä Saarenmaan alueen maankäytön kehittäminen. Alueelle suunnitellaan uutta teollisuutta ja asutusta.

Korjausvelan hallinta on yksi suurimmista haasteista tulevaisuudessa samalla kun uusinvestoinnit jatkuvat seutukunnan vilkkaan kehittymisen johdosta. Mittavat saneeraustoimet verkoston korjausvelan hallinnaksi ovat vesihuoltotoiminnan ylläpidon kannalta välttämättömiä. Verkostosaneerauksien määrä on linjattu verkostosaneerausohjelman päivityksen vuonna 2022 yhteydessä lisättävän vuosittain siten, että verkostojen kunto voidaan pitää kohtuullisella tasolla tulevaisuudessa.

Saneeraus olemassa olevalla toiminta-alueella vaatii suunnitelmallisuutta sekä vankkaa osaamista sekä rakennuttajalta että urakoitsijalta. Jätevesipumppaamoille tehtiin vuonna 2024 elinkaaren perustava tarkastuskierros, jonka perusteella suoritetaan pumppaamoiden saneeraukset tulevina vuosina.

Vedentuotantolaitosten osalta toimintavarmuus tällä hetkellä on hyvä. Niiden toiminta on tehokasta ja verkostoon johdettavan talousveden laatu on hyvä. Talousveden hankinta perustuu tulevaisuudessa ensisijaisesti pohjaveteen. Sahalahden pintavesilaitos on toiminut varavesilaitoksena

vuodesta 2008 lähtien ja sen tekninen käyttöikä on loppumassa. Sahalahden alueen vedenhankinnan vaihtoehtotarkastelun (päivitetty 2021) kautta selvitettiin eri mahdollisuuksia varavedenhankinnan toteuttamiseksi Sahalahden alueelle. Päätös jatkotoimenpiteistä tehdään erikseen.

Vesilaitoksen kohteiden energiatehokkuuteen tullaan edelleen kiinnittämään huomiota tulevina vuosina ja pyritään vähentämään energiankulutusta.

Tulevaisuudessa ilmaston ääri-ilmiöiden lisääntyminen tulee jatkumaan ja vesilaitoksen tulee pystyä vastaamaan näihin haasteisiin. Tämän vuoksi vesilaitoksen henkilöstön ja päivystäjien ammattitaito ja koulutus tulee pitää hyvällä tasolla ja toimintoja jatkuvasti kehittää.

Pirkanmaan uusi keskuspuhdistamo sijoittuu Tampereelle Sulkavuoreen ja sen rakentaminen on loppuvaiheessa. Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n hankkeessa on mukana Kangasala, Tampere, Ylöjärven Vesi Oy, Pirkkala, Vesilahti ja Lempäälä.

Yhtiö vastaa Pirkanmaan merkittävimmän ympäristöinvestointihankkeen toteuttamisesta. Hankkeen tavoitteena on mm. tehostaa jätevesien käsittelyä tiukentuvien ympäristölupaehtojen johdosta ja korvata kuntien jätevedenpuhdistamoita yhteisellä keskuspuhdistamolla. Keskuspuhdistamon arvioidaan otettavaksi käyttöön vuonna 2025. Hanke on edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti.

Tavase Oy:n tekopohjavesihanke sai 2024 Korkeimmasta hallinto-oikeudesta kielteisen ratkaisun koskien vesilain mukaista tekopohjaveden valmistamista. Vesihuoltolain uudistaminen on käynnissä ja lain uudistus tulee voimaan lähivuosina.

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen toiminta päättyy 31.12.2024. Liiketoimintakaupan mukaisesti vesiliiketoimintaa jatkaa Kangasalan Vesi Oy 1.1.2025 alkaen. Yhtiö on kaupungin 100 %:sti omistama tytäryhtiö.

Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta

Kangasalan kaupungin hallintosäännön mukaan sisäisestä valvonnasta, sisäisestä tarkastuksesta ja riskienhallinnasta vastaa kaupunginhallitus ja sen lisäksi johtokunta seuraa ja kehittää liikelaitoksen toimintaa, kannattavuutta ja omaisuudenhoitoa. Kangasalan Vesi -liikelaitoksessa on noudatettu samoja periaatteita kuin kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisessä ja sen perusteella on voitu riittävästi varmistua, että Kangasalan Veden toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on ollut riittävä ja luotettava ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä on noudatettu ja että omaisuus ja voimavarat on kohtuudella turvattu.

Riskienhallinnan järjestäminen

Liikelaitos on noudattanut vuonna 2023 hyväksyttyä riskienhallintasuunnitelmaa. Tilikauden aikana Kangasalan Vedessä ei ole raportoitu merkittävistä riskeistä, joista olisi aiheutunut vahinkoa sen toiminnalle tai tavoitteiden toteutumiseksi. Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole todettu arvonalennuksia tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Vesilaitos ei ollut vahinkotapauksia, joista olisi syntynyt korvausvelvollisuutta. Kangasalan Vedellä on tehty toimintaan liittyviä

erilaisia riskienhallinta-arviointeja ja niiden perusteella toimenpideohjelmia riskien hallitsemiseksi ja vähentämiseksi.

Hulevedet

Liikelaitoksen tehtäviin kuului vastata myös hulevesien johtamisesta siltä osin kuin niitä johdetaan putkiverkossa vesilaitoksen toiminta-alueella. Hulevesien kustannukset on laskennallisesti eriytetty vesilaitoksen kirjanpidossa vuoden 2015 alusta lähtien. Uutta verkostoa ei rakennettu eikä olemassa olevaa verkostoa ei saneerattu. Vesilaitos peri kustannuksien kattamiseksi liittyviltä asiakkailta liittymismaksua ja kaupungilta hulevesipalvelumaksua. Tilikauden ulkoinen liikevaihto oli 894 €, ulkoiset ja muut liiketoiminnan kulut 69 747 €, poistot vuodesta 2015 lähtien toteutettujen investointien osalta 11 716 € ja tilikauden alijäämä ulkoisten erien osalta oli 80 569 €. Liiketoimintakaupan myötä hulevesijärjestelmistä vastaa kaupunki 1.1.2025 alkaen.

Vesilaitoksen vaikutukset kaupungin talouteen ja muuta huomioitavaa

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen vaikutus kaupungin talouteen oli positiivinen. Vesilaitos kattoi kulunsa keräämillään maksutuloilla ja tuloutti kaupungille peruspääoman korvauksena yhteensä 170 396 euroa. Lisäksi perustamislainaa lyhennettiin kaupungille 56 666 euroa ja sen pääomasta maksettiin korkoja yhteensä 29 604 euroa. Taseessa kaupungilta lyhytaikaisia saatavia on yhteensä 4,6 M€ euroa.

Todettakoon, että palautuskelpoisten sähköliittymien osalta on tehty kirjanpidollinen oikaisu yhteensä 172 982,25 € satunnaisiin tuottoihin ja liikelaitoksen projektkirjauksiin on tehty kirjanpidollinen oikaisu yhteensä 95 742,13 € pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin.

Tuloksen käsittely

Vuoden 2024 tilikauden alijäämä oli 105 290,69 € ja se kirjataan taseeseen oman pääoman tilille.

KANGASALAN VESI -LIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA 31.12.2024

	1-12/2024		1-12/2023
Liikevaihto	9 212 057,32		8 971 886,08
Liiketoiminnan muut tuotot	7 324,45		3 994,79
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-965 172,06	-957 861,85	
Palvelujen ostot	-3 915 247,37	-4 880 419,43	-4 486 248,54
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 095 883,39	-1 025 466,72	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-208 703,31	-219 937,81	
Muut henkilösivukulut	-146 595,53	-1 451 182,23	-1 402 507,70
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 743 118,95	-2 672 235,62	
Arvonalentumiset	-70 020,59	-2 813 139,54	-2 672 235,62
Liiketoiminnan muut kulu	-130 609,18		-113 033,82
Liikeliikälämmä (-alijäämä)	-55 968,61		301 855,19
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot			0,00
Muut rahoitustuotot	8 384,60	7 098,34	
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-29 603,71	-29 603,71	
Muille maksetut korkokulut	-37 282,37	-32 008,46	
Korvaus peruspääomasta	-170 396,29	-170 396,29	
Muut rahoituskulut	-10,76	-228 908,53	-224 985,96
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-284 877,14		76 869,23
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot	172 982,25	172 982,25	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-111 894,89		76 869,23
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	6 604,20		6 604,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-105 290,69		83 473,43

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-0,32	2,13
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-0,62	2,00
Voitto, %	-1,21	0,86

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA 31.12.2024

	1-12/2024		1-12/2023	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-55 968,61		301 855,19	
Poistot ja arvonalentumiset	2 813 139,54		2 672 235,62	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-228 908,53		-224 985,96	
Satunnaiset erät + (-)*	0,00			
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	2 528 262,40	0,00	2 749 104,85
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 852 082,98		-3 988 577,74	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	95 742,13	-2 756 340,85	0,00	-3 988 577,74
Toiminnan ja investointien rahavirta		-228 078,45		-1 239 472,89
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys*	0,00		0,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		1 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-200 000,00		-250 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-56 666,00		-56 666,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	-256 666,00	0,00	693 334,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-1 182 373,27		-657 678,19	
Saamisten muutos	-121 839,60		-114 100,18	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	79 338,24		267 927,90	
Korottomien velkojen muutos	1 709 619,08	484 744,45	1 049 989,36	546 138,89
Rahoituksen rahavirta		228 078,45		1 239 472,89
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.		0,00	0,00	0,00

*Rahoituslaskelman satunnaiset erät ja antolainasaamisten lisäys eivät sisällä sähköliittymien oikaisua 172 982 euroa.

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-3132	-3036
Investointien tulorahoitus, %	88,65	68,92
Laskennallinen lainanhoitokate	27,67	21,28
Lainanhoitokate	18,49	14,27
Kassan riittävyys, pv	0,00	0,00
Quick ratio	2,81	3,41
Current ratio	2,81	3,41

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN TASE 31.12.2024

VASTAAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	27 847 612,46	27 731 428,90
I Aineettomat hyödykkeet	3 725,69	32 720,08
1. Aineettomat oikeudet	0,00	32 720,08
2. Pitkävaikutteiset menot	3 725,69	0,00
3. Ennakkomaksut	0,00	0,00
II Aineelliset hyödykkeet	27 603 015,52	27 630 819,82
1. Maa- ja vesialueet	245 790,11	245 790,11
2. Rakennukset	486 662,76	637 741,87
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	25 210 193,59	25 233 032,67
4. Koneet ja kalusto	126 816,60	153 703,83
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 533 552,46	1 360 551,34
III Sijoitukset	240 871,25	67 889,00
4. Muut saamiset	240 871,25	67 889,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 742 417,47	5 438 204,60
II Saamiset	6 742 417,47	5 438 204,60
Lyhytaikaiset saamiset	6 742 417,47	5 438 204,60
1. Myyntisaamiset	2 093 811,95	1 969 971,87
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	4 647 581,22	3 465 207,95
4. Muut saamiset	-57,60	0,00
5. Siirtosaamiset	1 081,90	3 024,78
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	34 590 029,93	33 169 633,50

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN TASE 31.12.2024

VASTATTAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A OMA PÄÄOMA	13 246 334,31	13 351 625,00
I Peruspääoma	5 163 523,88	5 163 523,88
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	8 188 101,12	8 104 627,69
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-105 290,69	83 473,43
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	39 625,88	46 230,08
1. Poistoero	39 625,88	46 230,08
E VIERAS PÄÄOMA	21 304 069,74	19 771 778,42
I Pitkäaikainen	18 902 325,54	18 176 125,15
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	750 000,00	850 000,00
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	340 008,00	396 676,00
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	810 820,16	731 481,92
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	17 001 497,38	16 197 967,23
II Lyhytaikainen	2 401 744,20	1 595 653,27
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	100 000,00	200 000,00
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	56 674,00	56 672,00
6. Saadut ennakot	1 295,85	2 352,92
7. Ostovelat	627 861,38	852 277,65
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	1 110 457,57	203 140,30
10. Siirtovelat	505 455,40	281 210,40
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	34 590 029,93	33 169 633,50

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	38,41	40,39
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	231,07	220,25
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	8 083	8 188
Lainakanta 31.12., 1 000 €	1 247	1 503
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €		
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

KANGASALAN VESI -LIKELAITOS**TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT****ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET****JA - MENETELMÄT**

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Jaksotuseriaatteet

Lomapalkkajaksotus on tehty käyttäen joulukuun palkkasummaa ja saman ajankohdan sivukuluprosentteja.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuottojen erittely	2024	2023
Vesimaksut	2 547 989	2 619 101
Jätevesimaksut	4 307 279	4 152 892
Perusmaksut vesi	646 391	587 673
Perusmaksut jätevesi	1 518 456	1 386 417
Muut liiketoiminnan tuotot	191 942	225 803
Muut tuotot		0
Tuet ja avustukset	7 324	3 995
Yhteensä	9 219 381	8 975 881

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS**Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista.**

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kyseisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttäjän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Rakennukset	20-30v	Tasapoisto	3,33 - 5 %
Rakennusten perusparannukset	10-30 v	Tasapoisto	3,3% - 10 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Verkostot (31.12.2023 mennessä valmistuneet)		Menojäännöspoisto	10%
Verkostot (tilikaudesta 2024 alkaen)	40 v	Tasapoisto	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10 -15 v.	Tasapoisto	6,7 - 10%
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet ja autot	4 vuotta	Tasapoisto	25 %
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto	20 % - 33,3%

Pienet hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

	2023	2024
Poistonalaiset investoinnit	3 988 578	2 852 083
Rahoitusosuudet		
Investointien omahankintamenot	3 988 578	2 852 083
Suunnitelmanmukaiset poistot	2 672 235	2 813 140
Ero	1 316 343	38 943

Tilikausi 2024 oli Kangasalan Vesi -liikelaitoksen viimeinen toimintavuosi.

Vertailua TA vuosille 2025 - 2027 ei esitetä.

Investointitaso pysyy korkeahkona, koska on tarve toteuttaa uusien alueiden ja kohteiden investointihankkeita ja koska vanhan vesihuoltoverkoston saneeraustarve kasvaa verkoston ikääntymisen vuoksi. Uusien investointien kustannustaso on korkeampi suhteessa poistojen laskennan perusteena olevien vanhempien investointien kustannustasoon.

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT

Saamiset

2024

2023

Pitkäaikaiset saamiset

Pitkäaikaisia saamisia ei ole tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä, eikä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä

Lyhytaikaiset saamiset

Saamiset tytäryhteisöiltä

Myyntisaamiset

117 454

161 952

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä

Myyntisaamiset

0

0

Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyhteisöiltä

Myyntisaamiset

7 216

5 576

Lyhytaikaisiin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Koulutuskorvaus / TVR

742

1 250

Työterveyshuollon korvaus

0

350

742

1 600

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

PYSYVIEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS											
TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT											
Pysyvät vastaavat											
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet			Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskener.		Sijoitukset Muut saamiset	Pysyvät vastaavat yhteensä
	Tietokone ohjelmistot	Muut Pitkävaik Menot	Maa-alueet	Rakennukset	Yhteensä			Yhteensä			
Poistamaton hankintameno 1.1.	32 720	0	245 790	637 742	25 233 032	153 704	1 360 551	27 630 819	67 889	27 731 428	
Lisäykset tilikauden aikana	-78 115	78 116			1 556 645	19 000	1 276 438	2 852 083	172 982	3 025 066	
Rahoitusosuudet tilikaudella								0		0	
Vähennykset tilikauden aikana		-17 224		-64 824			-95 742	-160 567		-177 791	
Siirrot erien välillä	45 395	-45 395			1 007 695		-1 007 695	0		0	
Tilikauden sumu-poistot	0	-11 771		-86 255	-2 587 179	-45 887		-2 719 321		-2 731 091	
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	3 726	245 790	486 663	25 210 193	126 816	1 533 552	27 603 015	240 871	27 847 612	
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	0	3 726	245 790	486 663	25 210 193	126 816	1 533 552	27 603 015	240 871	27 847 612	

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS**TASEEN VASTATTAVIEN LIITETIEDOT****Oma pääoma**

	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	5 163 524	5 163 524
Peruspääoma 31.12.	5 163 524	5 163 524
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	8 188 101	8 104 628
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	8 188 101	8 104 628
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-105 291	83 473
Oma pääoma yhteensä	13 246 334	13 351 625

Pitkäaikainen vieras pääoma**Velat, jotka erääntyvät yli viiden vuoden kuluttua**

Pankkilainat	350 000	450 000
Lainat kunnalta	56 668	113 336
Yhteensä	406 668	563 336

Velkojen erittely**Liittymismaksut**

Pitkäaikainen vieras pääoma		
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut	810 820	731 482
Muut pitkäaikaiset velat		
Liittymismaksut tytäryhtiöille	258 388	142 545
Liittymismaksut osakkuusyhtiölle	39 888	39 888
Liittymismaksut muille	16 703 221	16 015 534
Yhteensä	17 001 497	16 197 967

Siirtovelat

Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	6 605	10 148
Lomapalkkajaksotus	258 664	245 474
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	30 444	5 842
Työnantajan eläkevakuutusmaksut	205 031	19 127
Tapaturmavakuutusmaksut	4 711	318
Muut siirtovelat	0	301
Yhteensä	505 455	281 210

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

TUNNUSLUKUJA JA SUORITTEITA

	2024	2023	2022	2021
TUNNUSLUVUT, 1000 €				
Liikevaihto	9 212	8 972	8 599	8 509
Liikelyli/-alijäämä	-5	83	746	876
Investoinnit	2852	3989	3 857	4 582
Liikelyli/-alijäämä/Liikevaihto (%)	-1	9	10	1
Henkilöstön määrä	23	24	23	25
SUORITTEET				
Verkostoon pumpattu vesimäärä, m ³	2 071 848	2 183 953	2 049 241	2 120 743
Johdettu jäteveettä, m ³	2 374 282	2 235 192	2 112 727	2 235 192
Käsitelty jäteveettä, m ³	5 254	4938	5 560	4 745
Vesijohtoverkoston kokonaispituus, km	420	420	412	408
Liittyneitä kiinteistöjä yhteensä, kpl	6810	6 745	6 664	6 596
Laskutettu vesimäärä, m ³	1 679 486	1 781 701	1 669 794	1 792 000
Jätevesiviemärin kokonaispituus, km	350	350	339	333
Liittyneitä kiinteistöjä yhteensä, kpl	5614	5 564	5 488	5 425
Laskutettu jätevesimäärä, m ³	1 585 353	1 651 663	1 585 353	1 636 000

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2024	2024	2023	2022
Vakituiset	23	24	22
Määräaikaiset, tilapäiset			1
Yhteensä	23	24	23

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	1 100 349	1 029 543	968 332
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	209 003	219 938	181 221
Muut henkilösivukulut	146 296	157 103	137 542
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-4 466	-4 076	-6 770
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 451 182	1 402 508	1 280 325
Henkilöstökuluja aktivoitu pysyviin vastaaviin		4 475	3 167
Yhteensä henkilöstökulut	1 451 182	1 406 983	1 283 492

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024

ULKOISET	Toteuma	Talousarvio	Erotus	TP 2023
Liikevaihto	8 825 807,25	8 700 000,00	-125 807,25	8 580 340,07
Liiketoiminnan muut tuotot	7 324,45		-7 324,45	3 994,79
Muut tuet ja avustukset	7 324,45		-7 324,45	3 994,79
Materiaalit ja palvelut	-4 645 022,47	-4 257 091,00	387 931,47	-4 264 362,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-965 172,06	-933 491,00	31 681,06	-957 861,85
Palvelujen ostot	-3 679 850,41	-3 323 600,00	356 250,41	-3 306 500,76
Henkilöstökulut	-1 451 182,23	-1 607 339,06	-156 156,83	-1 402 507,70
Palkat ja palkkiot	-1 095 883,39	-1 197 386,00	-101 502,61	-1 025 466,72
Henkilösivukulut	-355 298,84	-409 953,06	-54 654,22	-377 040,98
Poistot ja arvonalentumiset	-2 813 139,54	-3 028 000,00	-214 860,46	-2 672 235,62
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 743 118,95	-3 028 000,00	-284 881,05	-2 672 235,62
Arvonalentumiset	-70 020,59		70 020,59	
Liiketoiminnan muut kulut	-48 888,92	-39 600,00	9 288,92	-54 034,38
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-125 101,46	-232 030,06	-106 928,60	191 194,55
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-28 908,53	-43 000,00	-14 091,47	-24 985,96
Muut rahoitustuotot	8 384,60	5 000,00	-3 384,60	7 098,34
Muille maksetut korkokulut	-37 282,37	-48 000,00	-10 717,63	-32 008,46
Muut rahoituskulut	-10,76		10,76	-75,84
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-154 009,99	-275 030,06	-121 020,07	166 208,59
Satunnaiset erät + (-)	172 982,25		-172 982,25	
Satunnaiset tuotot	172 982,25		-172 982,25	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	18 972,26	-275 030,06	-294 002,32	166 208,59
Poistoeron lisäys (vähennys)	6 604,20		-6 604,20	6 604,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	25 576,46	-275 030,06	-300 606,52	172 812,79

ULKOISET JA SISÄISET	Toteuma	Talousarvio	Erotus	TP 2023
Liikevaihto	9 212 057,32	9 030 000,00	-182 057,32	8 971 886,08
Liiketoiminnan muut tuotot	7 324,45		-7 324,45	3 994,79
Muut tuet ja avustukset	7 324,45		-7 324,45	3 994,79
Materiaalit ja palvelut	-4 880 419,43	-4 592 719,86	287 699,57	-4 486 248,54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-965 172,06	-933 491,00	31 681,06	-957 861,85
Palvelujen ostot	-3 915 247,37	-3 659 228,86	256 018,51	-3 528 386,69
Henkilöstökulut	-1 451 182,23	-1 607 339,06	-156 156,83	-1 402 507,70
Palkat ja palkkiot	-1 095 883,39	-1 197 386,00	-101 502,61	-1 025 466,72
Henkilösivukulut	-355 298,84	-409 953,06	-54 654,22	-377 040,98
Poistot ja arvonalentumiset	-2 813 139,54	-3 028 000,00	-214 860,46	-2 672 235,62
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 743 118,95	-3 028 000,00	-284 881,05	-2 672 235,62
Arvonalentumiset	-70 020,59		70 020,59	
Liiketoiminnan muut kulut	-130 609,18	-89 316,00	41 293,18	-113 033,82
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-55 968,61	-287 374,92	-231 406,31	301 855,19
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-228 908,53	-243 000,00	-14 091,47	-224 985,96
Korkotuotot				0,00
Muut rahoitustuotot	8 384,60	5 000,00	-3 384,60	7 098,34
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korko- kulut	-29 603,71	-29 604,00	-0,29	-29 603,71
Muille maksetut korkokulut	-37 282,37	-48 000,00	-10 717,63	-32 008,46
Korvaus peruspääomasta	-170 396,29	-170 396,00	0,29	-170 396,29
Muut rahoituskulut	-10,76		10,76	-75,84
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-284 877,14	-530 374,92	-245 497,78	76 869,23
Satunnaiset erät + (-)	172 982,25		-172 982,25	
Satunnaiset tuotot	172 982,25		-172 982,25	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	-111 894,89	-530 374,92	-418 480,03	76 869,23
Poistoeron lisäys (vähennys)	6 604,20		-6 604,20	6 604,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-105 290,69	-530 374,92	-425 084,23	83 473,43

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

HULEVESI TULOSLASKELMA 31.12.2024

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
LIKEVAIHTO	894	3341
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1888,67	-1416,17
Palvelujen ostot	-19320,3	-24631,7
Materiaalit ja palvelut yht.	-21209	-26047,9
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-36260,5	-34010,2
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-6997,64	-8295,03
Muut henkilösivukulut	-2552,43	-2347,75
Henkilöstökulut yht.	-45810,6	-44653
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11716,2	-13018
Liiketoiminnan muut kulut	-2726,96	-191,4
LIIEYLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-80568,7	-80569,2
Ylijäämä /alijäämä ennen varauksia	-80568,7	-80569,2
Poistoeron muutos		
Varausten muutos		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-80568,7	-80569,2

KANGASALAN VESI -LIKELAITOS

HULEVESI TASE 31.12.2024

VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	105445	117162
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
** Aineelliset hyödykkeet yht.		
*** Pysyvät vastaavat yht.	105445	117162
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	85695	139056
Myyntisaamiset	0	992
Siirtosaamiset	10281	5821
* Lyhytaikaiset saamiset yht.	95976	145869
** Saamiset yht.	95976	145869
*** Vaihtuvat vastaavat yht.	95976	145869
<u>VASTAAVAA</u>	<u>201421</u>	<u>263030</u>
VASTATTAVAA		
2024		
2023		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma		
Ed. tilikausien yli/alijäämä	-346712	-266142
Tilikauden yli/alijäämä	-80569	-80569
*** Oma pääoma yht.	-427280	-346712
POISTOERO JA VAP.EHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Liittymismaksut ja muut velat	627895	608692
* Pitkäaikainen yht.	627895	608692
Lyhytaikainen vieras pääoma, ostovelat	806	1049
* Lyhytaikainen yht.	806	1049
*** Vieras pääoma yht.	628701	609741
<u>VASTATTAVAA</u>	<u>201421</u>	<u>263030</u>

KANGASALAN VESI -LIKELAITOS

HULEVESI RAHOITUSLASKELMA 31.12.2024

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä/alijäämä	-80568,7	-80569,2
Poistot ja arvonalentumiset	11716,16	13017,96
Rahoitustuotot ja -kulut		
Toiminnan rahavirta yht.	-68852,6	-67551,2
Investointien rahavirta	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0
Investointien rahavirta yht.	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-68852,6	-67551,2

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	20669,92	19203
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lainakannan muutokset yht.	20669,92	19203
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos kunnalta	53361,26	49005,47
Saamisten muutos muilta	-4935,44	-1046,02
Korottomien velkojen muutos kunnalta		
Korottomien velkojen muutos muilta	-242,7	388,37
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	48183,12	48347,82
Rahoituksen rahavirta	68853,04	67550,82

KANGASALAN VESI -LIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN 2024 AL- LEKIRJOITUKSET

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tilinpäätöksen 2024 allekirjoitukset

Kangasalla 13.maaliskuuta 2025

KANGASALAN VESI -LIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Sirku Malviala
elinympäristöjohtaja

Jorma Malm

Anne-Mari Thomassen

Sakari Eerola

Susanna Saarinen

Ville Ylimartimo

Marja Pekkarinen

7. TILINPÄÄTÖKSEN 2024 ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖS- MERKINTÄ

Kangasalla 31.3.2025

Saana Vahvelainen

Simo Arra

Jussi Jokilampi

Wellu Mäkinen

Irina Tuokko

Raimo Kouhia

Maari Jussila

Jorma Jussila

Mari Orell

Oskari Auvinen

kaupunginjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta olemme tänään antaneet erillisen tilintarkastuskertomuksen.

Kangasalla 20.4.2025

KPMG Julkistarkastus Oy

Päivi Rintala, KHT, JHT

8. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT		SÄILYTYSTAPA
Tasekirja		Sidottu kirja
Päiväkirja		Sähköinen arkistointi
Pääkirja		Sähköinen arkistointi
APUKIRJAT		SÄILYTYSTAPA
Myyntireskontra		Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra		Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuus		Sähköinen arkistointi
Konsernikirjanpito		Sähköisessä järjestelmässä,
TOSITELAJIT	TAPAHTUMA	SÄILYTYSTAPA
Kirjanpito		
AKT	Aktivoinnit	Sähköisessä järjestelmässä
ALV	ALV-maksuajo	Sähköinen arkistointi
AS	Alkusaldo	Sähköisessä järjestelmässä
ML	Matkalaskut	Sähköisessä järjestelmässä
MU	Muistiotositteet	Sähköinen arkistointi
KOM2	KOM kirjaukset kirjanpito	Sähköisessä järjestelmässä
PA	Palkat	Sähköinen arkistointi
Pankki	Pankkitositteet	Sähköinen arkistointi
VY1 - VY5	Vaiheen 1 - 5 vyörytysten tositenumero	Sähköisessä järjestelmässä
VYP	Vyörytysten peruutusosite	Sähköisessä järjestelmässä
XAS	Kirjanpidon konversio	Sähköisessä järjestelmässä
CPOSKPITO	Ceepos Palvelukassa	Sähköinen arkistointi
EFFICA	Yksilö ja perhehuolto	Sähköinen arkistointi
JAMIX	Jamix Ruokahuolto	Sähköinen arkistointi
MEDIATRI	Mediatri kp-aineisto	Sähköinen arkistointi
HAAHTELA	Haahtela sisäiset vuokrat	Sähköinen arkistointi
Myyntireskontra		
AMK	Manuaaliset kohdistukset	Sähköisessä järjestelmässä
AMS	Manuaaliset suoritukset	Sähköisessä järjestelmässä
HYV	Hyvitysten palautus	Sähköisessä järjestelmässä
KL	Korkolasku	Sähköisessä järjestelmässä
LT	Luottotappiokirjaus	Sähköisessä järjestelmässä
	Myyntireskontran kohdistustapahtumat	
MKM	maksutosite	Sähköisessä järjestelmässä
PER	Perintä toimeksiantoliittymä	Sähköisessä järjestelmässä
VII	Viitesuoritukset	Sähköinen arkistointi
XMY	Myre-konversio	Sähköisessä järjestelmässä
10 - 99	Laskulajit 10-99	Sähköisessä järjestelmässä
Ostoreskontra		
JA	Jaksotustositteet	Sähköisessä järjestelmässä
OL	Ostolaskut	Sähköinen arkistointi
OM	Ostoreskontran maksut	Sähköinen arkistointi
OKM	maksutosite	Sähköisessä järjestelmässä
Käyttöomaisuus		
KOM	Käyttöomaisuus	Sähköinen arkistointi
KPA	Käyttöomaisuuden palautustapahtuma	Sähköisessä järjestelmässä
XKOM	Kom-konversio	Sähköisessä järjestelmässä